II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2019/56

2018 m. gegužės 28 d.

dėl pagalbos schemos SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN), kurią Vokietija taikė bazinės apkrovos vartotojams pagal „StromNEV“ 19 straipsnį

(pranešta dokumentu Nr. C(2018) 3166)

(Tekstas autentiškas tik vokiečių kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

paraginusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas ([1]) ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) 2011 m. lapkričio 28 d. *Bund der Energieverbraucher e.V.* skundu, gruodžio 8 d. *GWS Stadtwerke Hameln GmbH* skundu ir nuo 2011 m. gruodžio mėn. piliečių pateiktais skundais Komisija buvo informuota, kad nuo 2011 m. Vokietija tam tikrus stambiuosius elektros vartotojus visiškai atleido nuo tinklo mokesčių. 2012 m. birželio 29 d. raštu Vokietija pateikė Komisijai papildomos informacijos apie minėtą pagalbos schemą.

(2) 2013 m. kovo 6 d. raštu Komisija informavo Vokietiją apie sprendimą dėl pagalbos schemos pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 108 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą (toliau – sprendimas pradėti tyrimo procedūrą). Vokietija savo pastabas dėl sprendimo pradėti tyrimo procedūrą pateikė 2013 m. balandžio 8 d.

(3) Sprendimas pradėti tyrimo procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([2]). Komisija pakvietė suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas dėl šios pagalbos schemos.

(4) Komisija gautas suinteresuotųjų šalių pastabas perdavė Vokietijai, suteikdama galimybę į jas atsakyti. Vokietija savo pastabas pateikė 2013 m. lapkričio 5 d. raštu.

(5) Per 2013 m. spalio 17 d. vykusį susitikimą, taip pat 2015 m. balandžio 7 d., 2016 m. liepos 20 d., 2017 m. liepos 6 d., rugsėjo 18 d., spalio 3 ir 23 d. raštais Komisija paprašė Vokietiją pateikti papildomos informacijos.

(6) Vokietija į šiuos prašymus atsakė 2013 m. gruodžio 6 d., 2015 m. gegužės 28 d., rugsėjo 15 d., 2016 m. spalio 14 d., 2017 m. rugpjūčio 3 d., rugsėjo 20 d., spalio 24 ir 26 d. raštais. Naujausia informacija pateikta 2017 m. gruodžio 11 d.

([1]) OL C 128, 2013 5 4, p. 43.

([2]) 2013 m. kovo 6 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.34045 (2012/C) – Vokietija – Stambiųjų elektros vartotojų atleidimas nuo tinklo mokesčių („StromNEV“ 19 punktas) – Kvietimas pateikti pastabas vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 2 dalimi (OL C 128, 2013 5 4, p. 43).

2. IŠSAMUS PAGALBOS APRAŠYMAS

2.1. *VOKIETIJOJE TAIKOMI TINKLO MOKESČIAI*

(7) Vokietijos tinklo mokesčių sistema reglamentuojama Vokietijos energetikos įstatymu (vok. *Energiewirtschaftsgesetz*, toliau – „EnWG“). Šiam sprendimui aktuali tik „EnWG“ redakcija su pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 26 d. Energetikos rinką reglamentuojančių nuostatų peržiūros įstatymo ([3]) (toliau – 2011 m. liepos 26 d. įstatymas) 1 straipsniu (toliau – 2011 m. „EnWG“), dar be pakeitimų, padarytų 2016 m. liepos 26 d. įstatymo ([4]) 1 straipsniu.

(8) 2011 m. „EnWG“ 21 straipsnyje reikalaujama, kad tinklo operatorių ([5]) galutiniams vartotojams nustatomi mokesčiai būtų proporcingi (vok. *angemessen*), nediskriminaciniai, skaidrūs ir apskaičiuoti remiantis efektyvaus tinklo valdymo sąnaudomis. 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnyje federalinė Vyriausybė įgaliojama potvarkiu nustatyti išsamias taisykles dėl tinklo mokesčių apskaičiavimo metodikos. 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio pirmo sakinio 1 punkte federalinė Vyriausybė įgaliojama nustatyti bendrą tinklo mokesčių apskaičiavimo metodiką. To paties sakinio 3 punkte federalinė Vyriausybė įgaliojama nustatyti, kokiais netipiško tinklo naudojimo atvejais galima patvirtinti individualius tinklo mokesčius.

(9) Potvarkyje dėl elektros tinklo mokesčių ([6]) (vok. *Stromnetzentgeltverordnung*, toliau – „StromNEV“), priimtame remiantis 2011 m. „EnWG“ 24 straipsniu, išdėstytos išsamios tinklo mokesčių nustatymo nuostatos. „StromNEV“ 3 straipsnio 2 dalyje paaiškinta, kad tinklo mokesčiai mokami už naudojimąsi elektros energijos tinklo operatorius tinklu, prie kurio prisijungęs naudotojas, ir už naudojimąsi visais pirmesnės grandies tinklais. „StromNEV“ 16 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindinis principas, kuriuo remiantis tinklo mokesčiai turi atitikti dėl tinklo naudotojų faktiškai patirtas sąnaudas.

(10) Todėl remiantis 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio pirmo sakinio 1 punkte išdėstytu įgaliojimu „StromNEV“ nustatyta bendra metodika, kurios tinklo operatoriai turi laikytis apskaičiuodami tinklo mokesčius; apskaičiavimo metodika išdėstyta 2011 m. „StromNEV“ 4–14 straipsniuose.

(11) Pagal šią metodiką pirmiausia apskaičiuojamos atskiros metinės visų tinklų sąnaudų sudedamosios dalys. Tai elektros tinklo (perdavimo ir skirstomųjų linijų, pastočių ir kt.) statybos sąnaudos, tinklo priežiūros ir eksploatavimo sąnaudos, įskaitant sąnaudas, susijusias su sisteminėmis paslaugomis (pirminiu, antriniu ir minutiniu rezervais ([7]), perskirstymu ([8]) ir elektros energija tinklo nuostoliams

([3]) 2011 m. liepos 26 d. Energetikos rinką reglamentuojančių nuostatų peržiūros įstatymas (BGBl., I d., p. 1554).

([4]) 2016 m. liepos 26 d. Tolesnės elektros rinkos plėtros įstatymas (Elektros rinkos įstatymas) (BGBl., I d., p. 1786).

([5]) Tinklo operatorius – už elektros tinklo eksploatavimą ir saugų valdymą atsakingas operatorius. Priklausomai nuo to, kurį tinklą (perdavimo ar skirstomąjį) valdo, tinklo operatoriai paprastai skirstomi į perdavimo sistemos operatorius ir skirstymo sistemos operatorius.

([6]) „StromNEV“ priimtas 2005 m., o vėliau ne kartą iš dalies keistas. Jeigu atitinkamos nuostatos nebuvo iš dalies pakeistos įvairiais pakeitimais, šiame sprendime tiesiog nurodomas „StromNEV“. Tačiau jeigu cituojama nuostata buvo pakeista, šiame sprendime nurodoma konkreti „StromNEV“ redakcija, pavyzdžiui:
— 2010 m. „StromNEV“ yra „StromNEV“ redakcija su pakeitimais, padarytais 2010 m. rugsėjo 3 d. įstatymo 6 straipsniu (BGBl, I d., p. 2074),
— 2011 m. „StromNEV“ yra „StromNEV“ redakcija su pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu (BGBl, I d., p. 1554),
— 2014 m. „StromNEV“ yra „StromNEV“ redakcija su pakeitimais, padarytais 2013 m. rugpjūčio 14 d. potvarkio 1 straipsniu (BGBl, I d., p. 3250).

([7]) Elektros tinkle visą laiką reikia išlaikyti elektros energijos tiekimo ir suvartojimo pusiausvyrą. Disbalansas gali atsirasti, kai faktiškai suvartojama daugiau energijos, nei prognozuota, įvyksta elektrinės gedimas, staiga nurimsta vėjas arba yra pernelyg debesuota. Perdavimo sistemos operatoriai (toliau – PSO) yra atsakingi už tinklo pusiausvyrą ir papildomą elektros energijos tiekimą, kai jos suvartojama daugiau, nei faktiškai tiekiama, ir gamybos sumažinimą arba vartojimo padidinimą, kai elektros energijos suvartojama mažiau, nei tiekiama. Kadangi elektrą kaupti nėra paprasta, PSO privalo užtikrinti, kad gebėtų labai greitai (per kelias sekundes arba minutes) pasinaudoti teigiama arba neigiama balansavimo energija. Todėl PSO sudaro sutartis dėl rezervų (dar vadinamų rezervine galia). Vokietijoje yra trys pagrindiniai tinklo rezervai: a) pirminis rezervas, iš kurio energiją privaloma suteikti PSO per 30 sekundžių nuo prašymo gavimo; b) antrinis rezervas, iš kurio energiją privaloma suteikti per penkias minutes, ir minutinis rezervas (dar vadinamas tretiniu rezervu), iš kurio energiją privaloma suteikti per 15 minučių (žr. „BNetzA“ interneto svetainę adresu https://www.smard.de/blueprint/servlet/page/home/wiki-article/446/396).

([8]) Persiuntimo priemonės yra susijusios su tinklo perkrovos valdymu. Tinklo perkrova susidaro, kai pagaminamos elektros kiekis viršija tinklo dalių, kuriomis gamybos įrenginiai sujungiami su vartojimo taškais, pajėgumą. Sumažinus vienos arba kelių elektrinių aktyviąją atiduodamąją galią vienoje perkrautos tinklo dalies pusėje ir tuo pačiu metu padidinus vienos ar kelių elektrinių aktyviąją atiduodamąją galią kitoje pusėje, perkrovą galima sumažinti, kartu tinkle išsaugant beveik pastovią bendrą aktyviąją galią. Perskirstymas yra perdavimo sistemos operatoriaus prašymas elektrinei pakoreguoti tiekiamą aktyviąją galią, kad būtų išvengta tinklo perkrovos arba ji sumažėtų. Pateikęs perskirstymo prašymą PSO turi mokėti elektrinėms kompensacijas (https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Sachgebiete/ElektrizitaetundGas/Unternehmen_Institutionen/Versorgungssicherheit/Engpassmanagement/Redispatch/redispatch-node.html).

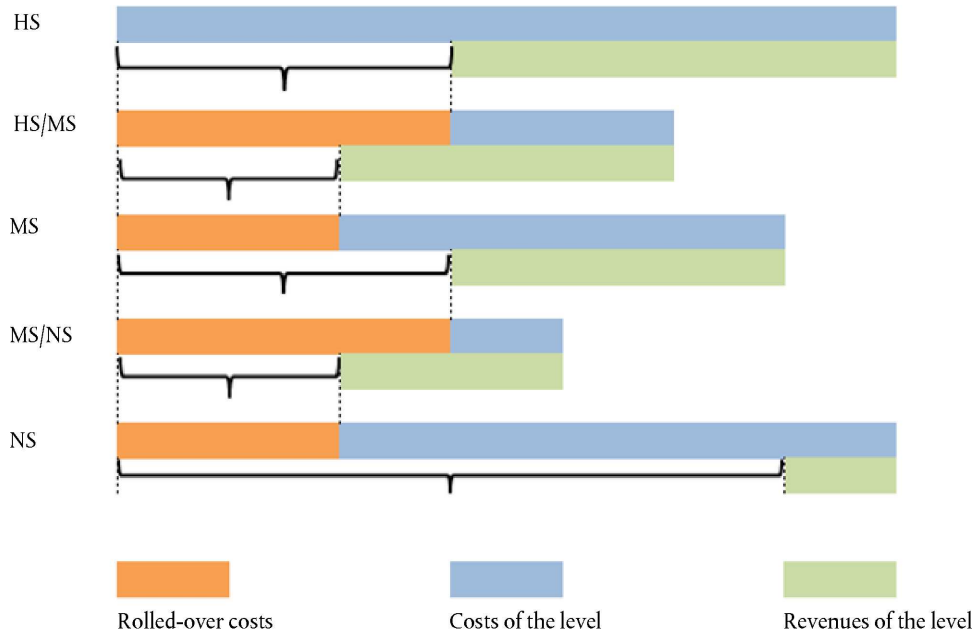
kompensuoti ([9])). Metinės sąnaudos apskaičiuojamos remiantis atskirų tinklo operatorių pelno ir nuostolio ataskaitomis (2011 m. „StromNEV“ 4 straipsnis). Prie jų priskiriamos ne tik medžiagų ir personalo sąnaudos, bet ir paskolų palūkanos („StromNEV“ 5 straipsnis), nusidėvėjimas (2011 m. „StromNEV“ 6 straipsnis), atlygis už tinklo operatoriaus nuosavą kapitalą (2011 m. „StromNEV“ 7 straipsnis) ir mokesčiai (2011 m. „StromNEV“ 8 straipsnis). Pajamos, pavyzdžiui, prijungimo kaina ir subsidijos, atimamos („StromNEV“ 9 straipsnis). Skaitiklių sąnaudos į tinklo sąnaudas neįtraukiamos ir joms padengti imamas atskiras mokestis. Su balansavimo energijos ([10]) pirkimu susijusios sąnaudos į tinklo sąnaudas taip pat neįtraukiamos, nes jas už disbalansą atsakingi vartotojai turi apmokėti atskirai.

(12) Bendros metinės tinklo sąnaudos tada suskirstomos pagal skirtingus tinklus ir tinklo lygmenis (aukštosios įtampos, pastočių, vidutinės įtampos, žemosios įtampos). Tinklo lygmenys išvardyti 2011 m. „StromNEV“ 2 priede.

(13) Kitas tinklo mokesčių nustatymo etapas – pagal bendras tinklo metines sąnaudas apskaičiuojami tinklo mokesčiai. Tinklo mokesčiai nustatomi kiekvienam įtampos lygmeniui (pradedant nuo aukštosios įtampos ir baigiant žemąja). Pirmiausia nustatomos vadinamosios specialiosios metinės aukščiausio įtampos lygmens sąnaudos – visos šio lygmens metinės sąnaudos padalijamos iš išmatuotos šio lygmens tinklo metinės pikinės apkrovos, nes pikinė apkrova yra laikoma pagrindiniu sąnaudas lemiančiu veiksniu. Jos išreiškiamos EUR/kW. Kiekvienam tinklo lygmeniui pritaikius vienalaikiškumo funkciją (aprašytą 14 konstatuojamojoje dalyje) pagal specialiąsias metines sąnaudas apskaičiuojama kiekvieno pajėgumo prijungimo kaina, išreiškiama EUR/kW, ir vieno suvartojamos elektros energijos vieneto kaina, išreiškiama EUR/kWh. Tada toks pat skaičiavimas atliekamas kitam įtampos lygmeniui. Tačiau visą kito įtampos lygmens metinių sąnaudų sumą sudaro to lygmens sąnaudos ir iš aukštesnio įtampos lygmens perkeltos sąnaudos. Perkeltos sąnaudos apskaičiuojamos iš visų aukštesnio įtampos lygmens sąnaudų sumos atėmus tinklo naudotojų (tiesiogiai prie to lygmens tinklo prisijungusių galutinių vartotojų ir elektros tiekėjų) sumokėtus tinklo mokesčius. Sąnaudų perkėlimas parodytas 1 pav. Vadinasi, tinkle, kuriame elektros energija teka iš aukščiausio įtampos lygmens tinklo į žemiausio įtampos lygmens tinklą, tinklo naudotojai turės padengti to lygmens tinklo, prie kurio yra prisijungę, sąnaudas ir dalį aukštesnio lygmens tinklų sąnaudų, nes perduodant elektros energiją naudotojams tie tinklai taip pat naudojami.

1 pav.

Tinklo sąnaudų perkėlimas tinklo mokesčiams apskaičiuoti ([1])

([1]) Šiame paveiksle HS pažymėta aukštoji įtampa, MS – vidutinė įtampa, NS – žemoji įtampa, HS/MS – pastotė, kurioje aukštoji įtampa transformuojama į vidutinę įtampą, o MS/NS – pastotė, kurioje vidutinė

([9]) Kai elektros energija transportuojama, dalis jos prarandama, dėl to elektros energijos reikia tiekti papildomai, kad į tinklą tiekiamos elektros energijos kiekis išliktų pastovus ir prilygtų pradiniam kiekiui.

([10]) Vokietija paaiškino, kad balansavimo energijos įsigijimo sąnaudų atveju reikia atskirti su rezervais susijusias sąnaudas ir faktinio neigiamos arba teigiamos balansavimo energijos tiekimo sąnaudas. Rezervų teikėjams už galimybę naudotis jų paslaugomis yra mokamas atlygis. Kai energija yra faktiškai paimama iš rezervų remiantis PSO prašymu, paslaugų teikėjams papildomai atlyginama už faktiškai suteiktą energiją. Faktinio (teigiamos arba neigiamos balansavimo) energijos tiekimo sąnaudas tiesiogiai apmoka už disbalansą atsakingas operatorius.

įtampa paverčiama žemąja įtampa. Šaltinis: Komisija pagal Vokietijos pateiktą aprašą ir jį papildžiusią informaciją, pateiktą 2015 m. gruodžio mėn. „BNetzA“ ataskaitoje *Netzentgeltsystematik Elektrizität* (su ataskaita galima susipažinti Interneto svetainėje adresu https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sachgebiete/Energie/Unternehmen_Institutionen/Netzentgelte/Netzentgeltsystematik/Bericht_Netzentgeltsystematik_12-2015.pdf?__blob=publicationFile&v=1).

(14) Siekiant užtikrinti, kad atskiriems tinklo naudotojams priskirtos sąnaudos atitiktų faktines dėl jų patirtas sąnaudas, kaip to reikalaujama „StromNEV“ 16 straipsnio 1 dalyje, atitinkamam įtampos lygmeniui taikoma vienalaikiškumo funkcija. 13 konstatuojamojoje dalyje paminėta vienalaikiškumo funkcija aprašyta „StromNEV“ 16 straipsnio 2 dalyje ir 2011 m. „StromNEV“ 4 priede. Pagal šią funkciją kiekvienam tinklo naudotojui priskiriamas vienalaikiškumo koeficientas nuo 0 iki 1. Vienalaikiškumo koeficientu išreiškiama tikimybė (remiantis ankstesnių laikotarpių duomenimis), kad konkretaus tinklo naudotojo suvartojamas elektros energijos kiekis prisidės prie metinės pikinės apkrovos atitinkamo lygmens tinkle. Vienalaikė metinė pikinė tinklo apkrova yra svarbus tinklo sąnaudas lemiantis veiksnys, nes yra svarbi nustatant tinklo, kuriame elektros energija teka iš aukščiausio įtampos lygmens tinklo į žemiausio įtampos lygmens tinklą, parametrus. Vienalaikiškumo funkcijos esmę sudaro tai, kad tinklo naudotojai, kurių indėlio į metinę pikinę apkrovą tikimybė yra didesnė, moka didesnį galios mokestį. Kiekvieno tinklo lygmens tinklo naudotojai – vartotojai, tiesiogiai prisijungę prie aukštosios įtampos lygmens tinklo ir prisijungę prie žemesnių lygmenų tinklų. Koordinačių sistemoje visų atitinkamo lygmens tinklo naudotojų vienalaikiškumo koeficientai (y ašis) susiejami su tinklo naudojimo valandų skaičiumi per metus (x ašis). Taip sudaroma vienalaikiškumo funkcija. Šią tolydžiąją funkciją sudaro dvi tiesinės atkarpos, kurios susikerta perlinkio taške ([11]), atitinkančiame 2 500 naudojimo valandų per metus ([12]). Pagal vienalaikiškumo funkciją apskaičiuojamas galios tarifas ([13]), išreiškiamas EUR/kW, ir tarifas už vieną suvartotą elektros energijos kiekio vienetą ([14]), išreiškiamas EUR/kWh.

(15) Nustatydami tinklo mokesčius tinklo operatoriai taip pat privalo atsižvelgti į Federalinės tinklo agentūros (vok. *Bundesnetzagentur*, „BNetzA“) kiekvienam iš jų leidžiamas surinkti didžiausias pajamas (dėl didžiausio leidžiamo pajamų lygio taip pat žr. 43 konstatuojamąją dalį). Didžiausio pajamų lygio, kuris nustatomas lyginant su kitais tinklo operatoriais, praktinė reikšmė yra ta, kad per tinklo mokesčius negalima susigrąžinti didelių dėl neefektyvumo patirtų sąnaudų. Tokia sistema siekiama gerinti tinklo operatorių efektyvumą. Jeigu, pakeitus didžiausią pajamų lygį, tinklo mokesčiai būtų mažesni, tinklo operatorius turi koreguoti tinklo mokesčius (Potvarkio dėl paskatų energijos tiekimo tinklams veikti efektyviau nustatymo (vok. *Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze*, 2011 m. „ARegV“ ([15])) 17 straipsnio 2 dalis).

([11]) Vokietija paaiškino, kad, nors perlinkio taškas, atitinkantis 2 500 tinklo naudojimo valandų, yra susitarimo dalykas, jis pagrįstas empiriniais duomenimis. Remiantis empiriniais duomenimis, vienalaikiškumo funkcija nėra absoliučiai tiesinė, iki 2 500 tinklo naudojimo valandų atitinkančio taško ji gana stati, o jį pasiekusi pasidaro nuožulnesnė. Dėl to vienalaikiškumo funkciją sudaro du segmentai ir nustatomi keturi tinklo tarifai: po vieną vartojimo ir galios tarifą naudotojams, kurie tinklu naudojasi mažiau kaip 2 500 valandų, ir po vieną vartojimo ir galios tarifą naudotojams, kurie tinklu naudojasi daugiau kaip 2 500 valandų. Vienintelė alternatyva būtų vienalaikiškumo funkciją išreikšti gaubtąja kreive, tačiau tada kiekvienam Vokietijos tinklo naudotojui reikėtų apskaičiuoti individualų vartojimo tarifą (nes funkcijos nuolydis keičiasi kiekviename kreivės taške). Dėl to labai padidėtų su Vokietijos tinklo mokesčių nustatymu susijusi administracinė našta, tinklo mokesčių apskaičiavimas užtruktų ir sumažėtų tinklo mokesčių skaidrumas ir prognozuojamumas.

([12]) Vienalaikiškumo funkcijos pavyzdys pateiktas 2015 m. gruodžio mėn. ataskaitoje *Bericht der Bundesnetzagentur zur Netzentgeltsystematik Elektrizität* adresu https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sachgebiete/Energie/Unternehmen_Institutionen/Netzentgelte/Netzentgeltsystematik/Bericht_Netzentgeltsystematik_12-2015.pdf?__blob=publicationFile&v=1.

([13]) Jis apskaičiuojamas tinklo lygmens specialiąsias metines sąnaudas padauginus iš vienalaikiškumo funkcijos reikšmės, atitinkančios 0 ir 2 500 tinklo naudojimo valandų per metus (naudotojams, kurie tinklą naudoja mažiau ir daugiau kaip 2 500 valandų). Pavyzdžiui, 2017 m. „Amprion“ aukštosios įtampos lygmeniui taikė tokius galios tarifus:

< 2 500 h/a	≥ 2 500 h/a
6,3 EUR/kWa	36,55 EUR/kWa

([14]) Jis apskaičiuojamas atitinkamo tinklo lygmens specialiąsias metines sąnaudas padauginus iš vienalaikiškumo funkcijos nuolydžio reikšmės iki perlinkio taško, atitinkančio 2 500 tinklo naudojimo valandų (naudotojams, kurie tinklą naudoja mažiau kaip 2 500 valandų), ir iš vienalaikiškumo funkcijos nuolydžio reikšmės už perlinkio taško (naudotojams, kurie tinklą naudoja daugiau kaip 2 500 valandų). Pavyzdžiui, 2017 m. „Amprion“ aukštosios įtampos lygmeniui taikė tokius vartojimo tarifus:

< 2 500 h/a	≥ 2 500 h/a
1,512 ct/kWh	0,302 ct/kWh

([15]) 2007 m. spalio 29 d. potvarkis, BGBl., I d., p. 2529. „ARegV“ ne kartų keistas. Jeigu atitinkamos nuostatos nebuvo iš dalies pakeistos įvairiais pakeitimais, šiame sprendime tiesiog nurodomas „ARegV“. Tačiau jeigu cituojama nuostata buvo pakeista, šiame sprendime konkrečiai nurodoma atitinkama „ARegV“ redakcija, pavyzdžiui:
— 2011 m. „ARegV“ yra „ARegV“ su pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 28 d. įstatymo 5 straipsniu (BGBl., I d., p. 1690).

(16) Pagal šio sprendimo 11–15 konstatuojamosiose dalyse aprašytą metodiką daugumai tinklo naudotojų tinklo mokesčiai nustatomi remiantis priežastinio ryšio su sąnaudomis principu. „StromNEV“ 19 straipsniu reglamentuojami tinklo mokesčiai, kuriuos pagal priežastinio ryšio su sąnaudomis principą turi mokėti vadinamieji netipiniai tinklo naudotojai, t. y. naudotojai, kurių vartojimo ir apkrovos modelis reikšmingai skiriasi nuo kitų naudotojų vartojimo ir apkrovos modelio (2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio pirmo sakinio 3 punktas). „StromNEV“ 19 straipsnio antraštė yra „Netipinis naudojimasis tinklu“.

(17) „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalyje išskirtos dvi netipinių tinklo naudotojų grupės: pirmoji grupė – naudotojai, kurių indėlis į metinę pikinę apkrovą reikšmingai skiriasi nuo visų kitų prie to paties lygmens tinklo prisijungusių naudotojų indėlio į vienalaikę metinę pikinę apkrovą ir tai galima prognozuoti („StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies pirmas sakinys). Paprastai prie jų priskiriami tinklo naudotojai, kurie sistemiškai vartoja elektros energiją ne pikinės apkrovos laikotarpiais, nes, pavyzdžiui, jų įranga veikia naktį. Pirmosios kategorijos netipiniai tinklo naudotojai vadinami „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje nurodytais vartotojais (toliau – nepikiniai vartotojai). Antroji grupė – naudotojai, kurių metinis elektros suvartojimas sudaro ne mažiau kaip 7 000 naudojimo valandų ([16]) ir viršija 10 gigavatvalandžių (GWh) („StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antras sakinys). Ši antroji netipinių tinklo naudotojų kategorija toliau vadinama bazinės apkrovos vartotojais.

(18) Iki 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu nustatyto pakeitimo (jis išsamiau aptartas 2.2 skirsnyje) „StromNEV“ su pakeitimais, padarytais 2010 m. rugsėjo 3 d. įstatymu (2010 m. „StromNEV“ ([17])), 19 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad ir nepikiniai, ir bazinės apkrovos vartotojai turi mokėti individualius tinklo mokesčius ir tai buvo aiškiai nurodyta nuostatoje dėl įgaliojimo, išdėstytoje 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio pirmo sakinio 3 punkte (žr. 7 konstatuojamąją dalį).

(19) Nustatant individualius tinklo mokesčius reikėjo deramai atsižvelgti į netipinio tinklo naudotojo naudojimosi tinklu pobūdį. 2010 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies trečiame sakinyje buvo reikalaujama, kad individualus tinklo mokestis atspindėtų tai, kiek netipinis tinklo naudotojas prisideda prie tinklo sąnaudų sumažėjimo arba padeda išvengti jų padidėjimo. Tuo tikslu 2010 m. „BNetzA“ paskelbė rekomendacinį dokumentą ([18]) ir jame išdėstė vadinamąją fizinio kelio metodiką, pagal kurią nustatomos dėl bazinės apkrovos vartotojų patiriamos tinklo sąnaudos, taigi ir tų vartotojų mokėtini individualūs tinklo mokesčiai. Fizinio kelio metodika skirta atskiroms konkretaus tinklo naudotojo sąnaudoms nustatyti. Pagal ją apskaičiuojamos virtualios tiesioginės linijos, esamose trasose jungiančios prisijungimo prie tinklo tašką su tinkama elektrine, naudojimo sąnaudos – apskaičiuojamos tinklo dalies, kuri yra reikalinga bazinės apkrovos vartotojui prijungti prie artimiausios elektrinės, galinčios visiškai patenkinti to bazinės apkrovos vartotojo paklausą, kapitalo išlaidos ir veiklos išlaidos. Prie jų pridedamos sisteminių paslaugų ([19]), kuriomis naudojosi bazinės apkrovos vartotojas (jei naudojosi), sąnaudos.

(20) Tačiau 2010 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje buvo reikalaujama, kad ir nepikiniai vartotojai, ir bazinės apkrovos vartotojai mokėtų minimalų mokestį, kurį sudarytų ne mažiau kaip 20 % paskelbto tinklo mokesčio, t. y. individualus tinklo mokestis, apskaičiuotas pagal tai, kiek netipinis tinklo naudotojas prisideda prie tinklo sąnaudų sumažėjimo arba padeda išvengti jų padidėjimo, negali būti mažesnis negu 20 % paskelbto tinklo mokesčio. Vokietija paaiškino, kad šio minimalaus mokesčio paskirtis – garantuoti, kad ir netipiniai tinklo naudotojai mokėtų minimalų mokestį už viešojo tinklo, prie kurio yra prisijungę, eksploatavimą. Visų pirma dėl bazinės apkrovos vartotojų Vokietija pažymėjo, kad jei tokie vartotojai yra įsikūrę labai arti bazinės elektrinės ([20]), pagal fizinio kelio metodiką apskaičiuoti tinklo mokesčiai gali būti artimi nuliui. Tačiau

([16]) 7 000 tinklo naudojimo valandų kriterijus nustatytas 2010 m. „StromNEV“ ir turėjo būti taikomas nuo 2011 m. sausio 1 d., tad buvo taikomas iki bazinės apkrovos vartotojų visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių. Iki tos pataisos taikytas 7 500 tinklo naudojimo valandų kriterijus.

([17]) Žr. 6 išnašą.

([18]) „BNetzA“ rekomendacinis dokumentas *Leitfaden zur Genehmigung von individuellen Netzentgelten nach § 19 Abs. 2 S. 1 und S. 2 „StromNEV“ ab 2011* (2010 m. rugsėjo 29 d.).

([19]) Sisteminės paslaugos – tinklo operatoriaus teikiamos paslaugos tinklo balansui užtikrinti. Pagrindinės sisteminės paslaugos yra rezervai, perskirstymo priemonės ir energija tinklo nuostoliams kompensuoti.

([20]) Bazinė elektrinė – elektrinė, kuri dažniausiai tiekia elektros energiją nenutrūkstamai visus metus ir privalo pagaminti tam tikrą minimalų elektros energijos kiekį. Bazinės elektrinės išjungiamos tik periodiškai atliekamos techninės priežiūros, modernizavimo arba pertvarkymo laikotarpiais. Keletas suinteresuotųjų šalių pažymėjo, kad bazinių elektrinių atveju paprastai pasiekiamas 7 500 naudojimo valandų per metus skaičius ir kad paprastai tokios elektrinės yra branduolinės elektrinės, lignitu kūrenamos elektrinės, vandens tėkmės energiją naudojančios elektrinės, o tam tikru mastu – ir anglimis kūrenamos elektrinės. Jos skiriasi nuo vidutinės apkrovos elektrinių, kurių atveju naudojimo valandų skaičius siekia 3 000–5 000 valandų per metus (tai dažniausiai anglimis kūrenamos elektrinės ir dujų turbinos), ir nuo pikinių elektrinių, kurių atveju naudojimo valandų skaičius yra apie 1 000 valandų per metus (tai dažniausiai hidroakumuliacinės elektrinės, dujų turbinos ir naftos produktais kūrenamos elektrinės). „BNetzA“ prie bazinių elektrinių priskyrė branduolines elektrines, vandens tėkmės energiją naudojančias elektrines ir lignitu kūrenamas elektrines. Anglimis kūrenamas elektrines galima laikyti bazinėmis, tačiau tik tuo atveju, jei jų parengčiai įvertinti pritaikytas 0,8 koeficientas (žr. rekomendacinio dokumento *Leitfaaden zur Genehmigung individueller Netzentgeltvereinbarungen nach § 19 Abs. 2 S. 1 ir 2 „StromNEV“* 1.3.2.2.1 dalį). Anglimis kūrenamas elektrines galima laikyti bazinėmis, bet tik iki 80 %

tie bazinės apkrovos vartotojai vis tiek naudojasi viešuoju tinklu ir jiems yra užtikrinamas saugus elektros tiekimas tuo tinklu. Nustatant minimalų mokestį buvo atsižvelgta į tai, kad fizinio kelio metodiką galima taikyti tik kaip apytikslių individualių tinklo sąnaudų apskaičiavimo metodiką.

2.2. *VISIŠKAS ATLEIDIMAS NUO TINKLO MOKESČIŲ 2011–2013 M.*

(21) 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu nustatyta pataisa, kuri įsigaliojo 2011 m. rugpjūčio 4 d., tačiau taikyta atgaline data nuo 2011 m. sausio 1 d. (toliau – 2011 m. „StromNEV“ ([21])), bazinės apkrovos vartotojams taikyti individualūs tinklo mokesčiai panaikinti ir jie visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių. Nepikiniams vartotojams taikomi individualūs tinklo mokesčiai liko galioti, liko galioti ir jų prievolė mokėti ne mažiau kaip 20 % paskelbto tinklo mokesčio.

(22) Remiantis 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antru sakiniu, galutiniai vartotojai atleidžiami nuo tinklo mokesčių, jeigu jų metinis energijos suvartojimas sudaro ne mažiau kaip 7 000 tinklo naudojimo valandų ir viršija 10 GWh. Atleidimas nuo tinklo mokesčių (toliau – visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių) yra ir sprendimo pradėti tyrimo procedūrą, ir šio sprendimo dalykas.

(23) 7 000 tinklo naudojimo valandų slenkstinė riba yra bazinės apkrovos vartotojui būdingas ypatumas ta prasme, kad šią slenkstinę ribą galima pasiekti tik tada, jeigu atitinkamas galutinis vartotojas beveik visada yra prisijungęs prie tinklo su ta pačia apkrova. Pagal „StromNEV“ 2 straipsnio 2 dalyje pateiktą apibrėžtį naudojimo (visa galia) trukmė yra atitinkamo tinklo naudotojo metinės atiduodamosios galios ir metinės pikinės apkrovos dalmuo.

(24) Remiantis 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies trečiu sakiniu, atleisti nuo tinklo mokesčių pagal tos pačios dalies antrą sakinį buvo galima tik tada, kai kompetentinga reguliavimo institucija („BNetzA“ arba federacinės žemės reguliavimo institucija ([22])) yra patikrinusi ir patvirtinusi, kad teisės aktuose nustatytos sąlygos įvykdytos. Atlikusi patikrinimą, „BNetzA“ arba federacinės žemės reguliavimo institucija suteikė leidimą, pagal kurį bazinės apkrovos vartotojas visiškai atleistas nuo tinklo mokesčių nuo 2011 m. sausio 1 d. (jeigu iki tos dienos visos sąlygos buvo įvykdytos) neribotam laikui (jeigu atitiks sąlygas ir ateityje).

(25) Dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių sumažėjo tinklo operatorių pajamos. Finansinis nuostolis atlygintas iš specialios priemokos, kuri taikyta nuo 2012 m. (žr. 2.4 skirsnį). Tačiau 2011 m. speciali priemoka netaikyta, tad tinklo operatoriai 2011 m. finansinius nuostolius padengė patys.

(26) Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių panaikintas 2014 m. sausio 1 d. potvarkiu ([23]), kuriuo iš dalies pakeistas „StromNEV“.

2.3. *PAGALBOS GAVĖJAI IR PAGALBOS SUMA*

(27) Vokietija pateikė preliminarų įmonių, kurios turėjo teisę būti atleistos nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį, sąrašą. Remiantis pateikta informacija, pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį 2011–2013 m. nuo tinklo mokesčių buvo atleistos daugiau kaip 200 įmonių. Didelė dalis šių įmonių yra įvairių šakų perdirbamosios pramonės įmonės, daugiausia – chemijos (įskaitant pramonines dujas), popieriaus, tekstilės, plieno, spalvotųjų metalų pramonės, naftos perdirbimo ir stiklo gamybos. Visiškai nuo tinklo mokesčio buvo atleista tik keletas paslaugų sektoriaus (pavyzdžiui, internetinės prieglobos paslaugų) įmonių. Tai buvo didelius duomenų centrus turinčios įmonės.

([21]) Taip pat žr. 6 išnašą.

([22]) „BNetzA“ yra federalinė įstaiga prie Vokietijos federalinės ūkio ir energetikos ministerijos. Pagrindinė jos funkcija yra užtikrinti, kad būtų laikomasi Telekomunikacijų įstatymo (TKG), Pašto įstatymo („PostG“) ir Energetikos įstatymo („EnWG“) bei atitinkamų pagal juos priimtų potvarkių, kad būtų garantuotas telekomunikacijų, pašto ir energijos rinkos liberalizavimas. Ji taip pat yra atsakinga už geležinkelių reglamentavimą. Visose šiose reglamentavimo srityse ji stebi, ar prieiga prie tinklų yra nediskriminacinė ir suteikiama skaidriai, taip pat analizuoja prieigos prie tinklų mokesčius. Kad galėtų pasiekti užsibrėžtus reguliavimo tikslus, „BNetzA“ taiko veiksmingas procedūras ir turimas priemones, įskaitant tai, kad naudojasi teise rinkti informaciją, vykdyti tyrimus, nustatyti laipsniškas sankcijas ir priimti reguliavimo sprendimus. Agentūra turi patariamąją tarybą, kurią sudaro 16 Vokietijos Bundestago narių ir 16 Vokietijos Bundesrato atstovų; Bundesrato atstovai turi būti federacinių žemių Vyriausybių nariai arba politiniai atstovai. Patariamosios tarybos narius arba pakaitinius narius skiria Federalinė Vyriausybė Buntestago ir Bundesrato teikimu (2005 m. liepos 7 d. Federalinės elektros, dujų, telekomunikacijų, pašto ir geležinkelio tinklų agentūros įstatymo (BGBl. I d., p. 1970) 5 straipsnis). „BNetzA“ vadovauja pirmininkas ir du pirmininko pavaduotojai. Juos patariamosios tarybos teikimu siūlo Federalinė Vyriausybė (2005 m. liepos 7 d. Federalinės elektros, dujų, telekomunikacijų, pašto ir geležinkelio tinklų agentūros įstatymo (BGBl. I d., p. 1970) 3 straipsnis). Juos skiria Vokietijos Federacinės Respublikos prezidentas. Tačiau „BNetzA“ yra ne vienintelė Vokietijos reguliavimo institucija. Kai kuriose federacinėse žemėse įsteigtos atskiros reguliavimo institucijos (federacinių žemių reguliavimo institucijos).

([23]) 2013 m. rugpjūčio 14 d. potvarkio, kuriuo iš dalies keičiama keletas energetikos teisės srities potvarkių (BGBl. I d., p. 3250), 1 straipsnis.

(28) Iš Vokietijos pateiktų skaičiavimų matyti, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių tinklo operatoriai 2011–2013 m. negavo apie 900 mln. EUR pajamų, kurias būtų gavę, jei bazinės apkrovos vartotojai būtų privalėję mokėti įprastus tinklo mokesčius. Tačiau nuostoliai greičiausiai buvo mažesni, nes apskaičiuodami 2011 m. tinklo mokesčius tinklo operatoriai dažniausiai atsižvelgė į tai, kad bazinės apkrovos vartotojai pagal 2010 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalį būtų turėję teisę mokėti individualius tinklo mokesčius. Tačiau skaičiavimą apsunkina tai, kad teisę mokėti individualų mokestį užtikrinanti slenkstinė riba 2011 m. sausio 1 d. pasikeitė (tinklo naudojimo valandų skaičius nuo 7 500 sumažintas iki 7 000) ir kai kuriems bazinės apkrovos vartotojams individualūs mokesčiai galėjo nebūti labai patrauklūs, nes, priklausomai nuo jų geografinės padėties ir kitų veiksnių, turinčių įtakos individualių tinklo mokesčių apskaičiavimui, individualūs tinklo mokesčiai galėjo nebūti daug mažesni.

2.4. *FINANSAVIMO MECHANIZMAS*

2.4.1. 2011 M. „STROMNEV“ 19 STRAIPSNYJE APRAŠYTAS FINANSAVIMO MECHANIZMAS

(29) Kadangi nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai prisijungę prie skirtingo lygmens tinklų, dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių mažiau pajamų gavo ir perdavimo sistemos operatoriai (toliau – PSO), ir skirstomųjų tinklų operatoriai (toliau – STO). 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies šeštame sakinyje PSO buvo įpareigoti skirstomųjų tinklų operatoriams kompensuoti dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastas pajamas. Tačiau dėl 2.4.3 skirsnyje išsamiau aptartų priežasčių prarastos pajamos *de facto* kompensuotos tik nuo 2012 m. 2011 m. nuostolių patyrė PSO ir STO, prie kurių tinklų buvo prisijungę nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai.

(30) Be to, pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies septintą sakinį perdavimo sistemos operatoriai tarpusavyje turėjo atlikti skirstomųjų tinklų operatoriams sumokėtų sumų ir savo pačių nuostolių įskaitymą. 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalyje buvo nurodyta, kad išsamios įskaitymo taisyklės išdėstytos tuo metu taikytame Bendros šilumos ir energijos gamybos įstatymo (vok. *Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz,* toliau – KWKG) ([24]) 9 straipsnyje ir juo reikėjo remtis pagal analogiją. Įskaitymas padėjo paskirstyti finansinę naštą tarp PSO taip, kad kiekvienam PSO tekusi finansinė našta buvo tokia pati ir proporcinga prie atitinkamos PSO tinklo dalies (tiesiogiai arba netiesiogiai) prisijungusiems galutiniams vartotojams tiektos elektros energijos kiekiui. 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies septintame sakinyje nurodytame KWKG 9 straipsnyje nustatytas mechanizmas, pagal kurį PSO gavo kompensacijas per vadinamąją priemoką už BŠEG, iš kurios buvo dengiamos papildomos PSO sąnaudos dėl prievolės pagal KWKG mokėti paramą prie jų tinklo prisijungusiems gamintojams, gaminantiems elektros energiją kogeneracijos būdu, ir kompensuoti STO sąnaudas, kurias jie patyrė mokėdami priemokas prie jų tinklo prisijungusiems gamintojams, gaminantiems elektros energiją kogeneracijos būdu ([25]). Remiantis pagal analogiją taikyto KWKG 9 straipsniu, tinklo operatoriai galėjo nustatyti priemoką, iš kurios būtų kompensuojami dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių patirti finansiniai nuostoliai, o STO iš priemokos gautas pajamas turėjo pervesti PSO ([26]).

(31) Be to, 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad 2011 m. „StromNEV“ 20 straipsnis taikytinas pagal analogiją. 2011 m. „StromNEV“ 20 straipsnyje buvo nustatyta, kad tinklo operatoriai, prieš paskelbdami savo tinklo mokesčius už elektros energiją, turi užtikrinti, kad pajamų iš mokesčių užtektų numatomoms sąnaudoms padengti.

(32) Nuo „ARegV“, kuriame nustatyta reguliavimo sistema paskatinti tinklo operatorius tinklą valdyti efektyviau, įsigaliojimo „BNetzA“ nebeturi tvirtinti tinklo mokesčių („EnWG“ 23a straipsnis). Vietoj to 2011 m. „ARegV“

([24]) 2008 m. spalio 25 d. Bendros šilumos ir elektros gamybos rėmimo įstatymas (BGBl. I d., p. 2101). Šis įstatymas buvo iš dalies pakeistas 2011 m. liepos 28 d. Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo teisinės bazės peržiūros įstatymo (BGBl. I d., p. 1634) 11 straipsniu. Laikotarpiu nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. KWKG 9 straipsnis nepakito. KWKG išdėstytas nauja redakcija 2015 m. gruodžio 21 d. Bendros šilumos ir energijos gamybos įstatymo peržiūros įstatymu (BGBl. I d., p. 2498); 9 straipsnyje numatytas kompensavimo mechanizmas liko galioti (tik buvo aprašytas dar išsamiau) ir buvo išdėstytas 2015 m. gruodžio 21 d. KWKG 26–28 straipsniuose. Vėliau KWKG buvo dar kartą iš dalies pakeistas 2016 m. gruodžio 22 d. Nuostatų dėl elektros energijos gamybos kogeneracijos ir autogeneracijos būdu pakeitimo įstatymu (BGBl. I d., p. 3106).

([25]) KWKG 9 straipsnyje (po pakeitimų, padarytų 2016 m. gruodžio 22 d. Nuostatų dėl elektros energijos gamybos kogeneracijos ir autogeneracijos būdu pakeitimo įstatymu (BGBl. I d., p. 3106), jis tapo 2016 m. KWKG 29 straipsniu) numatyta kompensavimo sistema išsamiai aprašyta 2017 m. gegužės 23 d. Komisijos sprendimo dėl pagalbos schemos SA.42393 (2016/C) (ex 2015/N), kurią Vokietija taikė tam tikriems galutiniams vartotojams (sumažintas papildomas kogeneracinių elektrinių mokestis) 2.3 skirsnyje.

([26]) Visų pirma žr. KWKG 9 straipsnio 7 dalį dėl tinklo mokesčių priemokos už suvartotą elektros energiją nustatymo ir KWKG 9 straipsnio 4 dalį, pagal kurią PSO suteikiama teisė gauti iš STO kompensacijas (t. y. reikalauti, kad iš priemokos gautas pajamas STO pervestų PSO).

32 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad „BNetzA“ tvirtina viršutinę pajamų, kurias tinklo operatoriams leidžiama surinkti iš tinklo mokesčių, ribą. Pagal 2011 m. „ARegV“ 17 straipsnį tinklo operatoriai, nustatydami tinklo mokesčius, privalo atsižvelgti į tą viršutinę pajamų ribą.

(33) Tačiau prieš paskelbdami tinklo mokesčius už elektros energiją tinklo operatoriai ir toliau privalėjo užtikrinti, kad pajamų iš mokesčių pakaktų numatomoms sąnaudoms padengti (tačiau kartu negalėjo viršyti viršutinės pajamų ribos).

(34) Kaip paaiškinta 2.4.2 skirsnyje, 2012 m. nustatytai priemokos sistemai išsamiau reglamentuoti „BNetzA“ priėmė reguliavimo sprendimą. 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies šešto ir septinto sakinių nuostatos 2011 m. nebuvo įgyvendintos, tad kiekvienas tinklo operatorius savo sąnaudas turėjo padengti pats (žr. 2.4.3 skirsnį).

2.4.2. FINANSAVIMAS NUO 2012 M. IŠ PRIEMOKOS PAGAL 19 STRAIPSNĮ

(35) Pajamų praradimo dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių kompensavimas ir įskaitymas teisiškai reglamentuojami 2011 m. gruodžio 14 d. „BNetzA“ reguliavimo sprendimu ([27]) (toliau – 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendimas), jis priimtas remiantis „EnWG“ 29 straipsnio 1 dalimi ir 2011 m. „StromNEV“ 30 straipsnio 2 dalies 6 punktu ([28]). Minėtu sprendimu STO buvo įpareigoti iš galutinių vartotojų rinkti priemoką (ji vadinta priemoka pagal 19 straipsnį). „BNetzA“ taip pat įpareigojo STO iš šios priemokos gautas pajamas kiekvieną mėnesį pervesti PSO (taip pat žr. KWKG 9 straipsnio 5 dalį, nuoroda į ją pateikiama 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies septintame straipsnyje).

(36) Priemokos pagal 19 straipsnį paskirtis – sukurti finansavimo mechanizmą, kuriuo finansinė našta dėl 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies taikymo būtų paskirstyta skaidriai ir tolygiai ir tokiu būdu visiems elektros energijos vartotojams visoje Vokietijoje būtų sudarytos vienodos sąlygos.

(37) Priemokos pagal 19 straipsnį dydį apskaičiavo ne „BNetzA“, jį kiekvienais metais turėjo apskaičiuoti PSO, remdamiesi „BNetzA“ nustatyta metodika. Taigi PSO turėjo parengti finansinių nuostolių dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių prognozę, palyginti su visu tinklo mokesčiu, taip pat parengti vartojimo prognozę, kad priemoką pagal 19 straipsnį būtų galima nustatyti už kiekvieną kWh. Tačiau pirmaisiais metais (t. y. 2012 m.) sumą, kurią reikia surinkti iš priemokos pagal 19 straipsnį, nustatė „BNetzA“ – 440 mln. EUR. Priemoka apskaičiuota pagal šią sumą. Iš tos sumos 300 mln. EUR turėjo būti skirti dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastoms pajamoms kompensuoti. Likusieji 140 mln. EUR turėjo būti skirti dėl individualių mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį prarastoms pajamoms padengti.

(38) Dar iki „StromNEV“ pakeitimų, padarytų 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu, pajamų praradimas dėl individualių tinklo mokesčių taikymo netipiniams tinklo naudotojams buvo kompensuojamas tinklo mokesčiais (jei tinklo operatorius buvo efektyvi įmonė ir galėjo pagal „ARegV“ padengti visas savo sąnaudas). Kadangi tinklo operatoriai iš anksto žinojo, kad kai kurie naudotojai mokės mažiau, jie galėjo į tai atsižvelgti apskaičiuodami tinklo mokesčius pagal „StromNEV“ 20 straipsnį. Pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies šeštą ir septintą sakinius pajamų praradimas dėl individualių tinklo mokesčių taikymo nepikiniams vartotojams ir dėl visiško bazinės apkrovos vartotojų atleidimo nuo tinklo mokesčių turėjo būti kompensuojamas iš specialios priemokos.

(39) Be to, 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendime buvo nustatyta, kad PSO kiekvienais metais turi įvertinti, kiek realiai finansinių išteklių jam reikėjo praėjusiais metais. Jeigu pajamos iš priemokos pagal 19 straipsnį viršytų sumą, kuri faktiškai buvo reikalinga dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių ir dėl STO sumokėtų kompensacijų PSO prarastoms pajamoms kompensuoti, kitais metais priemoką būtų reikėję mažinti skirtumo suma. Jeigu įplaukos būtų nepakankamos, priemoka būtų atitinkama suma didinama.

2.4.3. 2011 M. FINANSAVIMO MECHANIZMAS

(40) 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendime buvo aiškiai nurodyta, kad 2011 m. prarastoms pajamoms padengti 30 konstatuojamojoje dalyje nurodytas kompensavimo ir įskaitymo mechanizmas netaikytas.

(41) Tad, kalbant apie 2011 m. nuostolius, STO neturėjo teisės gauti kompensacijų iš PSO. Ir STO, ir PSO turėjo dengti prarastas pajamas iš savo pačių išteklių.

([27]) BK8-11-024.

([28]) Pagal „EnWG“ 29 straipsnio 1 dalį „BNetzA“ įgaliojama reguliavimo sprendimu (jis tinklo operatoriams privalomas) nustatyti konkrečias prieigos prie tinklo sąlygas ir metodus. 2011 m. „StromNEV“ 30 straipsnio 2 dalies 6 punkte nurodyta, kad toks reguliavimo sprendimas pirmiausia gali būti priimamas dėl tinkamų tinklo mokesčių nustatymo.

(42) Tuos nuostolius jie galėjo įtraukti į pagal „ARegV“ sukurtas vadinamąsias reguliavimo sąskaitas (vok. *Regulierungskonto*).

(43) Kaip paminėta 32 konstatuojamojoje dalyje, „ARegV“ nustatyta reguliavimo sistema, kuria siekta paskatinti tinklo operatorius tinklą valdyti efektyviau tinklo operatoriams taikant „BNetzA“ nustatytą viršutinę pajamų ribą. Viršutinė pajamų riba nustatoma ne ilgesniam negu 5 metų reguliavimo laikotarpiui. Kad tokią viršutinę pajamų ribą būtų galima nustatyti, tinklo operatoriai privalo iki reguliavimo laikotarpio pradžios pateikti „BNetzA“ įvairius apskaitos duomenis (įskaitant sąnaudas ir pajamas). Be to, viršutinė pajamų, kurias tinklo operatoriams leidžiama surinkti iš tinklo naudotojų mokamų mokesčių, riba per 5 metų reguliavimo laikotarpį keičiama, atsižvelgiant į tinklo operatorių veiklos efektyvumo trūkumus, taip siekiant paskatinti juos veikti efektyviau. Tai reiškia, kad patvirtinta viršutinė pajamų riba reguliavimo laikotarpiu mažės. Tinklo operatorių efektyvumas įvertinamas prieš prasidedant reguliavimo laikotarpiui – „BNetzA“ tuo tikslu juos palygina. Pirmasis reguliavimo laikotarpis tęsėsi 2009–2013 m. Antrasis reguliavimo laikotarpis prasidėjo 2014 m. ir baigiasi 2018 m.

(44) Teigiamas arba neigiamas skirtumas ([29]) tarp patvirtintos viršutinės pajamų ribos ir faktiškai gautų pajamų yra registruojamas specialioje reguliavimo sąskaitoje (tai – „BNetzA“ administruojama apskaitos priemonė (pagal „ARegV“ 5 straipsnį), siekiant paskatinti tinklo operatorius veikti efektyviau.

(45) Penkerių metų reguliavimo laikotarpio, trukusio nuo 2009 iki 2013 m., pabaigoje buvo atliktas perteklinių pajamų ir prarastų pajamų įskaitymas. Gautas teigiamas arba neigiamas likutis perkeltas į kitą reguliavimo laikotarpį (2011 m. „ARegV“ 5 straipsnio 4 dalis) ir paskirstytas per antrąjį penkerių metų reguliavimo laikotarpį, atitinkamai sumažinant arba padidinant tuo metu taikomą viršutinę pajamų ribą.

(46) Tačiau, jeigu tam tikrais reguliavimo laikotarpio metais gautos pajamos viršijo patvirtintą viršutinę pajamų ribą daugiau negu 5 %, atitinkami tinklo operatoriai turėjo koreguoti savo tinklo mokesčius (kad tokia situacija nepasikartotų ateinančiais metais ir kad tinklo mokesčių sumažinimas nebūtų atidėtas iki kito reguliavimo laikotarpio). Jeigu tam tikrais reguliavimo laikotarpio metais gautos pajamos buvo mažesnės už patvirtintą viršutinę pajamų ribą daugiau negu 5 %, atitinkamas tinklo operatorius turėjo teisę koreguoti savo tinklo mokesčius (kad tokia situacija nepasikartotų ateinančiais metais ir kad kitą reguliavimo laikotarpį tinklo mokesčiai staigiai nepadidėtų). Tačiau antruoju atveju tinklo operatorius galėjo rinktis, ar koreguoti tinklo mokesčius, ar ne.

(47) Tokiu būdu tinklo operatoriams turėjo būti kompensuotos dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. prarastos pajamos. Per 2011 m. mokesčių tinkamumo patikrinimą ([30]) (kuris atliktas 2010 m.) apie visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių nežinota. Todėl nustatant 2011 m. tinklo mokesčius į tai nebuvo galima atsižvelgti. 2017 m. spalio 24 d. e. laišku Vokietija patvirtino, kad 2011 m. prarastų pajamų (tai yra skirtumo tarp leidžiamo pajamų dydžio ir faktiškai gautų pajamų) nebuvo galima susigrąžinti koreguojant 2011 m. tinklo mokesčius remiantis tuo metu taikytu 2011 m. „ARegV“, nes tinklo mokesčius reikėjo nustatyti iš anksto per „StromNEV“ 20 straipsnyje numatytą tinkamumo patikrinimą, tad tinklo mokesčių tais metais keisti nebuvo galima. Tinklo operatoriai faktiškai privalėjo padengti šį nuostolį iš kitų reguliavimo laikotarpio metų pelno. Dėl šios priežasties tinklo operatoriai ir nepritarė visiškam atleidimui nuo tinklo mokesčių 2011 m. ir „BNetzA“ sprendimui.

(48) Dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastų pajamų tinklo operatoriai negalėjo susigrąžinti ir didindami 2012 m. tinklo mokesčius, nes 2012 m. tinklo mokesčius buvo galima susieti tik su prognozuojamomis 2012 m. sąnaudomis. Pajamų praradimą – jei 2011 m. jis nebuvo kompensuotas padidėjus efektyvumui – reikėjo registruoti reguliavimo sąskaitoje. Jeigu, pasibaigus pirmajam reguliavimo laikotarpiui, 2011 m. prarastas pajamas padengė perteklinės kitų to paties reguliavimo laikotarpio metų pajamos, nuostoliai nebuvo kompensuojami. Tik tada, jeigu prarastų pajamų nebuvo įmanoma padengti perteklinėmis reguliavimo laikotarpio, pasibaigusio 2013 m., pajamomis, 2011 m. prarastas pajamas galima netiesiogiai kompensuoti kitą reguliavimo laikotarpį, šiek tiek padidinus patvirtintą kito reguliavimo laikotarpio viršutinę pajamų ribą. Tačiau, kadangi pagal „ARegV“ kompensuojamos ne visos, o tik efektyvaus operatoriaus sąnaudos, net ir tokiu atveju būtų kompensuotos ne visos prarastos pajamos.

([29]) Prieš sumas užregistruojant, jos pirmiausiai pakoreguojamos atsižvelgiant į perduotos elektros energijos kiekį, kad pajamų skirtumas nesusidarytų vien dėl to, kad tinklo naudotojai suvartojo daugiau arba mažiau elektros energijos, palyginti su prielaidomis, pagal kurias nustatyta viršutinė pajamų riba.

([30]) Pagal „StromNEV“ 20 straipsnį tinklo operatoriai, nustatydami tinklo mokesčius, turi patikrinti, ar mokesčiai, kuriuos ketinama paskelbti, yra pakankami pagal „StromNEV“ 4 straipsnyje apskaičiuotoms sąnaudoms padengti. Tai vadinama tinklo mokesčių tinkamumo patikrinimu.

2.5. *VISIŠKO ATLEIDIMO NUO TINKLO MOKESČIŲ TIKSLAS*

(49) Iš 2011 m. „StromNEV“ pagrindimo galima daryti išvadą, kad bazinės apkrovos vartotojai buvo visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių dėl stabilizuojamojo poveikio, kurį bazinės apkrovos vartotojai esą daro tinklui ([31]).

2.6. *PAGRINDAS PRADĖTI TYRIMO PROCEDŪRĄ*

(50) Sprendime pradėti tyrimo procedūrą Komisija padarė išvadą, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių bazinės apkrovos vartotojai, kurie per metus tinklu naudojosi ne mažiau kaip 7 000 valandų ir kurių suvartotos elektros energijos kiekis viršijo 10 GWh, įgijo atrankųjį pranašumą. Komisija taip pat nustatė, kad 2012 m. įvesta priemoka pagal 19 straipsnį yra valstybiniai ištekliai ir kad PSO paskirti juos administruoti, o „BNetzA“ vykdo jų pačių stebėseną naudodama reguliavimo sąskaitą. Dėl 2011 m. Komisija suabejojo, ar visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių galėjo buvo finansuojamas iš valstybinių išteklių dar iki priemokos pagal 19 straipsnį įvedimo. Komisija pažymėjo, jog išvadą dėl valstybinių išteklių naudojimo galima daryti pagal tai, kad pagal KWKG 9 straipsnį tinklo operatoriams buvo leista rinkti priemoką iš tinklo naudotojų, o iš jos gautas pajamas turėjo administruoti PSO. Komisija taip pat mano, kad pajamų praradimas dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. galėjo būti kompensuojamas per reguliavimo sąskaitą, kurios stebėseną vykdė „BNetzA“.

(51) Komisija taip pat pažymėjo, kad Vokietija nepateikė argumentų pagalbos suderinamumui pagrįsti ir tik paminėjo stabilizuojamąjį poveikį tinklui, to poveikio kiekybiškai neapibūdindama. Todėl Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą.

2.7. *ĮVYKIAI PRIĖMUS SPRENDIMĄ PRADĖTI TYRIMO PROCEDŪRĄ*

(52) Kadangi tinklo operatoriai neturėjo garantijų, kad galės susigrąžinti dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. prarastas pajamas, keletas tinklo operatorių užginčijo „BNetzA“ sprendimus dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių, konkrečiai – 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendimą. 2013 m. gegužės 8 d. sprendime Diuseldorfo aukštesnysis žemės teismas ([32]) padarė išvadą, kad 2011–2013 m. atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo neteisėtas ir panaikino visišką atitinkamos įmonės, kurios byla nagrinėta minėtame teisme, atleidimą nuo tinklo mokesčių. Aukštesnysis žemės teismas konstatavo, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį neatitiko 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnyje nustatytų įgaliojimo apribojimų, pagal kuriuos federalinė Vyriausybė gali nustatyti tik individualių tinklo mokesčių apskaičiavimo aspektus, o ne visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių. Aukštesnysis žemės teismas taip pat pažymėjo, kad tinklo mokesčiai yra atlygis už suteiktą paslaugą (tai yra prieigą prie tinklo ir naudojimąsi juo) ir kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti nei individualiu tinklo mokesčiu, nei atlygiu už suteiktą paslaugą – jis laikytinas privilegija, t. y. principo, kad už naudojimąsi tinklu tinklo operatoriams turėtų būti mokamas proporcingas tinklo mokestis, išimtimi. Teismas pažymėjo, jog dėl bazinės apkrovos vartotojų daromo stabilizuojamojo poveikio būtų galima pagrįsti mažesnį tinklo mokestį, bet ne visišką atleidimą nuo jo, nes tie bazinės apkrovos vartotojai taip pat naudojasi tinklu. Galiausiai Aukštesnysis žemės teismas pažymėjo, kad priemoka pagal 19 straipsnį yra ne tinklo mokestis, o priemoka, kuri yra renkama papildomai prie tinklo mokesčių; tai nėra atlygis už naudojimąsi tinklu, o tiesiog priemoka, iš kurios dengiami tinklo operatorių dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių patirti finansiniai nuostoliai.

(53) 2015 m. spalio 6 d. sprendimu ([33]) Aukščiausiasis Federalinis Teismas patvirtino 2013 m. gegužės 8 d. Diuseldorfo aukštesniojo žemės teismo sprendimą. Aukščiausiasis Federalinis Teismas patvirtino, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį neatitiko 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnyje nustatytų įgaliojimo apribojimų, pagal kuriuos federalinė Vyriausybė gali nustatyti tik individualių tinklo mokesčių apskaičiavimo aspektus, o ne visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių. Aukščiausiasis Federalinis Teismas taip pat pažymėjo, kad 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio 1 dalies pirmas ir trečias sakiniai grindžiami principu, kad tinklo operatoriai turi teisę į atlygį už naudojimąsi jų tinklais ir kad bazinės apkrovos vartotojų daromas stabilizuojamasis poveikis nelaikytinas atlygiu tinklo operatoriui už naudojimąsi jo tinklu, nes šis poveikis nėra už naudojimąsi tinklu mokamas atlygis – tai tiesiog naudojimosi tuo tinklu pasekmė. Aukščiausiasis Federalinis Teismas taip pat pažymėjo, kad tinklo operatoriai gali būti ekonomiškai suinteresuoti stabilizuojamuoju poveikiu ir juo galėtų būti grindžiami mažesni tinklo mokesčiai, tačiau vien juo negalima pateisinti visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių remiantis naudojimosi tinklu valandų skaičiumi, juolab kad bazinės apkrovos vartotojai taip pat prisideda prie tinklo pikinės apkrovos. Mažinant mokesčius reikėtų atsižvelgti į konkretų kiekvieno bazinės apkrovos vartotojo poveikį tinklui. Galiausiai Aukščiausiasis Federalinis Teismas taip

([31]) BT-Drs. 17/6365, p. 34.
([32]) VI-3 Kart 178/12 (V). Panašų sprendimą Aukštesnysis žemės teismas jau buvo priėmęs 2013 m. kovo 6 d., kai vienas tinklo operatorius užginčijo 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendimą.
([33]) EnVR 32/13.

pat patvirtino, kad priemoka pagal 19 straipsnį yra ne tinklo mokestis, o priemoka, kuri yra renkama papildomai prie tinklo mokesčių; tai nėra atlygis už naudojimąsi tinklu, o tiesiog priemoka, iš kurios dengiami tinklo operatorių dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių patirti finansiniai nuostoliai.

(54) Ir Diuseldorfo aukštesnysis žemės teismas, ir Aukščiausiasis Federalinis Teismas pareiškė, kad 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje numatytas visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių ir tuo pačiu pagrindu suteiktas individualus atleidimas nuo tinklo mokesčių yra niekiniai. Tačiau pagal Vokietijos administracinės teisės nuostatas dėl senaties termino Vokietijos valstybė negali *de facto* prašyti pagalbos gavėjų grąžinti pagalbą. Be to, kaip nurodyta 55 konstatuojamojoje dalyje, 2014 m. „StromNEV“ 32 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad remiantis 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antru sakiniu priimti sprendimai dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių netenka galios nuo 2014 m. sausio 1 d.

(55) 2013 m. rugpjūčio 14 d. potvarkiu ([34]) Vokietija nuo 2014 m. sausio 1 d. panaikino visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių ir galutiniams vartotojams, kurie per metus suvartoja 10 GWh elektros energijos ir tinklu naudojasi ne mažiau kaip 7 000 valandų, nuo tos dienos įvedė individualius tinklo mokesčius. „StromNEV“ su pakeitimais, padarytais 2013 m. rugpjūčio 14 d. potvarkio 1 straipsniu (toliau – 2014 m. „StromNEV“), „BNetzA“ įpareigota parengti išsamias individualių tinklo sąnaudų apskaičiavimo metodikos taisykles. Todėl reguliavimo sprendimu ([35]), priimtu remiantis „EnWG“ 29 straipsniu, „BNetzA“ vėl įvedė fizinio kelio metodiką. Nors ši metodika buvo šiek tiek pakeista, ji iš esmės atitinka fizinio kelio metodiką, kuri buvo taikoma individualiems tinklo mokesčiams apskaičiuoti pagal 2010 m. „StromNEV“ (žr. šio sprendimo 19 konstatuojamąją dalį). Reguliavimo sprendimas dėl fizinio kelio metodikos patvirtintas 2016 m. gruodžio 13 d. Aukščiausiojo Federalinio Teismo sprendimu ([36]). Aukščiausiasis Federalinis Teismas konkrečiai pripažino, kad fizinio kelio metodika užtikrinama, kad dėl bazinės apkrovos vartotojų patiriamų tinklo sąnaudų vertinimas atitiktų priežastinio ryšio su sąnaudomis principą.

(56) 2013 m. gegužės 8 d. Diuseldorfo aukštesniojo žemės teismo sprendimas ir 2015 m. spalio 6 d. Aukščiausios Federalinio Teismo sprendimas turėjo padarinių tik bylos šalims, tačiau jais nebuvo panaikinti visi sprendimai dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių. Todėl 2014 m. „StromNEV“ 32 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad reguliavimo institucijos sprendimai, priimti remiantis 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antru sakiniu, nuo 2014 m. sausio 1 d. netenka galios. Reguliavimo institucijai pateiktiems prašymams priimti sprendimus dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalį ir atvejams, kai sprendimas dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių panaikintas teismo sprendimu (atgaline data nuo 2012 m. sausio 1 d.), turėjo būti taikomas 2014 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antras sakinys. Tokiems pat 2011 m. atvejams buvo taikomas „StromNEV“, galiojęs iki visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių įvedimo (t. y. kai tinkama, taikyti pagal fizinio kelio metodiką apskaičiuoti individualūs tinklo mokesčiai).

(57) 2016 m. balandžio 12 d. sprendimu ([37]) Aukščiausiasis Federalinis Teismas panaikino 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendimą (žr. 35–39 konstatuojamąsias dalis). Teismas nustatė, kad sprendimas nepatenka į „EnWG“ 24 straipsnyje nustatyto įgaliojimo sritį. Po šio sprendimo Vokietijos teisėkūros institucija iš dalies pakeitė „EnWG“ 24 straipsnį ir taip atgaline data panaikino įgaliojimo nustatyti priemoką pagal 19 straipsnį spragas ([38]).

3. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS**

(58) Komisija gavo pastabas iš „Ahlstrom GmbH“, „AlzChem AG“, „Aurubis AG“, „Bender GmbH“, „Fitesa Germany GmbH“, „Evonik Industries AG“, „Hans Adler OHG“, „Lindes Gas Produktionsgesellschaf“, „Norske Skog Walsum GmbH“, „Oxxynova GmbH“, „Ruhr Oel GmbH“, „Saalemühle Alsleben GmbH“, „Sasol Wax GmbH“, „SETEX-Textil GmbH“, „Bundesverband der Energieabnehmer e.V.“, „Currenta GmbH & Co. KG“, „Air Liquide Deutschland GmbH“, „InfraServ GmbH & Co. KG“, „Naturin Viscofan GmbH“, „Wirtschaftsvereinigung Stahl“, „Wirtschaftsvereinigung Metalle“, „Hydro Aluminium Rolled Products GmbH“, „Norsk Hydro ASA“, „Papierfabrik Scheufelen GmbH & Co. KG“, „ThyssenKrupp Steel Europe AG“, „Trimet Aluminium AG“, „UPM GmbH“, „Verband der Chemischen Industrie e.V.“, „Verband der Industriellen Energie- und Kraftwirtschaft e.V.“ ir „Xstrata Zink GmbH/Glencore“. Visose gautose pastabose tvirtinama, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra valstybės pagalba. Įvairiose pastabose pateikti argumentai šiai pozicijai pagrįsti apibendrinti tolesnėse konstatuojamosiose dalyse.

(59) Suinteresuotosios šalys mano, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių nuo to mokesčio atleisti bazinės apkrovos vartotojai pranašumo neįgijo. Pasak suinteresuotųjų šalių, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo

([34]) Potvarkis, kuriuo iš dalies keičiama keletas energetikos teisės srities potvarkių (BGBl. I d., p. 3250).
([35]) BK4-13-739.
([36]) EnVR 34/15.
([37]) EnVR 25/13.
([38]) Žr. „EnWG“ su pakeitimais, padarytais 2016 m. liepos 26 d. Elektros rinkos įstatymo 1 straipsniu (BGBl. I d., p. 1786), 24 straipsnį.

atlygis bazinės apkrovos vartotojams už jų indėlį užtikrinant bendrą elektros tinklo stabilumą. Viena suinteresuotoji šalis mano, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių prilygsta kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugą, kaip tai apibrėžiama sprendime *Altmark* ([39]). Ypač pažymėtina, kad bazinę apkrovą sudarantis vartojimas, dėl kurio galima visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių, buvo būtinai reikalingas, kad elektrinėse, kuriose įrengti sinchroniniai generatoriai, elektros energija būtų gaminama nenutrūkstamai. Tai laikoma būtina tinklo stabilumo sąlyga, nes padeda išvengti dažnio pokyčių. Kai kurios suinteresuotosios šalys šiuo atžvilgiu remiasi 2012 m. sausio 20 d. tyrimu dėl minimalaus elektros energijos kiekio, pagaminamo tradicinėse ([40]) elektrinėse, kuris reikalingas siekiant užtikrinti saugų Vokietijos perdavimo tinklų, į kuriuos tiekiama vis daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos, valdymą ([41]) (toliau – 2012 m. tyrimas). Keletas suinteresuotųjų šalių laikosi nuomonės, kad pranašumas nėra atrankus ir kad jį galima pateisinti Vokietijos tinklo mokesčių struktūra ir pobūdžiu. Jos šiuo atžvilgiu paaiškina, kad bazinės apkrovos vartotojų vartojimo prognozuojamumas leidžia labai sumažinti tinklo sąnaudas, nes sumažėja balansavimo energijos ir rezervų poreikis. Be to, dėl vartojimo pastovumo tinklo įranga yra tausojama ir gali ilgiau veikti, todėl mažėja materialinės sąnaudos. Pirmiau minėtas sąnaudas kitu atveju turėtų dengti PSO, vykdydami „EnWG“ 11 straipsnyje apibrėžtas savo funkcijas. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat tvirtina, kad bazinės apkrovos vartotojai padeda reguliuoti įtampą ir išvengti elektros energijos tiekimo sutrikimų ir kad jiems už tai kompensuojama visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių. Pastabose taip pat pažymėta, jog nuo tinklo mokesčių atleistas bazinę apkrovą sudarantis vartojimas garantuoja iš nepastovių atsinaujinančiųjų išteklių gaminamos elektros energijos integravimą į tinklą. Todėl sumažėtų ir tinklo plėtros sąnaudos, ir kompensaciniai mokėjimai pagal Atsinaujinančiosios energijos įstatymą (*Erneuerbare Energien Gesetz,* toliau – *EEG)* ([42]).

(60) Suinteresuotosios šalys taip pat mano, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra finansuojamas iš valstybinių išteklių. Pasak jų, 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antras sakinys yra visos tinklo mokesčių sistemos dalis, todėl tėra kainų reguliavimo nuostata. Visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių priklausomybę nuo „BNetzA“ leidimo suinteresuotosios šalys laiko tik formalumu ir to savaime nepakanka konstatuoti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių yra finansuojamas iš valstybinių išteklių.

(61) Suinteresuotosios šalys ypač pabrėžia, kad po priemokos pagal 19 straipsnį įvedimo 2012 m. negalima laikyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių yra finansuojamas iš valstybinių išteklių. Priemoka pagal 19 straipsnį yra visos tinklo mokesčių sistemos dalis. Atitinkamai suinteresuotosios šalys nesutinka su tuo, kad priemoka pagal 19 straipsnį būtų laikoma parafiskaline rinkliava. Aiškindamos savo poziciją suinteresuotosios šalys teigia, kad priemokos pagal 19 straipsnį dydį nustato ne valstybė, o tinklo operatoriai – pagal tai, kiek pajamų prarado dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių. Priemoka pagal 19 straipsnį paprasčiausiai tėra priemonė, kuria dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių susidaranti finansinė našta paskirstoma visiems Vokietijos tinklo naudotojams. Pajamos iš priemokos pagal 19 straipsnį nėra nei kaupiamos valstybės biudžete, nei valstybės kontroliuojamos. Šiuo atžvilgiu suinteresuotosios šalys paaiškina, kad PSO gali savo nuožiūra spręsti, kaip panaudoti iš priemokos pagal 19 straipsnį gautas pajamas. Jos atmeta argumentą, kad PSO centralizavo pajamas iš priemokos pagal 19 straipsnį, tad veikė kaip fondas. Aiškinama, kad sprendime pradėti tyrimo procedūrą minima jungtinė projekto grupė *Horizontaler Belastungsausgleich (PG HoBA)* buvo sukurta savanoriškai ir vykdė tik PSO tarpusavio techninio koordinavimo funkcijas.

(62) Suinteresuotosios šalys taip pat teigia, kad priemoka pagal 19 straipsnį nebuvo privalomai skiriama visiškam atleidimui nuo tinklo mokesčių finansuoti. Atleidimo nuo tinklo mokesčių nauda būtų pasireiškusi ir be priemokos pagal 19 straipsnį; tada dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastas pajamas būtų dengę tinklo operatoriai. Šio sprendimo 2.4 skirsnyje aprašytą kompensavimo mechanizmą reikia vertinti atskirai nuo bazinės apkrovos vartotojams suteikto pranašumo. Jei kompensavimo mechanizmo nebūtų, į prarastas pajamas tinklo operatoriai būtų atsižvelgę apskaičiuodami tinklo mokesčius nuo jų neatleistoms įmonėms, kaip ir 2011 m.

(63) Suinteresuotosios šalys teigia, kad dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių konkurencija nebuvo iškraipoma ir įtaka valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvo daroma, nes dėl to tik sumažėjo finansinė našta ir sušvelnėjo nepalanki konkurencinė padėtis, susidaranti dėl Vokietijoje taikomų daug didesnių negu kitose valstybėse narėse tinklo mokesčių.

([39]) 2003 m. liepos 24 d. Sprendimas *Altmark Trans GmbH* ir *Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH,* C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

([40]) Tradicinės elektrinės dažniausiai priešinamos pastaraisiais metais pradėtoms naudoti elektrinėms, kuriose elektros energija gaminama iš atsinaujinančių išteklių (pvz., vėjo ir saulės elektrinėms). Tradicinėmis paprastai laikomos branduolinės elektrinės, anglimis, nafta, lignitu ir dujomis kūrenamos elektrinės ir hidroelektrinės.

([41]) *IAEW/Consentec/FGH, Studie zur Ermittlung der technischen Mindesterzeugung des konventionellen Kraftwerksparks zur Gewährleistung der Systemstabilität in den deutschen Übertragungsnetzen bei hoher Einspeisung aus erneuerbarer Energien, Abschlussbericht 20. Januar 2012.*

([42]) BGBl. I d., p. 2074 ir BGBl. I d., p. 1634.

(64) Tik keletas suinteresuotųjų šalių teigia, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių yra suderinamas su vidaus rinka. Jų argumentai iš esmės grindžiami tuo, kad bazinės apkrovos vartotojai padeda išsaugoti tinklo stabilumą, taigi prisideda prie energijos tiekimo saugumo Europoje. Suinteresuotosios šalys taip pat tvirtina, kad, atsižvelgiant į Sąjungos kovos su klimato kaita politiką, daug energijos suvartojančias įmones atleidus nuo tinklo mokesčių padidėja jų konkurencingumas, tad išvengiama jų veiklos perkėlimo už Sąjungos ribų, o jų perkėlimas turėtų neigiamų padarinių Sąjungos ekonomikai, pvz., būtų prarastos vertės grandinės, padidėtų Sąjungos priklausomybė nuo importo.

(65) Galiausiai keletas suinteresuotųjų šalių tvirtina, kad bet koks pagalbos susigrąžinimas prieštarautų teisėtų interesų apsaugos principui. Pagrįsdamos savo poziciją jos teigia, kad padariusi išvadą, jog visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo finansuotas iš valstybinių išteklių, Komisija nukryptų nuo valstybės pagalbos aiškinimo savo sprendimų priėmimo praktikoje ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje iki visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių, ypač nuo valstybinių išteklių aiškinimo Sprendime *PreussenElektra*.

(66) Pasibaigus terminui, iki kurio suinteresuotosios šalys galėjo teikti pastabas, Komisija gavo dar dviejų suinteresuotųjų šalių („Wacker Chemie AG“ ir „Koehler Kehl GmbH“) pastabas. „Wacker Chemie AG“ pateikė pastabas dėl „BNetzA“ sukurtos ir nuo 2014 m. taikytos fizinio kelio metodikos bazinės apkrovos vartotojų individualiems tinklo mokesčiams nustatyti. „Wacker“ nuomone, fizinio kelio metodika netinkama individualiems mokesčiams nustatyti, nes pagal ją tinklo mokesčiai priklauso nuo to, ar bazinės apkrovos vartotojai yra įsikūrę arti ar toli nuo bazinės elektrinės. „Wacker“ taip pat kritikavo tai, kad hidroelektrinės nėra laikomos bazinės apkrovos elektrinėmis ir kad atitinkama elektrinė turi būti pajėgi užtikrinti visą galimą bazinės apkrovos vartotojo apkrovą. „Wacker“ nuomone, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo paprastesnis principas ir tinkamai atspindi bazinės apkrovos vartotojo indėlį į tinklo stabilumą. Tačiau įmonė nepateikė jokių argumentų, kuriais būtų galima pagrįsti bazinės apkrovos vartotojų daromą stabilizuojamąjį poveikį. „Koehler Kehl GmbH“ pateikė pastabų dėl 2015 m. kovo 20 d. „BNetzA“ ataskaitos ([43]) ir nurodė joje pateiktus duomenis, kuriais patvirtinama, kad bazinės apkrovos elektros vartojimas 2011–2013 m. padėjo išsaugoti tinklo stabilumą. Tuo remdamasi „Koehler Kehl GmbH“ tvirtina, kad bazinės apkrovos vartotojams taikomos skirtingos nei kitiems galutiniams vartotojams sąlygos nėra atrankusis pranašumas. „Koehler Kehl GmBH“ abejoja vertinimo ataskaitos teiginių, kad stabilaus bazinę apkrovą sudarančio elektros vartojimo svarba tinklo stabilumui mažėja, patikimumu. Savo pastabose įmonė ginčija ataskaitoje taikytą metodiką, nes joje, pvz., remiamasi žemosios įtampos tinklų operatorių teiginiais, nors prie jų tinklų bazinės apkrovos vartotojai nėra prisijungę. Todėl ataskaitoje nėra teiginių, kuriais būtų paneigiamas bazinę apkrovą sudarančio vartojimo daromas stabilizuojamasis poveikis. Pastabose taip pat pabrėžtas nuolatinis bazinių elektrinių – taigi ir bazinės apkrovos vartotojų – poreikis tinklo stabilumui užtikrinti.

4. **VOKIETIJOS PASTABOS**

(67) Vokietijos nuomone, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, dėl kurio priimtas sprendimas pradėti tyrimo procedūrą, nėra valstybės pagalba, nes visišku atleidimu nuo tinklo mokesčių atrankusis pranašumas nesuteiktas ir jis finansuotas ne iš valstybinių išteklių. Arba, Vokietijos nuomone, atleidimas nuo tinklo mokesčių yra suderinamas su vidaus rinka. Šiuo atžvilgiu Vokietija taip pat pabrėžia, kad didėjant elektros energijos, pagaminamos iš atsinaujinančiųjų išteklių daliai, daug energijos suvartojančioms Europos pramonės įmonėms reikia užtikrinti vienodas veiklos sąlygas.

(68) Vokietija mano, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių atitinka Vokietijos tinklo mokesčių sistemos struktūrą, ypač principą, kad tinklo mokesčiai turėtų būti proporcingi (sąnaudoms) ir nediskriminaciniai. Vokietija teigia, kad bazinės apkrovos vartotojams reikėjo taikyti kitokias sąlygas negu kitiems galutiniams vartotojams remiantis „StromNEV“ 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu priežastinio ryšio su sąnaudomis principu, taip pat „StromNEV“ 17 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje išdėstytu reikalavimu, pagal kurį tinklo mokesčiai turi atitikti faktinį naudojimosi tinklu valandų skaičių. Vokietija pridūrė, kad atleidimą nuo tinklo mokesčių reikėtų laikyti tinkamu atlygiu už bazinės apkrovos vartotojų indėlį į tinklo stabilumą.

(69) Anot Vokietijos, bazinės apkrovos vartotojai labai skiriasi nuo tipinių vartotojų. Tipinių vartotojų suvartojamas kiekis svyruoja ir jo tiksliai prognozuoti neįmanoma, o bazinės apkrovos vartotojai iš elektros tinklo pastoviai ima tą patį kiekį elektros energijos. Kadangi bazinės apkrovos vartotojų suvartojamą elektros energijos kiekį labai lengva prognozuoti, sumažėja balansavimo energijos, rezervų ir perskirstymo poreikis. Apskritai, kai vartojimą galima tiksliai prognozuoti, lengviau planuoti tinklo veikimą ir maksimaliai išnaudoti gamybos įrenginius (kai elektrinių parką daugiausia sudaro tradicinės elektrinės). Tačiau, jeigu bazinės apkrovos vartotojams būtų taikomi pagal „StromNEV“ 16 ir 17 straipsnius apskaičiuoti tinklo mokesčiai, tie vartotojai turėtų visapusiškai prisidėti ir

([43]) „BNetzA“ vertinimo ataskaita *Evaluierungsbericht zu den Auswirkungen des § 19 Abs. 2 StromNEV auf den Betrieb von Elektrizitätsversorgungsnetzen – Evaluierungsbericht gemäß § 32 Abs. 11 StromNEV, 20.3.2015*.

prie tų sąnaudų, kurios patiriamos ne dėl jų, finansavimo. Kadangi bazinės apkrovos vartotojai paprastai būna įsikūrę netoli elektros gamybos įrenginių, jie naudojasi nedidele tinklo dalimi, todėl su jų vartojimu susiję tinklo nuostoliai būna mažesni Be to, nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai neprisideda prie didesnio poreikio plėsti tinklą (nebent tinklas plečiamas dėl pačių bazinės apkrovos vartotojų), nes plečiant tinklą atsižvelgiama tik į nuolatinę bazinę apkrovą viršijančio vartojimo svyravimus. Galiausiai pažymėta, kad bazinės apkrovos vartotojai taip pat daro teigiamą poveikį dažnio reguliavimui, nes dėl tolygios nuolatinės apkrovos gali sumažėti dažnio trukdžiai, tad tinklo operatorius turės daugiau laiko imtis atsakomųjų veiksmų.

(70) Vokietija taip pat paaiškina, kad bendra tinklo mokesčių sistema tinkamai neatspindi to, kokios tinklo sąnaudos patiriamos dėl bazinės apkrovos vartotojų, palyginti su vartotojais, kurių suvartojamas kiekis svyruoja. Vokietija pabrėžė, kad vienalaikiškumo funkcija pagrįsta ankstesnių laikotarpių duomenimis, tačiau negarantuoja, kad kintamosios apkrovos vartotojai vartos elektros energiją tuo pačiu metu, kaip praeityje. Taigi, nors kintamosios apkrovos vartotojams, kuriems tenka mažas tinklo naudojimo valandų skaičius, empiriškai nustatytas mažas vienalaikiškumo koeficientas, jų suvartojamas elektros energijos kiekis (dėl negalėjimo jo prognozuoti) gali svyruoti apie metinę pikinę apkrovą. Dėl to plėsdami tinklą tinklo operatoriai turi palikti saugią atsargą. Bazinės apkrovos vartotojams tokia saugi atsarga nėra reikalinga. Dėl to pagal vienalaikiškumo funkciją dėl bazinės apkrovos vartotojų patiriamos sąnaudos yra pervertinamos, palyginti su kintamosios apkrovos vartotojais.

(71) Vokietija taip pat paaiškina, kad didelė ir stabili apkrova leidžia pasiekti masto ekonomiją, o tinklo mokesčius nustatant pagal vienalaikiškumo funkciją į tai neatsižvelgiama. Todėl, tinklo mokesčius nustatant pagal vienalaikiškumo funkciją, bazinės apkrovos vartotojams apskaičiuojami tinklo mokesčiai yra per dideli.

(72) Vokietija šiuo atžvilgiu daro išvadą, kad, palyginti su kintamosios apkrovos vartotojais, bazinės apkrovos vartotojai įvairiai padeda mažinti sąnaudas ir taupyti lėšas, o tai naudinga visiems tinklo naudotojams. Sutaupytų lėšų tiksliai apskaičiuoti neįmanoma, tačiau jas galima apskaičiuoti netiesiogiai, paskirstant dėl atskirų bazinės apkrovos vartotojų patirtas sąnaudas (ribinės sąnaudos).

(73) Vokietija mano, kad teisinis reikalavimas suvartoti daugiau kaip 10 GWh elektros energijos, o tinklu naudotis ne mažiau kaip 7 000 valandų buvo pagrįstas ir nuoseklus, nes taip užtikrintas stabilus ir didelis vartojimas (bazinė apkrova). Kad pasiektų 7 000 tinklo naudojimo valandų, galutiniai vartotojai turėtų laikotarpiu, sudarančiu 80 % metų dalį, per kiekvienas 15 minučių iš tinklo paimti maksimalią metinę pikinę apkrovą atitinkantį elektros energijos kiekį. Taigi 7 000 tinklo naudojimo valandų skaičius priklauso ne nuo suvartoto elektros energijos kiekio, o nuo vartojimo stabilumo. Kitaip tariant, 7 000 tinklo naudojimo valandų skaičių galima pasiekti tik tada, jei vartotojas bent 80 % metų dalį sudarantį laikotarpį ima iš tinklo tokį patį elektros kiekį. Vokietija taip pat paaiškina, kad reikalavimas dėl 10 GWh buvo nustatytas dėl to, kad tinklo naudotojai svarstytų galimybę pasitraukti iš bendros tinklo mokesčių sistemos tik esant tam tikram elektros energijos suvartojimo lygiui ([44]).

(74) Teikdama pastabas dėl to, kad galėjo būti naudojami valstybiniai ištekliai, Vokietija teigia, kad valstybė nevykdė visiško atleidimo nuo mokesčių finansavimo kontrolės. Pasak Vokietijos, vien to, kad atleidimą nuo mokesčių patvirtino reguliavimo institucijos, nepakanka nustatyti faktui, kad tokia kontrolė vykdyta.

(75) Vokietija taip pat tvirtina, kad priemokos pagal 19 straipsnį negalima laikyti Sprendime *Essent* ([45]) nagrinėjama rinkliava. Norėdama pagrįsti šį argumentą Vokietija teigia, kad priemoką pagal 19 straipsnį nustatė ne valstybė, o PSO; PSO daugiausia yra privačios įmonės. Be to, kitaip negu Sprendime *Essent* nagrinėtu atveju, iš priemokos pagal 19 straipsnį gautų pajamų perteklius nebuvo kaupiamas valstybės biudžete. Be to, PSO galėjo laisvai nuspręsti, kaip panaudoti iš priemokos pagal 19 straipsnį gautas pajamas.

(76) Vokietija taip pat teigia, jog vien to, kad priemoką pagal 19 straipsnį įvedė „BNetzA“, savaime nepakanka valstybės kontrolės faktui nustatyti. Šiuo atžvilgiu Vokietija paaiškina, kad priemoka pagal 19 straipsnį buvo nustatyta tam, kad būtų galima tolygiai paskirstyti dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių susidariusią finansinę naštą. Toks išlyginimas visoje Vokietijoje buvo reikalingas dėl Vokietijos reglamentavimo specifikos – perdavimo tinklas yra suskirstytas į keturis valdymo rajonus, kuriuos administruoja keturi PSO. Kitu atveju būtų reikėję atitinkamoje tinklo dalyje didinti tinklo mokesčius nuo jų neatleistiems galutiniams vartotojams, dėl to Vokietijoje sąnaudų našta geografiniu požiūriu būtų paskirsčiusi netolygiai. Taigi sąnaudų naštos dydis būtų priklausęs nuo atitinkamoje tinklo dalyje taikyto atleidimo nuo tinklo mokesčių masto.

([44]) Suminį kriterijų, kad vartojimas viršytų 10 GWh ir sudarytų ne mažiau kaip 7 000 tinklo naudojimo valandų, jau galima atitikti, kai apkrova yra 1,4 MW.

([45]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *Essent Netwerk Noord* ir kt., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.

(77) Dėl 2011 m. Vokietija paaiškina, kad 2011 m. prarastų pajamų nebuvo galima susigrąžinti iš 2011 m. tinklo mokesčių, nes tinklo mokesčius reikėjo nustatyti iš anksto. Prarastų pajamų nebuvo galima susigrąžinti ir 2012 m., nes tinklo mokesčius reikėjo apskaičiuoti pagal prognozuojamas tinklo sąnaudas. Taigi, jeigu priemoka pagal 19 straipsnį nebūtų nustatyta, dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastas pajamas buvo galima iš dalies (o gal net jas visas) padengti iš *Regulierungskonto* pagal 2011 m. „ARegV“ 5 straipsnio nuostatas. Jeigu tuo metu skirtumas tarp gautų pajamų ir didžiausio leistino pajamų lygio dėl prarastų pajamų būtų neigiamas, tas skirtumas būtų registruojamas reglamentuojamoje sąskaitoje. Jeigu reguliavimo laikotarpio pabaigoje likutis vis tiek būtų neigiamas, atsižvelgiant į jį kitą reguliavimo laikotarpį didžiausią leistiną pajamų lygį būtų galima padidinti. Šiuo atžvilgiu Vokietija dar paaiškina, kad kompetentinga reguliavimo institucija *Regulierungskonto* nevaldė ir nekontroliavo. Vienintelė *Regulierungskonto* paskirtis buvo pagal 41 konstatuojamojoje dalyje aprašytą sistemą kaupti pajamas iš tinklo mokesčių, kurios viršijo patvirtintą didžiausią pajamų lygį. Dėl to *Regulierungskonto* nebuvo užregistruotas joks likvidus turtas, kurį būtų galima panaudoti dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių prarastoms pajamoms finansuoti.

(78) Vokietija taip pat mano, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių valstybės biudžetui papildoma našta nebuvo užkrauta. Vokietija pabrėžė, kad PSO negalima tapatinti su valstybe. PSO, koordinuodami savo procedūras, susijusias su priemokos pagal 19 straipsnį administravimu efektyvumo ir skaidrumo tikslais, veikė ne kaip fondas.

(79) Vokietija taip pat išdėstė savo poziciją, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių konkurencija vidaus rinkoje nebuvo iškraipoma. Savo argumentus Vokietija grindė tuo, kad Vokietijoje veikiančioms daug energijos suvartojančioms įmonėms dėl didelių elektros sąnaudų būtų užkrauta didesnė našta negu kitose valstybėse narėse veikiantiems jų konkurentams. Vokietija taip pat nurodė, kad valstybėms narėms reikėtų leisti patvirtinti priemones, kurios padėtų išsaugoti Europos pramonės, ypač tų pramonės šakų, kuriose suvartojama daug energijos, konkurencingumą, ir šiuo atžvilgiu pabrėžė, kad Vokietija, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, laikėsi labai plačių užmojų atsinaujinančiųjų išteklių politikos, o jai įgyvendinti buvo reikalingos nemažos investicijos į tinklą. Dėl to tinklo mokesčiai būtų didėję. Siekiant užtikrinti, kad pramonės įmonėms būtų sukurtos tokios pačios sąlygos kaip kitose valstybėse narėse arba trečiosiose šalyse, reikėjo apriboti sąnaudas, susidarančias dėl energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių naudojimo plėtros. Sąnaudų neapribojus, Vokietijos pramonei būtų kilusi grėsmė.

(80) Vokietija toliau paaiškina, kad net jei visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų pripažintas valstybės pagalba, tai bet kuriuo atveju būtų pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b arba c punktą su vidaus rinka suderinama pagalba, nes 2011–2013 m. taikytas visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo būtinas, siekiant paskatinti tinklui ir jo stabilumui naudingą vartojimo pobūdį. Vokietija šiuo atžvilgiu paaiškina, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo reikalingas, kad bazinės apkrovos vartotojai išliktų bendro elektros tiekimo sistemoje ir nepereitų prie savarankiško tiekimo arba nepradėtų jungtis prie elektrinių tiesiogiai, nes dėl to sumažėtų tinklo stabilumas. Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių taip padėjo siekti energijos tiekimo saugumo. Dėl savo vartojimo prognozuojamumo ir stabilumo bazinės apkrovos vartotojai palengvina saugų tinklo valdymą. Vokietija pabrėžia, kad nuo tinklo mokesčių atleistas bazinę apkrovą sudarantis vartojimas buvo būtina sąlyga siekiant užtikrinti tinklo stabilumui būtiną minimalią elektros energijos gamybą tradicinėse elektrinėse – tai paminėta ir 2012 m. tyrime. Vokietija pabrėžia, kad 2011–2013 m. Vokietijoje daugiausiai elektros energijos vis dar pagamino tradicinės elektrinės ir elektros gamyba nebuvo labai lanksti. Be didelės bazinės apkrovos tradicinės elektrinės, kuriose įrengti sinchroniniai generatoriai, negalėtų veikti nenutrūkstamai ir teikti vienodas papildomas paslaugas ([46]). Tai buvo ypač aktualu, turint galvoje didėjančią iš nepastovių atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos dalį ir po Fukušimoje įvykusios avarijos priimtą sprendimą uždaryti 8 branduolines elektrines. Jeigu tradicinių elektrinių su įrengtais sinchroniniais generatoriais nebūtų, tinklo operatoriai privalėtų imtis kitų tinklo stabilizavimo priemonių, o dėl jų, savo ruožtu, didėtų bendros tinklo sąnaudos. Todėl Vokietija laikosi pozicijos, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių tikslas atitiko „EnWG“ 1 straipsnyje nustatytą tikslą – užtikrinti saugų ir efektyvų įperkamos elektros energijos tiekimą. Vokietija taip pat tvirtina, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo reikalingas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas plėsti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių, nes taip buvo garantuota, kad vartotojų, kurie suvartos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją, visada bus. Jeigu bazinės apkrovos vartotojų nebūtų, kiltų rizika, kad elektros energija iš atsinaujinančiųjų išteklių būtų gaminama, o jos paklausos nebūtų. Tačiau tada tinklo operatoriai turėtų riboti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių įrenginių veikimą ir šiems gamintojams mokėti kompensacijas, dėl to didėtų paramos elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių sąnaudos.

([46]) Direktyvoje 2009/72/EB papildoma paslauga apibrėžiama taip: „paslauga, būtina perdavimo ar skirstymo sistemai eksploatuoti“. PSO gali gauti iš gamintojų, pavyzdžiui, su dažniu susijusias (sistemos balansavimo) ir su dažniu nesusijusias (įtampos reguliavimo ir paleidimo po visuotinės avarijos) paslaugas sistemos valdymui užtikrinti.

(81) Vokietija taip pat paaiškina, kad visišku atleidimu nuo tinklo mokesčių siekta įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 ([47]) 14 straipsnį ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB ([48]) 32 konstatuojamąją dalį ir 32 straipsnio 1 dalį, kuriais reikalaujama tinklo mokesčius taikyti nediskriminuojant. Vokietija tvirtina, kad visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių atsižvelgta į skirtingą bazinės apkrovos vartotojų ir įprastų elektros vartotojų priežastinį ryšį su sąnaudomis.

5. **PAGALBOS SCHEMOS VERTINIMAS**

(82) Toliau pateiktas tik teisinės bazės, rinkos padėties, elektros gamybos rūšių ir tinklo padėties 2011–2013 m. vertinimas ir remiamasi tuo vertinimu.

5.1. *PAGALBOS BUVIMAS PAGAL SESV 107 STRAIPSNIO 1 DALĮ*

(83) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuria paremiamos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba ir taip iškraipoma arba gali būti iškraipoma konkurencija, yra nesuderinama su vidaus rinka, nes ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai ([49]).

5.1.1. PRANAŠUMO BUVIMAS

(84) SESV 107 straipsnio 1 dalyje apibrėžta pranašumo sąvoka apima ne tik tiesioginę naudą, pavyzdžiui, subsidijas, bet ir priemones, kuriomis įvairiais būdais sumažinama įmonei įprastai tenkanti našta ir kurios, nors siaurąja prasme nėra subsidijos, yra panašaus pobūdžio ir daro tokį patį poveikį ([50]).

(85) Už naudojimąsi elektros tinklu elektros energijos vartotojai paprastai turi mokėti mokestį. Mokestis atitinka tinklo sąnaudas, kurios patiriamos dėl to vartotojo. Tad įmonėms, kurios naudojasi elektros tinklu, tinklo mokesčiai yra įprastų gamybos sąnaudų dalis. Bazinės apkrovos vartotojus, per metus suvartojančius daugiau kaip 10 GWh elektros energijos ir tinklu besinaudojančius ne mažiau kaip 7 000 valandų, pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį visiškai atleidus nuo tinklo mokesčių, tiems vartotojams panaikinta finansinė našta, kuri įprastomis sąlygomis jiems būtų tekusi. Todėl 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antru sakiniu tinkamumo kriterijus atitikusiems bazinės apkrovos vartotojams suteiktas pranašumas.

(86) Kai kurios suinteresuotosios šalys tvirtino, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra pranašumas, nes prilygsta atlygiui už paslaugą (stabilų vartojimą) rinkos sąlygomis (pagal rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principą) arba kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugą.

Tai nėra kompensacija už visuotinės ekonominės svarbos paslaugą

(87) Sprendime *Altmark* Teisingumo Teismas paaiškino, kad tam, kad kompensacija už visuotinės ekonominės svarbos paslaugą nebūtų laikoma valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ji turi atitikti visus šiuos keturis kriterijus ([51]):

a) pagalbą gaunanti įmonė privalo faktiškai būti įpareigota teikti viešąja paslaugą, o šie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti;

b) kriterijai, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija, turi būti nustatyti iš anksto objektyviai ir skaidriai, kad nebūtų suteiktas ekonominis pranašumas, dėl kurio pagalbą gaunančiai įmonei būtų sudarytos palankesnės sąlygos nei konkuruojančioms įmonėms;

([47]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009 8 14, p. 15).

([48]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

([49]) Šis vertinimas nedaro poveikio nagrinėjamai pažeidimo bylai 2014/2285 dėl „EnWG“ 24 straipsnio.

([50]) 1961 m. vasario 23 d. Sprendimas *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/High Authority*, 30/59, ECLI:EU:C:1961:2; 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimas *Italija/Komisija*, C-6/97, ECLI:EU:C:1999:251, 15 punktas; 1999 m. spalio 5 d. Sprendimas *Prancūzija/Komisija*, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, 35 punktas.

([51]) 2003 m. liepos 24 d. Sprendimas *Altmark Trans GmbH ir Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 87–93 punktai.

c) kompensacija negali viršyti to, kas būtina, siekiant padengti visas ar dalį sąnaudų, kurios patiriamos vykdant įpareigojimus teikti viešąją paslaugą, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir pagrįstą pelną, gaunamus už šių įsipareigojimų vykdymą;

d) kai įmonė, vykdanti įpareigojimus teikti viešąją paslaugą, kiekvienu konkrečiu atveju nėra pasirinkta vadovaujantis viešųjų pirkimų procedūra, kuri leistų pasirinkti konkurso dalyvį, galintį šią paslaugą teikti už mažiausią visuomenei kainą, reikalingos kompensacijos dydis turi būti nustatytas remiantis analize sąnaudų, kurias vykdydama šiuos įpareigojimus būtų patyrusi tipinė gerai valdoma ir turinti pakankamai reikalingų priemonių įmonė, atsižvelgiant į susijusias įplaukas ir pagrįstą pelną, gaunamus už šių įpareigojimų vykdymą.

(88) Tačiau matyti, kad šios keturios kartu taikomos sąlygos šiuo atveju nebuvo įvykdytos. Pirma, Vokietijos teisės aktuose neišskirta jokia visuotinės ekonominės svarbos paslauga, kurią sudarytų stabilus elektros energijos vartojimas, ir bazinės apkrovos vartotojams nėra pavesta vykdyti jokių įpareigojimų teikti viešąją paslaugą ([52]). Antra, teisės aktuose nėra jokių parametrų, kuriais remiantis sąnaudos būtų apskaičiuojamos taip, kad būtų išvengta pernelyg didelių kompensacijų mokėjimo. Trečia, daugeliui bazinės apkrovos vartotojų, suvartojančių daugiau kaip 10 GWh ir tinklu besinaudojančių ne mažiau kaip 7 000 valandų, toks vartojimas yra įprastas ir dėl to nepatiriama jokių ypatingų sąnaudų. Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių tokiais atvejais visada yra pernelyg didelė kompensacija, nes viršija kompensaciją, kurios reikėtų papildomoms sąnaudoms, patiriamoms dėl esą vykdomo įpareigojimo teikti viešąją paslaugą, padengti. Be to, įmonės pasirinktos ne pagal viešųjų pirkimų procedūrą ir atleidimas nuo mokesčių nustatytas ne remiantis analize sąnaudų, kurias vykdydama šiuos įpareigojimus būtų patyrusi tipinė gerai valdoma ir turinti pakankamai reikalingų priemonių įmonė, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir pagrįstą pelną, gaunamus už šių įpareigojimų vykdymą. Vokietija – priešingai – nurodė, kad vertę, kurią stabili apkrova suteikia tinklui, kiekybiškai įvertinti sunku.

Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių neatitinka rinkos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo elgsenos

(89) Dėl argumento, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių yra lyg atlygis, kurį rinkos sąlygomis veikiantis veiklos vykdytojas sumokėtų už naudojimąsi nagrinėjama paslauga, pažymima, kad nebuvo pateiktas joks įtikinamas argumentas, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių vertė atitinka kainą, už kurią tinklo operatoriai (jei nebūtų 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antro sakinio nuostatų) būtų sutikę pirkti šią tariamai teiktą paslaugą iš bazinės apkrovos vartotojų.

(90) Pirma, iš to, kad tinklo operatoriai ginčijo atleidimą nuo tinklo mokesčių nacionaliniuose teismuose (žr. 52 ir 53 konstatuojamąsias dalis), galima spręsti, kad tinklo operatoriai patys nebūtų pirkę nagrinėjamos paslaugos už visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių atitinkančią kainą, viršijusią individualius tinklo mokesčius (žr. 5.1.2 skirsnį). Rengdama 2015 m. kovo 30 d. vertinimo ataskaitą dėl „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies poveikio elektros tinklų valdymui, grindžiamą 2011–2013 m. laikotarpio duomenimis, „BNetzA“ atliko tinklo operatorių apklausą (toliau – 2015 m. vertinimo ataskaita) ([53]). Ataskaitoje atskleista, kad tinklo operatorių, prie kurių tinklo prisijungę bazinės apkrovos vartotojai, nuomonės dėl bazinės apkrovos vartotojų naudingumo tinklo stabilumui skiriasi. Vieni pažymėjo, kad 2011–2013 m. dėl bazinės apkrovos vartotojų patirtos tinklo sąnaudos buvo mažesnės, palyginti su kitais kintamosios arba neprognozuojamos apkrovos tinklo naudotojais (tačiau jų vis tiek patirta), kiti paaiškino, kad lanksti apkrova būtų naudingesnė kintamumui reguliuoti ([54]). Vienas PSO paaiškino, kad bazinės apkrovos vartotojų indėlis į tinklų stabilumą priklauso nuo konkrečių tinklo aplinkybių ([55]). Dar keli iš tų tinklo operatorių pažymėjo, kad aptariamų bazinės apkrovos vartotojų elektros vartojimo pobūdis buvo toks pat dar iki atleidimo nuo tinklo mokesčių, tad atleidimas nuo tinklo mokesčių nebuvo reikalingas, kad pakistų jų elgsena. Kitaip tariant, paslauga buvo teikiama bet kuriuo atveju, net ir netaikant priemonės. Tai patvirtina, kad ne visi tinklo operatoriai patys savo iniciatyva būtų pirkę stabilią apkrovą iš bazinės apkrovos vartotojų ir nė vienas iš jų nebūtų pirkęs tos paslaugos už visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių atitinkančią kainą.

(91) Antra, net ir darant prielaidą, kad kai kuriais atvejais tinklo operatoriai savo iniciatyva pirktų nagrinėjamą paslaugą, jie pirktų tik tokį jos kiekį, koks būtų reikalingas tinklo valdymui palengvinti, ir už tokią kainą, kuri atitiktų diferencijuotą indėlį į tinklo stabilumą. Tačiau nuo tinklo mokesčių visiškai atleisti bazinės apkrovos

([52]) Taip pat žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Ispanija/Komisija*, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891, 67–75 punktus.
([53]) „BNetzA“ vertinimo ataskaita *Evaluierungsbericht zu den Auswirkungen des § 19 Abs. 2 StromNEV auf den Betrieb von Elektrizitätsversorgungsnetzen – Evaluierungsbericht gemäß § 32 Abs. 11 StromNEV, 20.3.2015*. Taip pat žr. dėl šios ataskaitos Federalinės Vyriausybės pateiktą atsakymą Bundestago nariams (*BT-Drucksache* 18/5763, paskelbta internete adresu http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/18/057/1805763.pdf).
([54]) Žr. 2015 m. vertinimo ataskaitos 6 ir 7 pav. pateiktus neigiamus atsakymus ir 38 p. pateiktas išvadas.
([55]) Žr. 2015 m. vertinimo ataskaitos p. 38.

vartotojai, suvartojantys daugiau kaip 10 GWh ir tinklu besinaudojantys ne mažiau kaip 7 000 valandų, neįvertinus nei to, prie kurio lygmens tinklo jie prisijungę, nei jų faktinio indėlio į tinklo stabilumą ([56]), nei to, kad bazinės apkrovos vartotojų galbūt jau pakanka tinklui stabiliai valdyti. Be to, jeigu stabili paklausa (o ne sąnaudų mažinimas) būtų pagrindinis saugaus tinklo valdymo veiksnys, nėra pagrindo nuo tinklo mokesčių neatleisti ir stabilios apkrovos vartotojų, suvartojančių mažiau negu 10 GWh elektros.

(92) Trečia, pažymima, jog Vokietijos teismai taip pat padarė išvadą, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti atlygiu už paslaugą dėl to, kad daugeliui bazinės apkrovos vartotojų „paslauga“ tėra jų įprastas vartojimo būdas ir dėl to, kad visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių neatsižvelgta į konkretų indėlį didinant stabilumą. Pasak teismų, pagrįstas būtų tik toks sumažinimas, kurį nustatant būtų atsižvelgta į konkretų kiekvieno bazinės apkrovos vartotojo poveikį tinklui (žr. 52 ir 52 konstatuojamąsias dalis).

(93) Kai kurios suinteresuotosios šalys argumentą, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių prilygo atlygiui, kurį rinkos dalyvis mokėtų už bazinės apkrovos vartotojų paslaugą, grindė 2012 m. tyrimu (žr. 59 konstatuojamąją dalį).

(94) Visų pirma, pažymėtina, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių, nustatytas reguliavimo akte, o valstybė veikė kaip reguliavimo institucija. Šiuo atžvilgiu reikia remtis naujausia Bendrojo Teismo praktika, Sprendimu *EDF/Komisija* ([57]). Tame sprendime paaiškina, kad tais atvejais, kai valstybė narė remiasi rinkos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principu, ji turi įrodyti, kad reguliavimo sprendimą priėmė veikdama kaip akcininkė, o ne kaip valdžios institucija. Šiuo atveju Vokietija (federaliniu lygmeniu) neturi tinklo operatorių akcijų. Bet kuriuo atveju Vokietija nepateikė jokių dokumentų, iš kurių būtų matyti, kad ji atsižvelgė į regioninių ir vietos institucijų turimas tinklo operatorių akcijas. Vokietija iš tiesų nepateikė jokių įrodymų iš to laikotarpio, iš kurių būtų matyti, kad ji turėjo komercinių motyvų; tokių motyvų nenurodė ir suinteresuotosios šalys. Tyrimas atliktas vėliau, negu priimtas 2011 m. gruodžio 14 d. „BNetzA“ reguliavimo sprendimas. Tad rinkos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principas šiuo atveju netaikytinas.

(95) Antra, pažymėtina, kad net jei rinkos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principas būtų taikytinas (nors šiuo atveju taip nėra), tyrimas atliktas 2012 m., t. y. vėliau, negu įvestas atleidimas nuo tinklo mokesčių. Taigi priimdamas sprendimą dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių rinkos sąlygomis veikiantis veiklos vykdytojas tyrimu negalėjo remtis.

(96) NET jei 2012 m. tyrimas būtų aktualus rinkos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principo taikymui (nors šiuo atveju jis netaikytinas), pateiktų argumentų juo pagrįsti negalima. Suinteresuotosios šalys tvirtina, jog minimaliai elektros energijos gamybai elektrinėse užtikrinti reikalinga stabili ir didelė paklausa, nes taip užtikrinamas šių elektrinių pelningumas ir išvengiama jų uždarymo. Tačiau reikia pažymėti, kad 2012 m. tyrime nė žodžiu neužsiminta apie bazinės apkrovos vartotojų svarbą tam, kad tradicinėse Vokietijos elektrinėse būtų išlaikyta minimali elektros gamyba, kuri yra reikalinga saugiam tinklo valdymui užtikrinti. 2012 m. tyrimas rengtas ne dėl to, o bazinės apkrovos vartotojai jame net neminimi. Tačiau tyrimo rezultatų santraukoje ([58]) pabrėžiama, kad minimalus elektros gamybos pajėgumas, kuris yra reikalingas Vokietijoje saugiam tinklo valdymui užtikrinti, apskaičiuotas remiantis esama Vokietijos paklausa. Kitaip tariant, saugiam tinklo valdymui užtikrinti reikalingas minimalus elektros gamybos pajėgumas Vokietijoje priklauso nuo ne tik nuo suvartojamo kiekio, bet ir nuo apkrovos, kurios poreikius reikia patenkinti, pobūdžio. Jeigu paklausa būtų buvusi mažesnė arba jeigu nebūtų reikėję užtikrinti bazinės apkrovos gamybos, kad būtų patenkinti bazinę apkrovą sudarančio vartojimo poreikiai, Vokietijoje būtų buvęs reikalingas kitoks minimalus elektros gamybos pajėgumas. Bazinės apkrovos vartotojai yra viena iš priežasčių, kodėl toks gamybos pajėgumas apskritai yra reikalingas. Todėl dėl jų atsiradusią paklausą vargu ar galima laikyti paslauga. Bet kuriuo atveju vien to, kad bazinės apkrovos vartotojai egzistuoja, nepakaktų užtikrinti, kad atitinkamos elektrinės išliktų rinkoje. Tai labiausiai priklausys nuo elektros energijos pardavimo kainos. Jeigu kaina bus maža, bazinė elektrinė negalės išlikti rinkoje. Tai taip pat priklausys nuo to, kiek elektros energijos pagaminama iš atsinaujinančiųjų išteklių. Kai paklausa yra maža, o elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminama daug, pirmenybė atiduoti elektros energiją į tinklą teikiama toms elektrinėms, kuriose elektros energija gaminama iš atsinaujinančiųjų išteklių, o ne iš iškastinio kuro. Be to, reikėtų pažymėti, kad dalis 2012 m. tyrime dėl minimalios gamybos tradicinėse elektrinėse paminėtų tradicinių elektrinių yra ne bazinės elektrinės, o tradicinės elektrinės, kurių veiklą galima lengvai suintensyvinti (pvz., dujų turbininės elektrinės). Bazinės apkrovos vartotojai nebus paskata tokioms elektrinėms išlikti rinkoje, nes jų pelningumas priklauso nuo galimybės, susiklosčius nepalankioms tiekimo sąlygoms, parduoti elektros energiją už didesnę kainą.

([56]) Visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių vartotojai nėra skirstomi į vartotojus, kurių vartojimas yra absoliučiai stabilus – 8 760 tinklo naudojimo valandų, ir vartotojus, kurių vartojimas yra ne toks stabilus.

([57]) 2018 m. sausio 16 d. Sprendimas *EDF/Komisija*, T-747/15, ECLI:EU:T:2018:6, 218–251 punktai.

([58]) Žr. 2012 m. tyrimo rezultatų santraukos (vok. *Ergebniszusammenfassung*) i punktą.

(97) Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat tvirtino, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių yra pagrįstas, nes bazinės apkrovos vartotojai yra įtraukti į penkių etapų apkrovos mažinimo planą, kurį PSO parengė siekdami išvengti elektros energijos tiekimo sistemos atsijungimo dėl perkrovos. Planas išdėstytas 2007 m. Perdavimo kodekse (Vokietijos perdavimo sistemos operatorių tinklo ir sistemos taisyklės). Suinteresuotosios šalys taip pat teigia, kad bazinės apkrovos vartotojai į apkrovos mažinimą būtų įtraukti ne pagal sutartinius santykius ir be kompensacijos ir kad visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių jiems kompensuojama už indėlį į energijos tiekimo saugumą.

(98) Dėl šio aspekto pirmiausia pažymėtina, kad tokie teiginiai prieštarauja 2007 m. Perdavimo kodeksui. 2007 m. Perdavimo kodekso 7.3.4 straipsnio 6 dalyje aiškiai nurodoma, kad apkrovos mažinimas bus užtikrinamas sutartimis su tinklo vartotojais. Be to, tarpusavio ryšio tarp visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių ir apkrovos mažinimo nėra, nes tam, kad būtų įgyta teisė į visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių, nėra reikalaujama būti įtrauktam į penkių etapų apkrovos mažinimo planą. Suinteresuotosios šalys šiuo atžvilgiu pripažįsta, kad dėl jų stabilaus vartojimo tik padidėja tikimybė būti įtrauktoms į planą. Vartotojai, kurie neatitinka bazinės apkrovos vartotojų kriterijų, taip pat gali būti įtraukti į planą. Iš tiesų į penkių etapų apkrovos mažinimo planą reikės įtraukti kitus, ne bazinės apkrovos vartotojus. Į planą įtraukiama 35–50 % tinklo apkrovos (sumažinus siurblių darbą) ([59]). Remiantis Vokietijos pateikta informacija, visiškai nuo tinklo mokesčių atleistos įmonės iš viso pasiekia apie 3,5 GW pikinę apkrovą, o 2013 m. tai sudarė maždaug 4,2 % Vokietijos pikinės apkrovos ([60]). Tad net jei daroma prielaida, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių galėtų būti atlygis už įtraukimą į penkių etapų planą, atrankusis pranašumas vis tiek būtų suteikiamas, nes nuo mokesčių būtų atleidžiami tik bazinės apkrovos vartotojai, o visi kiti į penkių etapų apkrovos mažinimo planą taip pat įtraukti vartotojai nuo tinklo mokesčių atleidžiami nebūtų.

(99) Kai kurios suinteresuotosios šalys, regis, nori pasakyti, kad norėdami prisijungti prie tinklo bazinės apkrovos vartotojai turėtų atitikti tam tikras technines specifikacijas ir tuo tikslu investuoti į įrenginius, kuriais padidinamas tinklo stabilumas, nes jais tiekiama reaktyvioji galia ([61]), tačiau už tai nėra atlyginama.

(100) Tačiau pažymima, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti atlygiu, kurį už šią tariamai teiktą paslaugą būtų mokėjęs rinkos sąlygomis veikiantis veiklos vykdytojas. Suinteresuotųjų šalių aprašytas atvejis iš tikrųjų nėra paslauga, už kurią tinklo operatoriai mokėtų atlygį. Tai – techninės specifikacijos, kurias vartotojai turi atitikti, kad galėtų prisijungti prie tinklo. Vartotojai visų pirma turi užtikrinti, kad jų poslinkio koeficientas išliktų intervale nuo – 0,9 iki + 0,9. Priklausomai nuo aplinkybių, vartotojui iš tiesų gali tekti investuoti į specialią įrangą, kuria užtikrinama, kad jo poslinkio koeficientas išliktų nustatytų verčių intervale. To negalima laikyti paslauga tinklui – tai veikiau yra didesnių tinklo sutrikimų prevencijos priemonė. Jeigu vartotojai, įskaitant bazinės apkrovos vartotojus, neatitiktų techninių specifikacijų, dėl jų tinkle atsirastų didelių įtampos trikdžių. Suinteresuotosios šalys pačios pripažįsta, kad tokios specifikacijos yra reikalingos saugiam tinklo valdymui užtikrinti. Be to, techninės specifikacijos taikomos visiems vartotojams, kurie nori prisijungti prie atitinkamo tinklo, o ne vien bazinės apkrovos vartotojams. Tad net jei atleidimą nuo tinklo mokesčių būtų galima laikyti atlygiu (nors šiuo atveju taip nėra), atrankusis pranašumas vis tiek būtų suteikiamas, nes nuo tinklo mokesčių atleidžiami tik bazinės apkrovos vartotojai, o kiti vartotojai, kuriems taikomas tas pats reikalavimas, nuo tinklo mokesčių neatleidžiami.

5.1.2. ATRANKIOJO PRANAŠUMO BUVIMAS

(101) Ir suinteresuotosios šalys, ir Vokietija tvirtino, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra atrankusis pranašumas, nes jį galima pagrįsti Vokietijos tinklo mokesčių sistemos pobūdžiu ir struktūra. Jos pabrėžia, kad Vokietijos tinklo mokesčių sistema yra grindžiama priežastinio ryšio su sąnaudomis principu, tačiau bazinės

([59]) 1 etapas. 49,8 Hz. Įspėjamas personalas, PSO nurodymu mobilizuojamas dar nepanaudotas gamybos pajėgumas, mažinamas siurblių darbas.
2 etapas. 49,0 Hz. Tinklo apkrova nedelsiant sumažinama 10–15 %.
3 etapas. 48,7 Hz. Tinklo apkrova nedelsiant sumažinama dar 10–15 %.
4 etapas. 48,4 Hz. Tinklo apkrova nedelsiant sumažinama dar 15–20 %.
5 etapas. 47,5 Hz. Visi elektros gamybos įrenginiai atjungiami nuo tinklo.

([60]) 2013 m. pikinė paklausa Vokietijoje sudarė 83,1 GW, žr. 2015 m. RAP – Vokietijos elektros energijos sistemos ataskaitą. 1.0 red. „Agora Energiewende“ užsakytas tyrimas, paskelbtas internete adresu https://www.agora-energiewende.de/fileadmin/downloads/publikationen/CountryProfiles/Agora_CP_Germany_web.pdf

([61]) Kintamosios srovės tinkle elektros energijai perduoti reikalinga ir aktyvioji, ir reaktyvioji galia. Aktyvioji galia – suvartojama ir elektros linijomis transportuojama energija. Reaktyvioji galia – priešingai – reikalinga įtampai palaikyti (pvz., žr. „Amprion“ paaiškinimą, pateiktą internete adresu https://www.amprion.net/%C3%9Cbertragungsnetz/Physikalische-Grundlagen/Blind-Wirkleistung/). Ją tiekia sinchroniniai generatoriai ir kiti reaktyviosios galios kompensavimo įrenginiai. Ilgose elektros linijose reaktyvioji galia paprastai mažėja, todėl jose per vidurį turi būti įrengti reaktyviosios galios kompensatoriai.

apkrovos vartotojų vartojimo ir apkrovos pobūdis labai skiriasi nuo tipinių tinklo naudotojų, kurių vartojimas ir apkrova yra kintami ir neprognozuojami. Bazinės apkrovos vartotojai padeda sumažinti įvairias tinklo sąnaudas ir tuo pateisinamas visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių.

(102) Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių gali būti laikomas valstybės pagalba tik jei bazinės apkrovos vartotojams suteikiamas pranašumas yra atrankus. Norėdama patvirtinti, kad pranašumas yra atrankus, Komisija turi įrodyti, kad priemonė įvairiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurių faktinė ir teisinė padėtis pagal nustatytą atskaitos sistemos tikslą yra panaši, taikoma diferencijuotai ir kad tokio diferencijavimo negalima pateisinti atskaitos sistemos pobūdžiu ir struktūra ([62]).

(103) Norint patikrinti, ar dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių pagal tam tikras teisės nuostatas tam tikroms įmonėms suteikiamas atrankusis pranašumas prieš kitas įmones, kurių faktinė ir teisinė padėtis pagal to reglamentavimo tikslą yra panaši, pirmiausia reikia apibrėžti atskaitos sistemą, kuriai priklauso nagrinėjama priemonė ([63]).

5.1.2.1. ***Atskaitos sistema***

(104) Komisija sutinka, kad šiame sprendime aktuali atskaitos sistema yra Vokietijos tinklo mokesčių sistema. Ši tinklo mokesčių sistema pagrįsta principu, kad tinklo mokesčiai turi priklausyti nuo sąnaudų ir negali būti diskriminaciniai. „EnWG“ 21 straipsnyje nustatytas principas, kad tinklo mokesčiai turi būti proporcingi, nediskriminaciniai ir skaidrūs (žr. šio sprendimo 7 konstatuojamąją dalį). Priežastinio ryšio su sąnaudomis principas įtvirtintas „StromNEV“ 16 straipsnyje ir netiesiogiai įtvirtintas „StromNEV“ 3 straipsnyje – jame nurodoma, kad sumokėjus tinklo mokesčius atlyginama už naudojimąsi tinklu. „StromNEV“ išdėstytos išsamios tinklo mokesčių nustatymo pagal sąnaudas metodikos taisyklės.

(105) 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnyje Federalinė Vyriausybė įgaliojama potvarkiu nustatyti bendrų tinklo mokesčių apskaičiavimo metodiką. Kaip nurodyta šio sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje, „EnWG“ 24 straipsnyje naudotojai šiuo atžvilgiu skirstomi į bendro pobūdžio ir netipinius naudotojus, kuriems galima nustatyti individualius tinklo mokesčius. „StromNEV“ laikomasi šio skirstymo, tad yra išdėstytos dvi mokesčių apskaičiavimo metodikos: tipiniams tinklo naudotojams taikytina metodika („StromNEV“ 15, 16 ir 17 straipsniai) ir netipiniams tinklo naudotojams taikytina metodika (šio sprendimo 17–20 konstatuojamosios dalys).

(106) „StromNEV“ 15, 16 ir 17 straipsniuose išdėstyta bendra tinklo mokesčių apskaičiavimo metodika. Ši metodika aprašyta šio sprendimo 10 ir 14 konstatuojamosiose dalyse. Pirmiausia pažymėtina, kad „StromNEV“ 16 straipsnio 2 dalyje ir 4 priede aprašyta vienalaikiškumo funkcija leidžia priskirti tinklo sąnaudas įvairiems tinklo naudotojams pagal tikimybę, kad konkretaus naudotojo elektros vartojimas prisidės prie metinės pikinės apkrovos. Vokietija nurodė, kad sistemoje, kurioje elektros energija teka iš aukščiausio įtampos lygmens tinklo į žemiausio įtampos lygmens tinklą, metinė pikinė apkrova yra vienas pagrindinių tinklo sąnaudas lemiančių veiksnių.

(107) Tačiau Vokietija įrodė, kad, nors ši bendra metodika padeda patikimai nustatyti dėl daugumos galutinių vartotojų patirtas tinklo sąnaudas, vienodai taikant vienalaikiškumo funkciją visiems tinklo naudotojams 2011–2013 m. dėl bazinės apkrovos vartotojų patirtos sąnaudos *de facto* pervertintos. Tai paaiškinta tuo, kad taikant skaičiavimo metodiką, kuri yra grindžiama vienalaikiškumo funkcija, viso tinklo sąnaudos paskirstomos visiems naudotojams, tačiau į jas įskaičiuojamos ir sąnaudos, kurios 2011–2013 m. patirtos ne dėl bazinės apkrovos vartotojų arba patirtos dėl jų, bet daug mažesne apimtimi. Ypač pabrėžtina, kad staigių paklausos pokyčių balansavimo sąnaudos yra patiriamos ne dėl bazinės apkrovos vartotojų, nes jų vartojimas yra prognozuojamas ir daug pastovesnis. Tą patį galima pasakyti apie priemones, kurių reikia imtis tinklo dažniui palaikyti, nepriklausomai nuo apkrovos pokyčių.

([62]) 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Nyderlandai/Komisija*, C-159/01, ECLI:EU:C:2004:246, 43 punktas; 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Portugalija/Komisija*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 80 punktas; 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Komisija/Nyderlandai*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, 62 punktas; 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Komisija/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, 53–60 punktai; 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Komisija/World Duty Free Group*, sujungtos bylos C-20/15 P ir C-21/15 P, ECLI:EU:C:2016:981, 92–94 punktai.

([63]) 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Portugalija/Komisija*, C-88/03 ECLI:EU:C:2006:511, 56 punktas, ir 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Komisija/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, 55 punktas.

(108) Bazinės apkrovos vartotojai iš tiesų prisideda prie pikinės apkrovos, kaip visi kiti tinklo naudotojai, o pikinė apkrova svarbi nustatant tinklo parametrus, tad yra vienas iš tinklo sąnaudas lemiančių veiksnių. Tačiau ji neturi reikšmės paskirstant kitas tinklo sąnaudas (pavyzdžiui, sąnaudas, susijusias su rezervais, kurie yra reikalingi balansavimo energijai tiekti). Jeigu visų tinklo naudotojų vartojimas būtų neprognozuojamas ir kintamas, sąnaudas vis tiek būtų racionalu paskirstyti pagal tą pačią schemą, t. y. proporcingai tinklo naudotojų indėliui į pikinę apkrovą. Tačiau bazinės apkrovos vartotojų apkrova yra prognozuojama ir daug stabilesnė. Turint galvoje energijos rūšis, 2011–2013 m. bazinės apkrovos vartotojai, palyginti su kitais tinklo naudotojais, kėlė daug mažesnį sisteminių paslaugų poreikį. Taigi tinklo mokesčių sistemoje, grindžiamoje priežastinio ryšio su sąnaudomis principu, sisteminių paslaugų, kurios bazinės apkrovos vartotojams nėra reikalingos, sąnaudų bazinės apkrovos vartotojams negalima priskirti pagal tą pačią schemą kaip kintamos ir neprognozuojamos apkrovos tinklo naudotojams.

(109) Taip pat pažymėtina, kad pagal skaičiavimo metodiką, grindžiamą vienalaikiškumo funkcija, nėra atsižvelgiama į masto ekonomiją. Jeigu tinklas pastoviai naudojamas visa galia, vieneto sąnaudos yra daug mažesnės negu tuo atveju, kai suvartojamas kiekis svyruoja – tinklas visa galia naudojamas tik kai kuriais laikotarpiais, o paprastai išnaudojama tik iki 30 % jo galios. Galiausiai pažymėtina, kad dėl bendro pobūdžio naudotojų vartojimo kintamumo ir neprognozuojamumo nustatydami tinklo parametrus tinklo operatoriai turi palikti saugią atsargą. Vienalaikiškumo funkcija iš tikrųjų tik parodo tikimybę, kad tam tikras vartotojas pikinės apkrovos momentu vartos elektros energiją, tačiau to negarantuoja. Tačiau bazinės apkrovos vartotojams nėra reikalinga tokio paties dydžio saugi atsarga arba tokia atsarga nereikalinga apskritai. Tad jeigu bazinės apkrovos vartotojams tinklo mokesčiai būtų skaičiuojami pagal vienalaikiškumo funkciją, tinklo mokesčiai būtų pernelyg dideli dar ir dėl šios priežasties.

(110) Todėl Komisija mano, kad 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnyje numatyta galimybė netipiniams naudotojams, tokiems kaip bazinės apkrovos vartotojai, nustatyti individualius tinklo mokesčius atitinka priežastinio ryšio su sąnaudomis ir nediskriminavimo principus. Šią galimybę reikia laikyti neatskiriama atskaitos sistemos dalimi, nes ji yra taisomoji priemonė, padedanti atsižvelgti į tinklo sąnaudas, faktiškai patirtas dėl netipinių tinklo naudotojų, tokių kaip bazinės apkrovos vartotojai.

(111) Komisija taip pat laikosi nuomonės, kad nuostata, pagal kurią netipinių tinklo naudotojų mokami individualūs tinklo mokesčiai negali būti mažesni negu 20 % paskelbtų tinklo mokesčių, yra neatskiriama individualius tinklo mokesčius pagal „StromNEV“ reglamentuojančių taisyklių dalis. Pirma, iš netipinių tinklo naudotojų visada reikalauta mokėti bent minimalius mokesčius – toks reikalavimas buvo nustatytas „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje ir ypač taikytas 2011–2013 m. (žr. 21 konstatuojamąją dalį). Antra, pagal 2010 m. „StromNEV“ toks reikalavimas taikytas ir bazinės apkrovos vartotojams (žr. 20 konstatuojamąją dalį). Galiausiai pažymėtina, kad, remiantis Vokietijos paaiškinimais, netipiniams galutiniams naudotojams, tokiems kaip bazinės apkrovos vartotojai, taikomas minimalus 20 % tinklo mokestis yra apsauginė sąlyga, užtikrinanti, kad netipiniai vartotojai mokėtų bent minimalų atlygį už naudą, kurią gauna būdami prisijungę prie tinklo. Dėl bazinės apkrovos vartotojų konkrečiai pažymėtina, kad nustatant minimalų 20 % mokestį atsižvelgta ir į tai, kad nors fizinio kelio metodika tiksliai atspindi dėl bazinės apkrovos vartotojų patiriamas tinklo sąnaudas, ji vis tiek tėra tam tikra aproksimacija.

5.1.2.2. ***Nukrypimas nuo atskaitos sistemos***

(112) Komisija mano, kad 2011 m. liepos 26 d. įstatymu įvestas visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių neatitinka 2011 m. „EnWG“ 24 straipsnio pirmo sakinio 3 punkte išdėstytos individualių tinklo mokesčių koncepcijos, pagal kurią už netipinės formos naudojimąsi tinklu galima taikyti individualius tinklo mokesčius.

(113) Priežastinio ryšio su sąnaudomis principas ir principas, kad tinklo mokesčiai turėtų būti proporcingi ir nediskriminaciniai, reiškia, kad individualūs tinklo mokesčiai nustatomi pagal konkrečiam tinklo naudotojui priskiriamas individualias tinklo sąnaudas. Vadinasi, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių atitiktų tuos principus tik tada, jei būtų įrodyta, kad dėl bazinės apkrovos vartotojų nepatiriama jokių tinklo sąnaudų. Tačiau tai nebuvo įrodyta. Priešingai – dėl bazinės apkrovos vartotojų tinklo sąnaudų tikrai patiriama, ypač kai prie esamo tinklo prijungiama naujų vartotojų, nes dėl to gali tekti padidinti to tinklo galią. Taip pat jei tinklas dar nepastatytas, reikės nustatyti tokius jo parametrus, kad būtų patenkinta bent bazinės apkrovos vartotojų paklausa. Tai pripažino ir Vokietijos regioniniai teismai, ir Aukščiausiasis Federalinis Teismas. Teismai konkrečiai padarė išvadą, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių prieštarauja 2011 m. „EnWG“ 24 straipsniui (žr. šio sprendimo 52 ir 52 konstatuojamąsias dalis). Taip pat reikėtų pažymėti, kad kitai netipinių tinklo naudotojų kategorijai, paminėtai „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje, 2011–2013 m. toliau buvo taikomi individualūs tinklo mokesčiai, apskaičiuoti pagal jų individualų apkrovos pobūdį (žr. šio sprendimo 21 konstatuojamąją dalį). Todėl bazinės apkrovos vartotojus visiškai atleidus nuo tinklo mokesčių buvo diskriminuojami kiti netipiniai tinklo

naudotojai, kuriems ir toliau taikyti individualūs tinklo mokesčiai, bei visi kiti galutiniai vartotojai, nes visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nukrypsta nuo priežastinio ryšio su sąnaudomis ir tinklo mokesčių proporcingumo principų.

(114) Pažymėtina, kad iki visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių įvedimo 2011 m. bazinės apkrovos vartotojams buvo taikomi individualūs tinklo mokesčiai, kuriuos nustatant buvo atsižvelgiama į tai, kiek dėl bazinės apkrovos vartotojų tinklo sąnaudos sumažėja arba išvengiama sąnaudų padidėjimo. Individualūs tinklo mokesčiai negalėjo sudaryti mažiau kaip 20 % paskelbtų tinklo mokesčių. Toms sąnaudoms apskaičiuoti „BNetzA“ nustatė fizinio kelio metodiką (žr. 19 konstatuojamąją dalį). Komisija mano, kad tokia metodika atsižvelgiant į to laikotarpio elektros energijos rinkos ypatumus leidžia patikimai apytiksliai apskaičiuoti 2011–2013 m. dėl bazinės apkrovos vartotojų patirtas sąnaudas. Pagal šią metodiką tinklo mokesčiai nustatomi remiantis sąnaudomis, kurias galima priskirti bazinės apkrovos vartotojams, tai yra kapitalo sąnaudomis ir fiksuotomis veiklos sąnaudomis, susijusiomis su ta tinklo dalimi, kuria bazinės apkrovos vartotojas yra prijungtas prie artimiausios bazinės elektrinės, galinčios *de facto* patenkinti visą to vartotojo paklausą. Pagal šią metodiką tinklo mokesčiai iš tikrųjų diferencijuojami priklausomai nuo bazinės apkrovos vartotojo vietos tinkle (tai kritikavo viena suinteresuotoji šalis), tačiau individualiais tinklo mokesčiais siekiama būtent to – atsižvelgti į individualias dėl kiekvieno bazinės apkrovos vartotojo patiriamas tinklo sąnaudas. Jeigu bazinės apkrovos vartotojas yra toliau nuo bazinės elektrinės, jis naudojasi daug didesne tinklo dalimi, kad elektros energija jam būtų tiekiama iš elektrinės, galinčios *de facto* patenkinti jo paklausą. Tai, kad fizinis kelias apskaičiuojamas pagal elektrinę, kuri gali patenkinti visą bazinio vartotojo paklausą, taip pat yra pagrįsta. Jeigu elektrinė patenkintų tik dalį bazinės apkrovos vartotojo paklausos, jam tiesiog tektų naudotis keliomis tinklo dalimis savo paklausai patenkinti, tad dėl jo būtų patirta daugiau tinklo sąnaudų. Dėl to, kad pagal fizinio kelio metodiką hidroelektrinės nėra pripažįstamos bazinėmis elektrinėmis, pažymima, kad 19 konstatuojamojoje dalyje paminėtame 2010 m. „BNetzA“ rekomendaciniame dokumente hidroelektrinės yra pripažįstamos bazinėmis elektrinėmis. Pagal fizinio kelio metodiką taip pat atsižvelgiama į tinklo nuostolius ir į visas sistemines paslaugas, kuriomis naudojasi bazinės apkrovos vartotojas. Fizinio kelio metodikos tinkamumas dėl bazinės apkrovos vartotojų patirtoms tinklo sąnaudoms nustatyti konkrečiai patvirtintas 2016 m. Aukščiausiojo Federalinio Teismo sprendimu ([64]).

(115) Tad Komisija mano, jog tai, kad netipiniams vartotojams (t. y. nepikiniams vartotojams ir bazinės apkrovos vartotojams), palyginti su kitais tinklo naudotojais, taikomos kitokios sąlygos, yra būdingas atskaitos sistemos ypatumas ir atsispindi tos sistemos struktūroje (kai tai yra pagrįsta konkrečiam tinklo naudotojui tenkančių tinklo sąnaudų koncepcija).

(116) Tačiau 2011–2013 m. galiojęs visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nukrypsta nuo netipiniams naudotojams taikytos individualių tinklo mokesčių nustatymo tvarkos, nes nėra pagrįstas individualiai nustatomomis dėl bazinės apkrovos vartotojo patiriamomis sąnaudomis. Nors ir nepikinių vartotojų, ir bazinės apkrovos vartotojų faktinė ir teisinė padėtis pagal tinklo mokesčių sistemos tikslą yra panaši (jie yra netipiniai naudotojai, kuriems, 2011–2013 m. paskelbus tinklo mokesčius, nebuvo taikomi sąnaudas atitinkantys tinklo mokesčiai), jiems taikytos skirtingos sąlygos.

(117) Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nukrypsta nuo atskaitos sistemos dar ir tuo, kad iš bazinės apkrovos vartotojų nėra reikalaujama mokėti bent 20 % paskelbtų tinklo mokesčių, kaip to reikalaujama iš kitų netipinių naudotojų (nepikinių vartotojų). Skirtingų sąlygų taikymas yra diskriminacinis, nes priežasčių, dėl kurių bazinės apkrovos vartotojus reikėtų atleisti nuo to reikalavimo, nėra. Ypač pažymėtina, kad nėra jokios priežasties, dėl kurios nustatant individualius tinklo mokesčius nepikiniams vartotojams apsauginė sąlyga turėtų būti taikoma, o bazinėms apkrovos vartotojams – netaikoma, žinant, kad ir bazinės apkrovos vartotojams, kaip ir nepikiniams vartotojams, prisijungimas prie tinklo yra naudingas. Be to, pagal fizinio kelio metodiką apskaičiuoti individualūs tinklo mokesčiai yra tam tikra aproksimacija.

5.1.2.3. ***Tinklo mokesčių sistemos pobūdis ir struktūra yra nepagrįsti***

(118) Pagalbos sąvoka neapima priemonių, kuriomis, taikant mokesčius, įmonės suskirstomos pagal nagrinėjamos mokesčių sistemos pobūdį ir bendrąją struktūrą ([65]). Su tuo susijusi įrodinėjimo pareiga tenka valstybei narei.

([64]) EnVR 34/15, 27 punktas.
([65]) 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Nyderlandai/Komisija*, C-159/01, ECLI:EU:C:2004:246, 42 punktas; 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Komisija/Nyderlandai*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, 62 punktas.

(119) Pažymima, kad Vokietija nepateikė jokių duomenų, iš kurių būtų matyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų pagrįstas Vokietijos tinklo mokesčių sistemos pobūdžiu ir bendrąja struktūra. Vokietija nurodė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių gali padėti užtikrinti energijos tiekimo saugumą, nes padėtų užtikrinti tradicinių elektrinių, kurios yra reikalingos energijos tiekimo saugumui garantuoti, galimybes veikti, taip pat padėtų remti iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamą elektros energiją. Tačiau tie tikslai nėra neatsiejama tinklo mokesčių sistemos dalis, dėl to juos reikia nagrinėti vertinant suderinamumą pagal Teisingumo Teismo praktiką ([66]) (žr. 3.3.1 skirsnį).

5.1.2.4. ***Išvada***

(120) Visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima pagrįsti Vokietijos tinklo mokesčių vidine struktūra, nes jis viršija tai, kiek paskelbti tinklo mokesčiai būtų sumažinti, kad atitiktų tai, kiek bazinės apkrovos vartotojai prisideda prie sąnaudų taupymo arba padeda išvengti jų didėjimo. Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pirmiausia nukrypsta nuo atskaitos sistemos, nes bazinės apkrovos vartotojams nebereikia dengti sąnaudų, kurios jiems būtų priskirtos atskaitos sistemoje, tai yra pagal fizinio kelio metodiką apskaičiuotų individualių tinklo sąnaudų, kurios sudarytų ne mažiau kaip 20 % paskelbtų tinklo mokesčių.

(121) Todėl Komisija daro išvadą, kad ta apimtimi, kuria bazinės apkrovos vartotojų atleidimas nuo tinklo mokesčių viršijo dėl jų vartojimo patirtas tinklo sąnaudas, arba, kai tos sąnaudos buvo mažesnės už minimalią įmoką, sudariusią 20 % paskelbtų tinklo mokesčių, ta apimtimi, kuria bazinės apkrovos vartotojai buvo atleisti nuo minimalaus mokesčio, atleidimas nuo tinklo mokesčių neatitiko atskaitos sistemos vidinės struktūros, tad buvo suteiktas atrankusis pranašumas.

5.1.3. PRISKYRIMAS VALSTYBEI

(122) Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nustatytas 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu (žr. šio sprendimo 21 konstatuojamąją dalį) ir įgyvendintas administraciniais aktais, kuriais patvirtinti prašymai atleisti nuo tinklo mokesčių (žr. šio sprendimo 24 konstatuojamąją dalį). Todėl atleidimas nuo tinklo mokesčių priskirtinas valstybei.

(123) Priemoka pagal 19 straipsnį, iš kurios finansuotas atleidimas nuo tinklo mokesčių, priskirtina valstybei. Pirma, priemoka pagal 19 straipsnį nustatyta 2011 m. liepos 26 d. įstatymo 7 straipsniu (žr. šio sprendimo 21 konstatuojamąją dalį), o ją įgyvendino „BNetzA“, valstybės įstaiga (žr. šio sprendimo 2.4.2 skirsnį ir 22 išnašą). Tai, kad tinklo mokesčius valstybės pavedimu apskaičiuoja privatūs subjektai, šiai išvadai reikšmės neturi, nes privatūs subjektai – PSO – atlikdami šią užduotį negali veikti savo nuožiūra; ši valstybės pavesta užduotis yra pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalį pavestų vykdyti PSO funkcijų dalis. „BNetzA“, vykdydama savo įgaliojimus vykdyti PSO priežiūrą, gali priimti PSO privalomus sprendimus, jei šie nevykdo savo įsipareigojimų (2011 m. „EnWG“ 29 ir 54 straipsniai). Galiausiai pažymėtina, kad 2012 m. „BNetzA“ tiesiogiai nustatė, kokią iš viso sumą reikia kompensuoti iš priemokos pagal 19 straipsnį (žr. šio sprendimo 37 konstatuojamąją dalį).

5.1.4. VALSTYBINIŲ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS

(124) Tam, kad atrankusis pranašumas pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį būtų laikomas pagalba, pranašumas turi būti tiesiogiai arba netiesiogiai suteiktas iš valstybinių išteklių. Prie iš valstybinių išteklių suteiktos pagalbos priskiriamas ne tik valstybės tiesiogiai suteiktas pranašumas, bet ir per valstybės paskirtą ar įsteigtą viešo arba privataus pobūdžio šios pagalbos administravimo instituciją suteiktas pranašumas ([67]). Šia prasme SESV 107 straipsnio 1 dalis apima visas finansines priemones, kurias viešosios institucijos gali panaudoti paremdamos įmones, nesvarbu, ar tos priemonės nuolat priklauso valstybės turtui ([68]).

([66]) Žr. Komisijos pranešimo dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1) 138 punktą; Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Paint Graphos ir kt.*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, 69 ir 70 punktus; 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Portugalija/Komisija*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 81 punktą; 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Komisija/Nyderlandai*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551; 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *British Aggregates/Komisija*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757; 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *P OY*, C-6/12, ECLI:EU:C:2013:525, 27 ir paskesnius punktus.

([67]) 1977 m. kovo 22 d. Sprendimas *Steinike & Weinlig/Vokietija*, C-78/76, ECLI:EU:C:1977:52, 21 punktas; 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 58 punktas; 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 26 punktas; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 20 punktas; 1993 m. kovo 17 d. Sprendimas *Sloman Neptun*, sujungtos bylos C-72/91 ir C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, 19 punktas; 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Komisija/TV2/Danija*, C-656/15 P, ECLI:EU:C:2017:836, 44 punktas.

([68]) 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Doux Elevage* ir *Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 34 punktas; 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Prancūzija/Komisija*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, 36 punktas; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 21 punktas.

(125) Vien to, kad pranašumas nėra finansuojamas tiesiogiai iš valstybės biudžeto, nepakanka atmesti prielaidai, kad naudojami valstybiniai ištekliai. Remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, tam, kad vienai ar kelioms įmonėms suteiktą pranašumą būtų galima laikyti valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nėra būtina kiekvienu atveju nustatyti faktą, kad pinigai buvo pervesti iš valstybės biudžeto arba iš valdžios institucijos ([69]).

(126) Tai, kad išteklių kilmė yra privataus pobūdžio, netrukdo jų laikyti valstybiniais ištekliais, apibrėžtais SESV 107 straipsnio 1 dalyje ([70]). Tai priminta ir Sprendime *Prancūzija/Komisija* ([71]) – jame Teismas padarė išvadą, kad atitinkamas vertinimo, ar ištekliai yra valstybiniai, nepriklausomai nuo jų pradinės kilmės, kriterijus yra valdžios institucijos kišimasis apibrėžiant nagrinėjamas priemones ir tų priemonių finansavimo metodas. Taigi vien aplinkybės, kad subsidijų sistema, kuria teikiama nauda tam tikriems konkretaus sektoriaus ūkio subjektams, visiškai arba iš dalies finansuojama viešosios valdžios institucijos nustatytomis ir iš ūkio subjektų renkamomis įmokomis, nepakanka, kad ši sistema nebūtų laikoma valstybės teikiama pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį ([72]). Taip pat, jei išteklius kontroliuoja valstybė, tai, kad ištekliai jokiu momentu nėra valstybės turtas, negali būti pagrindas atmesti prielaidą, kad tie ištekliai gali būti valstybiniai ([73]). Iš tiesų pagal iš valstybinių išteklių suteiktos pagalbos sampratą į SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sritį patenka ne tik valstybės tiesiogiai suteikta pagalba, bet ir valstybės paskirtų arba įsteigtų viešo arba privataus pobūdžio institucijų suteikta pagalba ([74]).

(127) Tokie patys argumentai naudoti Sprendime *Essent* ([75]). Toje byloje Teisingumo Teismas turėjo įvertinti įstatymą, kuriame numatyta, kad Nyderlandų elektros tinklo operatoriai privatiems elektros energijos vartotojams turi nustatyti priemoką už jų suvartotą elektros energiją ir pervesti iš jos gautas pajamas jungtinei keturių elektros gamintojų patronuojamajai įmonei SEP, kad iš jų būtų galima padengti vėlesnes vadinamąsias per dideles sąnaudas. Tinklo operatoriai turėjo pervesti antkainį SEP, o ši turėjo surinkti pajamas ir panaudoti tam tikrą įstatyme nurodytą jų sumą per didelėms sąnaudoms padengti. Šiuo atveju Teismas pažymėjo, kad SEP įstatymu paskirta valdyti valstybinius išteklius ([76]). Teismas nusprendė, kad Nyderlandų sistemoje naudoti valstybiniai ištekliai ([77]).

(128) Remiantis šiuo sprendimu galima daryti išvadą, kad jeigu subsidijos buvo finansuotos iš valstybės nustatytų parafiskalinių mokesčių arba įmokų ir valdytos arba skirstytos pagal teisės aktų nuostatas, vadinasi, valstybiniai ištekliai buvo pervedami, net jei subsidijas administravo ne valstybės institucijos, o valstybės paskirti nevalstybiniai organai.

(129) Tai Teisingumo Teismas patvirtino Sprendime *Vent de Colère* ([78]) – Teisingumo Teismas pažymėjo, jog to, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją už supirkimo tarifus supirkti įpareigotos įmonės dalį surinktų lėšų pasiliko, užuot jas pervedusios *Caisse des Dépôts et Consignations*, nepakanka atmesti prielaidai dėl valstybinių išteklių naudojimo.

(130) Teisingumo Teismas atmetė prielaidą dėl valstybinių išteklių pervedimo tik labai konkrečiomis aplinkybėmis. Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas ([79]) laikėsi nuomonės, kad sprendimas, kuriuo susitarimo dėl įmokos nustatymo nacionalinės institucijos pripažįstamoje tarpšakinėje organizacijoje taikymo sritis išplečiama visiems tam tikro sektoriaus specialistams (dėl to įmoka tampa privaloma), kad būtų galima įgyvendinti tam tikrą prekybos skatinimo arba viešųjų ryšių veiklą, nėra valstybės pagalba. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas

([69]) Žr. 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija/Komisija*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, 36 punktą; 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord* ir kt., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 70 punktą; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère!*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 19–21 punktus; 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo ENEA, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671, 25 punktą; taip pat žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Elevage* ir *Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 34 punktą ir 2013 m. kovo 19 d. Sprendimo *Bouygues Telecom/Komisija*, sujungtos bylos C-399/10 P ir C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, 100 punktą.

([70]) 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *Air France/Komisija*, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 63–65 punktai; 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Komisija/TV2/Danija*, C-656/15 P, ECLI:EU:C:2017:836, 48 punktas.

([71]) 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Prancūzija/Komisija*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496.

([72]) 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Prancūzija/Komisija*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, 61 punktas.

([73]) 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *Air France/Komisija*, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 65–67 punktai; 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimas *Prancūzija/Komisija*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, 37 punktas; 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Doux Elevage* ir *Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 35 punktas.

([74]) Šiuo klausimu žr. 1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Steinike & Weinlig*, C-78/76, ECLI:EU:C:1977:52, 21 punktą; 1993 m. kovo 17 d. Sprendimo *Sloman Neptun*, sujungtos bylos C-72/91 ir C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, 19 punktą ir 2016 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Vokietija/Komisija*, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281, 81 punktą; 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Komisija/TV2/Danija*, C-657/15 P, ECLI:EU:C:2017:837, 36 punktą.

([75]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *Essent Netwerk Noord* ir kt., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.

([76]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *Essent Netwerk Noord* ir kt., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74 punktas.

([77]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *Essent Netwerk Noord* ir kt., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 66 punktas.

([78]) 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 27 punktas.

([79]) 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348; 2004 m. liepos 15 d. Sprendimas *Pearle*, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448.

pažymėjo, kad priemonė buvo finansuota ne iš valstybinių išteklių, nes ne valstybė, o tarpšakinė organizacija nusprendė, kaip panaudoti iš mokesčio surinktus išteklius. Visi surinkti ištekliai buvo panaudoti tos organizacijos nustatytiems tikslams siekti. Taigi valstybės institucijos tų išteklių nuolat nekontroliavo ir jais naudotis negalėjo.

(131) Sprendime *PreussenElektra* Teisingumo Teismas nustatė, kad Elektros energijos supirkimo įstatyme (vok. *Stromeinspeisungsgesetz*) ([80]) (1998 m. taikytoje jo redakcijoje) pagalbai administruoti nebuvo įsteigta ar paskirta jokia viešo ar privataus pobūdžio institucija ([81]). Pagrindžiant tokią išvadą pažymėta, kad Elektros energijos supirkimo įstatymu sukurtas mechanizmas, kuriuo elektros tiekimo įmonės ir aukštesnio lygmens elektros tinklo operatoriai buvo įpareigoti pirkti iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją už nustatytą kainą, bet mokėjimų srauto jokia įstaiga neadministravo ([82]). Elektros energijos supirkimo įstatymu reglamentuojami labai įvairūs dvišaliai elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojų ir elektros energijos tiekėjų santykiai. Valstybė nenustatė jokios priemokos, iš kurios elektros energijoms tiekėjams būtų kompensuojama finansinė našta, jiems tenkanti dėl tiekimo įpareigojimo. Todėl niekas nebuvo paskirtas priemokai ir atitinkamiems finansiniams srautams administruoti.

(132) Palyginimui pažymėtina, kad Teisingumo Teismas Sprendime *Vent de Colère* pažymėjo, jog Prancūzijos paramos sistema skiriasi nuo Sprendime *PreussenElektra* nagrinėto atvejo dviem aspektais: Sprendime *PreussenElektra* nagrinėtu atveju atitinkama valstybė narė privačias įmones ne paskyrė valdyti valstybinius išteklius, bet įpareigojo supirkti elektros energiją iš savo pačių finansinių išteklių. Be to, Sprendime *PreussenElektra* nagrinėtu atveju nebuvo jokio valstybės narės sukurto ir jos reglamentuojamo dėl įpareigojimo pirkti elektros energiją patirtų papildomų sąnaudų kompensavimo mechanizmo, kuriuo valstybė tokią pareigą turintiems privatiems tiekėjams būtų garantavusi, kad papildomos sąnaudos bus visiškai padengtos ([83]).

(133) Teisingumo Teismas neseniai patvirtino šį diferencijuotą valstybinių išteklių vertinimą. Sprendime *ENEA S.A* Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionalinė priemonė, kuria tiek privačioms, tiek valstybinėms įmonėms nustatoma pareiga pirkti kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją nėra valstybės pagalba arba iš valstybės narės išteklių teikiama nauda, jeigu papildomos išlaidos nėra visiškai perkeliamos galutiniam vartotojui ir nėra finansuojamos iš valstybės narės nustatytų privalomų įmokų arba taikant visiško kompensavimo mechanizmą ([84]).

(134) Pagal šiuos principus analizuojant, ar visiškam atleidimui nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį finansuoti yra naudojami valstybiniai ištekliai, reikia atskirti visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių finansavimą 2011 m. ir atleidimo nuo tinklo mokesčių finansavimą 2012–2013 m., tai yra po priemokos pagal 19 straipsnį įvedimo.

5.1.4.1. ***Finansavimas iš valstybinių išteklių, „BNetzA“ nustačius priemoką pagal 19 straipsnį (2012 ir 2013 m.)***

(135) Remiantis 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies šeštame ir septintame sakiniuose numatytu kompensavimo mechanizmu (jis aprašytas šio sprendimo 2.4 skirsnyje), 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendimu „BNetzA“ įpareigojo STO rinkti iš galutinių vartotojų priemoką pagal 19 straipsnį ir kas mėnesį pervesti iš šios priemokos surinktas pajamas PSO.

(136) Sprendimo pradėti tyrimo procedūrą 49–84 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, kodėl ji mano, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių laikytinas finansuojamu iš valstybinių išteklių. Šias priežastis galima apibendrinti taip:

a) visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių prilygsta valstybės politikai;

b) tinklo operatoriams įstatymu suteikiama garantija, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių patirti finansiniai nuostoliai bus visiškai kompensuoti iš tinklo naudotojų mokamos priemokos už elektros energijos vartojimą; t. y. atleidimo nuo tinklo mokesčių jiems nereikia finansuoti iš savo pačių finansinių išteklių;

c) PSO patikėta valdyti finansinius srautus, susidarančius dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių ir priemokos pagal 19 straipsnį;

([80]) BGBl., I d., p. 2633.
([81]) 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 58 ir 59 punktai.
([82]) 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 56 punktas. Taip pat žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74 punktą. Jame Teisingumo Teismas pažymi, kad Sprendime *PreussenElektra* nagrinėtu atveju valstybė nebuvo pavedusi įmonėms valdyti valstybinius išteklius.
([83]) 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 34–36 punktai.
([84]) 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas ENEA, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671, 30 punktas.

d) PSO negali panaudoti iš priemokos gautų pajamų savo nuožiūra, nes priemoka pagal 19 straipsnį gali būti naudojama tik dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių patirtiems nuostoliams dengti; visas iš priemokos gautas papildomas pajamas reikia atimti iš kitais metais mokėtinos priemokos;

e) priemoka pagal 19 straipsnį nėra užmokestis už paslaugą arba prekę.

(137) Komisija nepritaria Vokietijos ir suinteresuotųjų šalių pozicijai, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti iš valstybinių išteklių finansuojama priemone, nes finansiniai ištekliai, iš kurių finansuojamas atleidimas nuo tinklo mokesčių, nėra pervedami per valstybės biudžetą. Kaip paminėta 125–129 konstatuojamosiose dalyse, Teisingumo Teismas ne kartą konstatavo, kad valstybinių išteklių naudojimo sąlyga gali būti išpildyta ir tada, kai pagalba finansuojama privačiomis lėšomis, jei jas nurodo skirti valstybė ir jos valdomos ir skirstomos pagal teisės aktų nuostatas. Teisingumo Teismo nuomone, tokia finansavimo schema reiškia, kad valstybiniai ištekliai yra naudojami, nors tuos išteklius administruoja ne valstybės institucijos, o valstybės paskirti nevalstybiniai organai.

(138) Komisija mano, kad pajamų praradimas dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2012–2013 m. buvo visiškai perkeltas galutiniams vartotojams ir kad tai padaryta visiško kompensavimo mechanizmu, finansuojamu iš valstybės nustatytos privalomos įmokos.

(139) Kaip aprašyta 35–39 konstatuojamosiose dalyse, 2012 ir 2013 m. galiojusioje teisinėje bazėje buvo numatytas finansavimo mechanizmas, pagal kurį kompensuotos tinklo operatorių, prie kurių tinklo buvo prisijungę nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai, prarastos pajamos. PSO buvo įpareigoti atlyginti STO prarastas pajamas ir kompensuoti šią papildomą finansinę naštą tarpusavyje. Remiantis 2011 m. gruodžio 14 d. „BNetzA“ reguliavimo sprendimu, priimtu pagal „EnWG“ 29 straipsnio 1 dalį ir 2011 m. „StromNEV“ 30 straipsnio 2 dalies 6 punktą, ši finansinė PSO našta kompensuota iš priemokos pagal 19 straipsnį.

(140) Priemoka pagal 19 straipsnį buvo iš galutinių vartotojų renkama parafiskalinė rinkliava. Tokia rinkliava nebuvo bendros tinklo mokesčių sistemos dalis, kaip teigiama suinteresuotųjų šalių pateiktose pastabose. „BNetzA“ savo 2011 m. gruodžio 14 d. sprendime paaiškino, kad priemoka pagal 19 straipsnį rinkta konkrečiu tikslu – siekiant kompensuoti PSO finansinius nuostolius, todėl tai buvo ne bendras tinklo mokestis, o „kitas mokestis“, paminėtas „StromNEV“ 17 straipsnio 8 dalyje, kurį reikėjo rinkti atskirai nuo bendrų tinklo mokesčių. Tai patvirtino ir Vokietijos teismai, ypač Aukščiausiasis Federalinis Teismas: jis padarė išvadą, kad priemoka pagal 19 straipsnį yra ne tinklo mokestis, o priemoka, iš kurios siekiama padengti dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį patirtus finansinius nuostolius (žr. šio sprendimo 52 ir 53 konstatuojamąsias dalis).

(141) Priemoka pagal 19 straipsnį yra valstybės nustatyta įmoka. Ji numatyta 2011 m. „StromNEV“, o įvesta privalomu „BNetzA“ sprendimu. Tai Ekonomikos reikalų ir energetikos ministerijos prižiūrima aukšto lygio federalinė institucija, kuriai pavesta vykdyti administracines ir reguliavimo funkcijas. Jos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją skiria ministras, o tarybą sudaro Bundesrato ir Bundestago atstovai ([85]).

(142) Be to, pagal galiojusią teisinę bazę tinklo operatoriams pavesta rinkti ir administruoti priemoką pagal 19 straipsnį. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, jog Teisingumo Teismas ne kartą konstatavo, kad valstybinius išteklius gali būti pavesta administruoti ir privačiam subjektui. Be to, pagal Sprendimą *Essent* galima daryti išvadą, kad priemokai administruoti gali būti paskirtas daugiau negu vienas subjektas.

(143) Pirma, STO ir PSO turėjo nustatyti ir rinkti priemoką pagal 19 straipsnį iš galutinių vartotojų, o STO buvo įpareigoti pervesti priemoką pagal 19 straipsnį PSO.

(144) Antra, PSO galėjo naudoti pajamas iš priemokos pagal 19 straipsnį vien dėl bazinės apkrovos vartotojų atleidimo nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį prarastoms pajamoms kompensuoti ir šio sprendimo 35 konstatuojamojoje dalyje nurodytam tarpusavio kompensavimo mechanizmui. Tai matyti iš to, kad priemokos pagal 19 straipsnį dydis buvo pritaikyta pagal finansinius poreikius, kilusius dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių. Ypač pažymėtina, kad kai x metais pajamos viršijo sumą, reikalingą finansinei naštai kompensuoti, x + 2 metais priemoka buvo mažinama (žr. 39 konstatuojamąją dalį). Todėl Komisija nesutinka su Vokietija ir suinteresuotosiomis šalimis, kad tinklo operatoriai galėjo panaudoti iš priemokos pagal 19 straipsnį gautas pajamas savo nuožiūra.

([85]) Žr. 2005 m. liepos 7 d. Federalinės elektros, dujų, telekomunikacijų, pašto paslaugų ir geležinkelio tinklų agentūros įstatymo 1, 3, 4 ir 5 straipsnius (BGBl. I d., p. 1970).

(145) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymima, kad, įvedus priemoką pagal 19 straipsnį, tinklo operatoriams suteikta garantija, kad dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį prarastos pajamos bus visiškai kompensuotos, dėl to šis atvejis skiriasi nuo nagrinėtojo sprendimuose *Preussen-Elektra* ir *ENEA* ([86]), nes juose nagrinėtais atvejais pirkimo pareigą turėjusios įmonės turėjo ją vykdyti naudodamosi savo pačių finansiniais ištekliais ir sąnaudų negalėjo perkelti vartotojams.

(146) Šiuo atžvilgiu su suinteresuotųjų šalių pozicija, kad iš priemokos pagal 19 straipsnį gautos pajamos nebūtinai buvo skirtos atleidimui nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį finansuoti, negalima sutikti. Iš tikrųjų nuo 2012 m. atleidimo nuo tinklo mokesčių nebuvo galima finansuoti niekaip kitaip, tik iš priemokos pagal 19 straipsnį, kuri buvo skaičiuojama tiksliai pagal finansinius poreikius, atsiradusius dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių.

(147) Remdamasi šiais faktais, Komisija laikosi savo išvados, kad bazinės apkrovos vartotojams visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių forma 2012–2013 m. suteiktas pranašumas laikytinas iš valstybinių išteklių finansuotu pranašumu.

5.1.4.2. ***Finansavimas iš valstybinių išteklių iki priemokos pagal 19 straipsnį įvedimo (2011 m.)***

(148) Nors visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį turėjo būti pradėtas taikyti nuo 2011 m. sausio 1 d., priemoka pagal 19 straipsnį įsigaliojo tik nuo 2012 m. sausio 1 d. (žr. šio sprendimo 40 konstatuojamąją dalį). Todėl sprendime pradėti tyrimo procedūrą Komisija klausė, ar 2011 m. suteiktas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo taip pat finansuotas iš valstybinių išteklių, ir paprašė Vokietiją pateikti papildomos informacijos, kaip visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo finansuotas 2011 m.

(149) Remdamasi papildoma Vokietijos pateikta informacija ir kartu atsižvelgdama į suinteresuotųjų šalių pastabas, Komisija nemano, kad 2011 m. taikytam finansavimo mechanizmui naudoti valstybiniai ištekliai.

(150) Kaip paaiškino Vokietija (žr. 77 konstatuojamąją dalį) ir konkrečiai nurodyta 2011 m. gruodžio 14 d. „BNetzA“ sprendime, 2011 m. nebuvo jokio kompensavimo ir įskaitymo mechanizmo. Ypač pažymėtina, kad 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies šeštas ir septintas sakiniai dar nebuvo pradėti taikyti. Taigi dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. patirti nuostoliai galutiniams vartotojams nebuvo perkelti visiško kompensavimo mechanizmu arba – kadangi 2011 m. priemokos pagal 19 straipsnį dar nebuvo – valstybės nustatyta privaloma įmoka.

(151) Kaip nustatyta 2011 m. gruodžio 14 d. reguliavimo sprendime, STO ir PSO turėjo padengti dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. prarastas pajamas iš savo pačių išteklių.

(152) Jie turėjo teisę įtraukti tuos nuostolius kaip sąnaudas į pagal 2011 m. „ARegV“ sukurtas reguliavimo sąskaitas. Tačiau, kaip nurodyta 47 konstatuojamojoje dalyje, 2011 m. prarastų pajamų nebuvo galima susigrąžinti pakoregavus 2011 m. tinklo mokesčius, nes tie mokesčiai turėjo būti nustatyti iš anksto ir iki metų pabaigos jų nebuvo galima keisti. Pajamų praradimą (jei jis 2011 m. nekompensuotas iš kitų padidėjusių pajamų, t. y. iš PSO ir STO nuosavų išteklių) reikėjo užregistruoti reguliavimo sąskaitoje. Jeigu iki 2013 m. pasibaigusio reguliavimo laikotarpio pabaigos 2011 m. prarastos pajamos būtų kompensuotos iš papildomų kitų to reguliavimo laikotarpio metų pajamų, tada nuostoliai būtų ne kompensuoti, o padengti iš nuosavų PSO ir STO išteklių. Tik tada, jeigu nuostolių nebūtų buvę galima padengti iš 2013 m. pasibaigusio reguliavimo laikotarpio papildomų pajamų, 2011 m. prarastos pajamos būtų netiesiogiai kompensuotos per kitą reguliavimo laikotarpį. Tačiau net ir tokiu atveju nebuvo jokios garantijos, kad nuostoliai bus visiškai kompensuoti. Kaip tik pažymėtina, kad kompensavimo dydis priklausė nuo kitų veiksnių, pirmiausia nuo STO ir PSO veiklos efektyvumo (arba neefektyvumo), nes „ARegV“ grindžiamas ne realiomis sąnaudomis, bet idealiomis efektyvios įmonės sąnaudomis.

(153) Todėl tinklo operatoriai neturėjo jokios garantijos, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių 2011 m. jų prarastos pajamos bus kompensuotos. Kitaip tariant, 2011 m. tinklo operatoriai turėjo finansuoti visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių iš savo pačių finansinių išteklių.

([86]) 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160 ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671.

(154) Todėl Komisija daro išvadą, kad bazinės apkrovos vartotojams visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių forma 2011 m. suteiktas pranašumas turėjo būti finansuotas iš tinklo operatorių nuosavų išteklių, tad nebuvo finansuotas iš valstybinių išteklių ([87]).

5.1.5. ĮTAKA VALSTYBIŲ NARIŲ TARPUSAVIO PREKYBAI

(155) Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, svarstant, ar nacionalinė priemonė laikytina valstybės pagalba, neprivaloma konstatuoti, kad ši pagalba turėjo realios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai; reikia tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveikį tarpusavio prekybai ([88]). Konkrečiai kalbant, kai valstybės narės suteikta pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, reikia laikyti, kad pagalba turėjo įtakos šiai prekyba ([89]).

(156) Kaip pažymėta pirmiau, dauguma įmonių, kurioms tai aktualu, veikia chemijos (įskaitant pramoninių dujų gamybą), popieriaus, tekstilės, plieno, spalvotųjų metalų pramonės, naftos perdirbimo ir stiklo gamybos sektoriuose. Kai kurie pagalbos gavėjai taip pat valdo duomenų centrus ir yra susijusių paslaugų teikėjai. Visuose šiuose sektoriuose vyksta valstybių narių prekyba ir tarptautiniai prekių mainai. Dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių atitinkamos įmonės nepatyrė sąnaudų, kurias kitos valstybės narės tame pačiame sektoriuje veikiančios įmonės paprastai turi padengti pačios (tinklo mokesčiai), todėl jų padėtis sustiprėjo, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, todėl visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių gali padaryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

5.1.6. POVEIKIS KONKURENCIJAI

(157) Valstybės taikoma priemonė laikoma iškraipančia konkurenciją arba galinčia ją iškraipyti, jeigu dėl jos pagalbos gavėjo konkurencinė padėtis gali pagerėti, palyginti su kitomis įmonėmis, su kuriomis jis konkuruoja ([90]).

(158) Gamybos sektoriai, kuriuose paprastai veikia nuo tinklo mokesčių atleistos įmonės, taip pat ir duomenų centrų rinka, yra atviri konkurencijai. Daugelyje tų sektorių elektros energijos sąnaudos sudaro didelę gamybos sąnaudų dalį – savo 2013 m. gruodžio 6 d. rašte Vokietija patvirtino, kad taip yra popieriaus, cemento, chemijos, aliuminio ir kitų metalų sektoriuose. Dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių sumažėja nuo jų atleistų įmonių gamybos sąnaudos. Dėl to nuo tinklo mokesčių atleistų įmonių konkurencinė padėtis gali pagerėti, palyginti su kitose valstybėse narėse veikiančiais jų konkurentėmis. Jų konkurencinė padėtis gali pagerėti ir įmonių, kurių metinis elektros suvartojimas nesiekia 10 GWh ir nesudaro 7 000 tinklo naudojimo valandų, bet kurios veikia tame pačiame sektoriuje, atžvilgiu. Taigi dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių konkurencija gali būti iškraipoma.

(159) Pažymima, jog tai, kad Vokietijoje elektros energijos kainos yra didesnės negu kitose valstybėse, negali būti pagrindas atmesti nei įtakos prekybai, nei iškraipomojo poveikio konkurencijai. Pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį bazinės apkrovos vartotojai buvo visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių. Dėl to tiems vartotojams dėl naudojimosi elektros tinklu neteko nešti jokios finansinės naštos, o kitos kitose valstybėse narėse veikiančios konkuruojančios įmonės tinklo mokesčius turėjo mokėti. Be to, Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad aplinkybė, kai valstybė narė vienašališkomis priemonėmis siekia suderinti tam tikrame ūkio sektoriuje egzistuojančias konkurencijos sąlygas su vyraujančiomis kitose valstybėse narėse, nepanaikina šių priemonių pagalbos pobūdžio ([91]).

5.1.7. IŠVADA DĖL PAGALBOS BUVIMO

(160) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bazinės apkrovos vartotojų, kurie per metus suvartoja daugiau kaip 10 GWh elektros energijos ir tinklu naudojasi bent 7 000 valandų, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių 2012 ir 2013 m. prilygsta valstybės pagalbai ta apimtimi, kuria tie vartotojai buvo atleisti nuo tinklo sąnaudų, patiriamų dėl jų suvartotos elektros energijos, ir nuo minimalaus mokesčio, sudarančio 20 % paskelbtų tinklo mokesčių.

(161) 2011 m. suteiktas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo finansuotas ne iš valstybinių išteklių, todėl nelaikytinas valstybės pagalba.

([87]) 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160 ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671.
([88]) 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Libert ir kt.*, sujungtos bylos C-197/11 ir C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, 76 punktas.
([89]) 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Libert ir kt.*, sujungtos bylos C-197/11 ir C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, 77 punktas.
([90]) Žr. 1980 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Phillip Morris*, 730/79, ECLI:EU:C:1980:209, 11 punktą.
([91]) 2005 m. kovo 3 d. Sprendimas *Wolfgang Heiser/Finanzamt Innsbruck*, C-172/03, ECLI:EU:C:2004:678, 54 punktas.

5.2. *NETEISĖTUMAS*

(162) Kadangi prieš įgyvendindama priemonę Vokietija apie ją nepranešė, ji neįvykdė savo įsipareigojimų pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį. Todėl priemonė yra neteisėta valstybės pagalba.

5.3. *SUDERINAMUMAS SU VIDAUS RINKA*

(163) Vertinant suderinamumą nagrinėtas tik bazinės apkrovos vartotojų visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių 2012 ir 2013 m., kuris yra laikytinas valstybės pagalba (žr. 160 konstatuojamąją dalį).

(164) Sprendime pradėti tyrimo procedūrą Komisija iškėlė abejones, ar bazinės apkrovos vartotojų visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių būtų galima pripažinti suderinamu su vidaus rinka. Atitinkamai Komisija paprašė Vokietiją pateikti papildomas pastabas dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių suderinamumo su vidaus rinka.

(165) Vokietija nurodė, kad visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių galima pripažinti suderinamu pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b arba c punktą, nes juo siekta šių tikslų:

— garantuoti elektros energijos tiekimo saugumą,

— remti atsinaujinančiųjų išteklių energiją,

— įgyvendinti prieigos prie tinklo sistemą nediskriminuojant tinklo naudotojų, kaip to reikalaujama Direktyvos 2009/72/EB 32 straipsnyje,

— užtikrinti, kad tinklo mokesčiai atitiktų faktines patirtas sąnaudas, kaip to reikalaujama Reglamento (EB) Nr. 714/2009 14 straipsnyje.

(166) Vokietija taip pat laikėsi bendros nuomonės, kad dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių sustiprės Europos pramonės konkurencingumas ir kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių atitinka Sąjungos tikslą atgaivinti Europos pramonę.

5.3.1. SUDERINAMUMAS PAGAL SESV 107 STRAIPSNIO 3 DALIES b PUNKTĄ

(167) Dėl Vokietijos nurodyto pirmojo argumento suderinamumui pagrįsti pažymima, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra susijęs su jokiu konkrečiu „bendriems Europos interesams svarbiu projektu“. Vokietija neaprašė jokio projekto, kurį vykdyti būtų skatinama visiškai atleidžiant nuo tinklo mokesčių. Vokietija taip pat nepateikė jokios informacijos, iš kurios būtų matyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių padėtų ištaisyti didelius Vokietijos ekonomikos sutrikimus. Tad SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktas negali būti pagrindas visiškam atleidimui nuo tinklo mokesčių pagrįsti.

5.3.2. SUDERINAMUMAS PAGAL SESV 107 STRAIPSNIO 3 DALIES c PUNKTĄ

(168) SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas bendras principas, kad valstybės pagalba Sąjungoje draudžiama. Tačiau jeigu pagalbos priemonė yra tikslinga siekiant aiškiai apibrėžto visuotinės svarbos tikslo ([92]), yra būtina tam tikslui siekti ir proporcinga ir jeigu teigiamas poveikis siekiant visuotinės svarbos tikslo yra didesnis už neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai, Komisija gali paskelbti, kad ji yra suderinama, tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(169) Suderinamumo įrodinėjimo pareiga tenka valstybei narei ([93]).

(170) Kadangi Vokietija tvirtino, jog visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių padeda remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir užtikrinti energijos tiekimo saugumą, Komisija patikrino, ar nagrinėjama priemonė patektų į Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ([94]) (toliau – Pagalbos aplinkos apsaugai gairės) taikymo sritį. Tačiau Pagalbos aplinkos apsaugai gairėse nėra nuostatų dėl priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti energijos tiekimo saugumą, suderinamumo. Dėl elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo

([92]) 2009 m. sausio 14 d. Sprendimas *Kronoply/Komisija*, T-162/06, ECLI:EU:T:2009:2, ypač 65, 66, 74 ir 75 punktai; 1995 m. birželio 8 d. Sprendimas *Siemens/Komisija*, T-459/93, ECLI:EU:T:1995:100, 48 punktas.

([93]) 1993 m. balandžio 28 d. Sprendimas *Italija/Komisija*, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, 20 punktas; 2005 m. birželio 15 d. Sprendimas *Regione autonoma della Sardegna/Komisija*, T-171/02, ECLI:EU:T:2005:219, 166–168 punktai.

([94]) Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai bendrijos gairės (2008/C 82/01) (OL C 82, 2008 4 1, p. 1).

pažymėtina, kad Pagalbos aplinkos apsaugai gairėse teišdėstyti pagalbos, teikiamos energijai gaminti iš atsinaujinančiųjų išteklių, suderinamumo kriterijai (Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 1.5.6 skirsnis). Tačiau tie kriterijai nėra susiję su tokiomis priemonėmis, kokios nagrinėjamos šiuo atveju, t. y. elektros vartotojų atleidimu nuo tinklo mokesčių, siekiant paskatinti juos likti prisijungusius prie tinklo, kad tais atvejais, kai elektros energija gaminama iš atsinaujinančiųjų išteklių, tikimybė, kad vartotojai taip pat vartos elektrą, būtų didesnė. Pagalbos aplinkos apsaugai gairės šiuo atveju nagrinėjamai priemonei netaikomos. Tad Komisija išnagrinėjo visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių suderinamumą tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

5.3.2.1. ***Visuotinės svarbos interesas ir pagalbos tikslingumas***

5.3.2.1.1. **Atitiktis Europos teisės aktams dėl tinklo mokesčių**

(171) Dėl to argumento žr. 85–121 konstatuojamosiose dalyse išdėstytas išvadas. Jose pažymėta, kad reikalavimus atitinkančius bazinės apkrovos vartotojus 2011–2013 m. visiškai atleidus nuo tinklo mokesčių, jiems suteiktas atrankusis pranašumas, nes jiems nebereikėjo dengti jų vartojimo sukeltų tinklo sąnaudų. Tai neatitinka tikslo užtikrinti, kad tinklo mokesčiai atitiktų faktiškai patirtas sąnaudas, kaip to reikalaujama Reglamento (EB) Nr. 714/2009 14 straipsnyje, taip pat neatitinka nediskriminavimo principo. Todėl Komisija nesutinka su Vokietija, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių padeda siekti tų tikslų arba būtų reikalingas pagal Europos teisės aktus.

5.3.2.1.2. **Energijos tiekimo saugumo didinimas ir elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimas**

(172) Vokietija tvirtina, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių padėjo padidinti energijos tiekimo saugumą ir remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių trimis būdais (žr. 165 konstatuojamąją dalį).

— Vokietijos teigimu, bazinės apkrovos vartotojai 2011–2013 m., kol dar nebuvo galima įgyvendinti kitų tinklo stabilizavimo priemonių, teikė stabilumui užtikrinti reikalingą paslaugą. Vokietija tvirtino, kad nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai, nuolat ir pastoviai vartojantys elektrą, palengvina ir stabilizuoja tinklo veikimą. Nuo tinklo mokesčių atleisto bazinę apkrovą sudarančio vartojimo prognozuojamumas padeda efektyviai išnaudoti elektros gamybos pajėgumus, taip pat sumažina dažnio ir įtampos nuokrypius. Dėl to mažėja rezervų ir balansavimo elektros energijos poreikiai. Vokietija taip pat paaiškino, kad nuo tinklo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai dažnai būna įsikūrę netoli didelių elektrinių. Todėl atstumas, kuriuo reikia transportuoti elektrą, būna palyginti nedidelis, dėl to sumažėja transportavimo nuostoliai ir reaktyviosios galios įrenginių poreikis. Suinteresuotosios šalys taip pat pabrėžė, kad bazinės apkrovos vartotojai dažnai įtraukiami į PSO penkių etapų apkrovos mažinimo planą be jokių sutarčių ir jokių kompensacijų. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat nurodė, kad prie tinklo norintys prisijungti galutiniai naudotojai turi atitikti technines specifikacijas. Tam reikalingos tam tikros investicijos, kurios pagerintų įtampos reguliavimą, bet už tai nėra atlyginama.

— Vokietija tvirtina, kad tradicinės elektrinės dėl jų teikiamų svarbių sisteminių paslaugų buvo reikalingos saugiam tinklo valdymui užtikrinti, kai sparčiai didėjo elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių, bet dar nebuvo išplėtoti lankstumą užtikrinantys (paklausos valdymo ([95])) sprendimai. Tam, kad didėjant iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos daliai tradicinės elektrinės galėtų išlikti, ypač reikalingi bazinės apkrovos vartotojai.

— Vokietija taip pat tvirtina, kad bazinės apkrovos vartotojai stabiliai vartoja elektros energiją, o tai užtikrina, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta elektros energija bus visada suvartojama. Dėl to sumažėja poreikis imtis (kitų ir brangesnių) tinklo stabilizavimo (ribojimo) priemonių. Taip lengviau įgyvendinti energetikos pertvarką ir skatinama elektros energiją gaminti iš atsinaujinančiųjų išteklių.

(173) Bendrai pažymima, kad tikslai užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių pripažinti visuotinės svarbos tikslais ([96]).

([95]) Paklausos valdymas – galutinių vartotojų vartojimo įpročių keitimas: reaguodami į ilgainiui kintančią elektros kainą jie keičia įprastą vartojimo pobūdį (kai kainos didelės – mažina vartojimą, kai mažos – didina).

([96]) Dėl energijos tiekimo saugumo žr. SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktą, Direktyvos 2009/72/EB 3 straipsnio 11 dalį ir 2013 m. spalio 22 d. Sprendimo *Staat der Nederlanden/Essent ir kt.*, sujungtos bylos C-105/12–C-107/12, ECLI:EU:C:2013:677, 59 punktą; dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos rėmimo žr. SESV 194 straipsnio 1 dalies c punktą, 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL L 140, 2009 6 5, p. 16), Pagalbos aplinkos apsaugai gairių 48 punktą ir 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos SA.38632 – Vokietija – EEG 2014 – Atsinaujinančiųjų išteklių energijos reformos įstatymas (OL C 325, 2015 m. spalio 2 d., p. 4), 231 konstatuojamąją dalį.

(174) Tačiau pažymėtina, jog konkrečiai nenustatyta, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių galėtų padėti siekti tikslų užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir yra tam tinkama priemonė. Ypač pažymėtina, kad Vokietija neįrodė, jog visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių galėtų padėti pasiekti užsibrėžtus tikslus ir būtų tam tinkama priemonė. Kaip bus paaiškinta toliau, kalbant apie pasiektus tikslus, visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių rezultatai yra prieštaringi ir net gali trukdyti pasiekti atitinkamus tikslus.

5.3.2.1.2.1. *Bazinę apkrovą sudarantis vartojimas gali būti kliūtis siekti tikslo remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir užtikrinti energijos tiekimo saugumą.*

(175) Norėdama įrodyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį 2011–2013 m. galėjo padėti užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir buvo tam tinkama priemonė, Vokietija pažymėjo keletą bazinės apkrovos vartotojų ypatumų, dėl kurių palengvėja tinklo valdymas ir kurie yra naudingi visiems tinklo naudotojams: dėl stabilios ir prognozuojamos paklausos mažėja balansavimo priemonių, rezervų ir perskirstymo poreikis. Be to, kadangi bazinės apkrovos vartotojai paprastai įsikūrę arčiau elektrinių, nuostoliai jiems perduodant elektros energiją yra mažesni, reikia mažiau reaktyviosios galios kompensatorių.

(176) Pažymima, kad dėl šių ypatumų gali sumažėti tinklo sąnaudos, palengvėti tinklo valdymas, taip pat galima laikyti, kad dėl jų netiesiogiai tampa lengviau vykdyti PSO įsipareigojimus užtikrinti energijos tiekimo saugumą. Tačiau, jeigu nagrinėjant, ar atleidimu nuo tinklo mokesčių būtų siekiama visuotinės svarbos tikslo, būtų atsižvelgiama į visiškai tokius pačius ypatumus, į kuriuos jau atsižvelgta pagrindžiant individualius tinklo mokesčius, atleidimas nuo tinklo mokesčių bet kuriuo atveju nebūtų reikalingas, nedarytų papildomo skatinamojo poveikio ir neužtikrintų pagalbos proporcingumo (tai išsamiau paaiškinta 5.3.2.2–5.3.2.4 skirsniuose). Be to, kaip bus paaiškinta toliau, atleidimas nuo tinklo mokesčių ir sąlygos, kuriomis tai daroma, taip pat gali trukdyti įgyvendinti lankstumo priemones, kurias Vokietija pradėjo taikyti 2013 m. energijos tiekimo saugumui didinti (179 konstatuojamoji dalis), ir didinti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo sąnaudas (181 konstatuojamoji dalis). Dėl tų priežasčių atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti tinkama priemone energijos tiekimo saugumo ir elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių tikslams siekti.

(177) Vokietija ir suinteresuotosios šalys taip pat mini, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų naudingas dažnio ir įtampos reguliavimui.

(178) Tačiau pažymima, kad dažnio ir įtampos reguliavimas, kurį mini Vokietija ir suinteresuotosios šalys, yra ne bazinės apkrovos vartotojų, bet tradicinių elektrinių teikiama paslauga – tai teikdamos informaciją pripažino ir Vokietija, ir suinteresuotosios šalys. Iš tikrųjų pateiktas argumentas, kad bazinės apkrovos vartotojai yra reikalingi tradicinių elektrinių rentabilumui išsaugoti. Šis argumentas nagrinėjamas 183–188 konstatuojamosiose dalyse, tad reikėtų žiūrėtų jose padarytas išvadas. Dėl įtraukimo į penkių etapų apkrovos mažinimo planą paminėtinos 97 konstatuojamojoje dalyje išdėstytos pastabos – padaryta išvada, kad visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių negalima laikyti atlygiu už dalyvavimą penkių etapų apkrovos mažinimo plane. Dėl įrenginių, kuriuos bazinės apkrovos vartotojai turi sumontuoti, kad atitiktų reikalavimą užtikrinti, kad poslinkio koeficientas išliktų intervale nuo + 0,9 iki – 0,9, jau buvo pažymėta, kad šiuo įpareigojimu norima užtikrinti saugų ir normalų tinklo valdymą ir kad šis reikalavimas skirtas visiems vartotojams, prašantiems prieigos prie tinklo, ne vien bazinės apkrovos vartotojams (žr. 99 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis). Tad vargu ar tuo galima pateisinti bazinės apkrovos vartotojų atleidimą nuo tinklo mokesčių.

(179) Taip pat pažymima, jog teikdama informaciją Vokietija nurodė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo vertingas energijos tiekimo saugumui užtikrinti tik pereinamuoju laikotarpiu (2011–2013 m.), kol nepradėtos taikyti įvairios elektros energijos sistemos lankstumo didinimo priemonės. Tačiau jau 2012 m. Vokietija priėmė Potvarkį dėl atjungiamos apkrovos sutarčių (vok. *Verordnung über Vereinbarungen zu abschaltbaren Lasten*, toliau – „AbLaV“) ([97]), kuriame, siekiant padidinti paklausos lankstumą, numatytas trijų gigavatų (GW) atjungiamos apkrovos pirkimas. „AbLaV“ įsigaliojo 2013 m. (paskutiniaisiais visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių metais), jis priimtas remiantis 2011 m. „EnWG“ 13 straipsnio 4a dalimi. Juo buvo siekiama užtikrinti, kad į pernelyg didelę, palyginti su esamais gamybos pajėgumais, paklausą tinklo operatoriai galėtų reaguoti atjungdami apkrovą. Tokie atvejai dažnesni elektros energijos sistemose, kuriose vis didesnė (kintama) dalis elektros energijos pagaminama iš

([97]) 2012 m. gruodžio 28 d. Potvarkis dėl atjungiamos apkrovos sutarčių (BGBl., I d., p. 2998).

atsinaujinančiųjų išteklių, dėl to staiga nurimus vėjui arba dingus saulei, pagaminamos elektros kiekis staiga sumažėja. Be to, vėjo ir saulės energijos gali būti pagaminama mažiau, negu tikėtasi pagal oro prognozę. Tačiau pažymima, kad visiškas bazinės apkrovos vartotojų atleidimas nuo tinklo mokesčių iš tiesų skatina tuos vartotojus nesiūlyti atjungiamos apkrovos pagal „AbLaV“, nes tokiu atveju jie nepasiektų 7 000 tinklo naudojimo valandų skaičiaus. Tad tai prieštarauja kitos – energijos tiekimo saugumo – priemonės tikslui. Todėl visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių 2013 m. buvo kliūtis kitai priemonei, kuria siekta užtikrinti energijos tiekimo saugumą, nes bazinės apkrovos vartotojai turėjo mažiau paskatų siūlyti atjungiamą apkrovą.

(180) Be to, Vokietija tvirtino, kad bazinės apkrovos vartotojus atleidus nuo tinklo mokesčių bus lengviau remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių, nes mažės tokio rėmimo sąnaudos. Vokietija pirmiausia pažymėjo, kad bazinės apkrovos vartotojai elektrą vartoja stabiliai, o tai užtikrina, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta elektros energija bus suvartota. Dėl to reikėjo mažiau riboti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir už tai kompensuoti jos gamintojams.

(181) Pažymima, kad 2011–2013 m., kai nebuvo elektros kaupimo įrenginių, o elektros gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių įrenginiai jau pradėti naudoti, nebuvo lanksčios paklausos ir paskatų didinti vartojimą susidarius iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos elektros energijos pertekliui, bazinę apkrovą sudarantis vartojimas iš tikrųjų galėjo netiesiogiai sumažinti tikimybę, kad elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių teks riboti. Todėl atleidimą nuo tinklo mokesčių buvo galima laikyti priemone, padedančia remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių. Tačiau atleidimas nuo tinklo mokesčių galėjo tapti ir netiesiogine elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo sąnaudų padidėjimo priežastimi. Jeigu, staiga nurimus vėjui arba dingus saulei, iš atsinaujinančiųjų išteklių elektros nėra pagaminama, dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių atsiradęs bazinės apkrovos vartotojų nelankstumas privers intensyvinti tradicinių elektrinių, daugiausia kūrenamų anglimis arba dujomis, darbą, kad, staiga sumažėjus nepastoviai elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių, bazinės apkrovos vartotojų paklausa būtų patenkinta. Galima vertinti, kad dėl to elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo sąnaudos didėja.

(182) Galiausiai pažymima, kad bazinės apkrovos vartotojai atleidžiami nuo tinklo mokesčių nepriklausomai nuo to, kur yra įsikūrę. Tačiau, kaip matyti iš 2012 m. tyrimo (2.3 skirsnis), tam tikromis sąlygomis tinkle gali susidaryti perkrova, pavyzdžiui, kai šiaurėje pagamintas elektros kiekis viršija perdavimo pajėgumus, reikalingus tai elektros energijai perduoti į pietus, kur yra vartojimo vieta. Perkrova gali būti susijusi su stipriu vėju. 2012 m. tyrime iš tikrųjų aptartas scenarijus (2.3 pav.), kai dėl stipraus vėjo tinklas gali atsirasti perdavimo trukdžių. Tokiais atvejais būtina riboti iki trukdžių prijungtų elektrinių darbą ir intensyvinti už trukdžių prijungtų elektrinių darbą. Perskirstymo priemonės apima kompensacijas ir elektrinėms, kurių darbas ribojamas, ir elektrinėms, kurių darbą reikia intensyvinti. Jeigu bazinės apkrovos vartotojas yra prijungtas už trukdžio, dėl jo elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių rėmimo sąnaudos ne sumažės, bet padidės. Kadangi nuo tinklo mokesčių visiškai atleidžiama neatsižvelgiant į vietos kriterijus ir tinklo trukdžius, dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių plėtros sąnaudos gali padidėti.

5.3.2.1.2.2. *Neaiški sąsaja tarp visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių ir energijos tiekimo saugumo*

(183) Vokietija taip pat tvirtino, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių (netiesiogiai) padėtų užtikrinti energijos tiekimo saugumą, nes būtų užtikrintas pastovus vartojimas, o toks vartojimas yra būtina tradicinių elektros gamybos įrenginių veikimo sąlyga. Vokietijos nuomone, tradiciniai elektros gamybos įrenginiai ne tik teikia tinklo stabilizavimo paslaugas, bet ir tenkina paklausą tokioje rinkoje, kuriai būdinga lanksti ir decentralizuota elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Vokietija ir keletas suinteresuotųjų šalių pažymėjo, kad tradicinės elektrinės (kuriose įrengti sinchroniniai generatoriai) teikia tam tikras tinklo veikimui svarbias sistemines paslaugas. Visų pirma tai įtampos ir dažnio reguliavimo paslaugos. Jos tvirtina, kad, jeigu tradicinės elektrinės veiktų ne nuolat, sisteminėmis paslaugomis naudotis būtų daug sunkiau ir bet kuriuo atveju jos būtų brangesnės (pavyzdžiui, dėl to, kad reikėtų didesnio rezervo). Tačiau tradicinės elektrinės gali veikti nepertraukiamai tik tada, jei paklausa yra pakankama ir pagaminta elektros energija yra suvartojama. Tiksliau, Vokietijos teigimu, 2012 m. tyrime parodyta, kad ateinančiais metais saugiam tinklo valdymui užtikrinti Vokietijoje bus reikalingos 8–25 GW galios tradicinės elektrinės. Tad norint jas išsaugoti bus reikalinga pastovi ir stabili paklausa.

(184) Pirma, pažymima, kad 2012 m. tyrimas atliktas po to, kai pradėtas taikyti visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, dėl to juo negalima remtis norint įrodyti visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių būtinybę siekiant užtikrinti atitinkamų tradicinių elektrinių rentabilumą. Be to, kaip bus paaiškina toliau, tai, kad atleidimu nuo tinklo mokesčių prisidėta prie energijos tiekimo saugumo, nebuvo nustatyta.

(185) Antra, pačiame 2012 m. tyrime nekalbama apie poreikį užtikrinti tam tikrą minimalų pastovų vartojimą, o Vokietija taip pat nenurodė, kaip bazinės apkrovos vartotojai yra susiję su minimaliais gamybos tradicinėse elektrinėse poreikiais. Vokietija tik paaiškino, kad pastoviai vartodami elektrą bazinės apkrovos vartotojai skatina tradicines elektrines išlikti rinkoje. Tačiau 2012 m. tyrime išskiriamos tradicinės bazinės apkrovos elektrinės (t. y. branduolinės elektrinės, vandens tėkmės energiją naudojančios elektrinės ir lignitu kūrenamos elektrinės) ir lankstesnės tradicinės elektrinės. Minimalus gamybos poreikis galioja abiejų tipų gamybai. Tačiau Vokietija ir suinteresuotosios šalys savo argumentuose elektros energijos gamybos taip neskirsto ir nepaaiškina bazinę apkrovą sudarančio vartojimo ryšio su abiejų tipų gamyba. Kalbėdamos apie tradicines elektrines, Vokietija ir suinteresuotosios šalys, regis, kalba apie bazines elektrines, tik mini nepertraukiamą gamybą ir poreikį užtikrinti lygiavertį nepertraukiamą vartojimą. 2012 m. tyrime – priešingai – aiškiai nurodoma, kad reikalinga tradicinė elektros gamyba negali būti vien bazinės apkrovos gamyba. 2012 m. tyrime iš tiesų tvirtinama, kad sistemai reikia lankstumo ir laiko elektros energijos gamybai pakoreguoti ir pritaikyti pagal svyravimus. Koks ryšys egzistuoja tarp lanksčių elektrinių ir bazinės apkrovos vartotojų suprasti sudėtinga. Kaip jau paminėta 96 konstatuojamojoje dalyje, tradicinėms elektrinėms, pavyzdžiui, dujų turbinoms, kurių veikimą galima operatyviai suintensyvinti, bazinės apkrovos vartotojai nebus paskata likti rinkoje, nes jų pelningumas yra susijęs su galimybe sistemoje susiklosčius nepalankioms sąlygoms parduoti elektrą už didesnę kainą.

(186) Be to, argumentas, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių padeda užtikrinti energijos tiekimo saugumą, nes padeda garantuoti (bazinės apkrovos) tradicinių elektrinių išlikimą, paremtas cikliška logika. Kadangi bazinės apkrovos vartotojams patiems reikalingas nepertraukiamas elektros tiekimas, jie yra patys atsakingi už dalį minimalios elektros energijos gamybos, kaip nurodyta 2012 m. tyrime. Tvirtindamos, kad bazinės apkrovos vartotojai yra reikalingi tam, kad elektrinės galėtų veikti toliau, Vokietija ir suinteresuotosios šalys naudoja ciklišką argumentą, nes tos elektrinės yra reikalingos pačių vartotojų paklausai patenkinti. Nuomonė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo tinkama energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonė, tokiu argumentu nepagrindžiama.

(187) Be to pažymima, kad Vokietijos ir suinteresuotųjų šalių argumentas grindžiamas prielaida, kad bazinės apkrovos vartotojai yra lemiamas veiksnys, užtikrinantis tose elektrinėse pagamintos elektros vartojimą ir tų elektrinių rentabilumą.

(188) Tačiau 2012 m. tyrime atskleidžiama, kad bazinės apkrovos vartotojų nepakanka norint užtikrinti nepertraukiamą bazinių elektrinių pagamintos elektros energijos vartojimą ir tų elektrinių rentabilumą. 2012 m. tyrimo pirmame puslapyje pažymėta, kad dėl nuolat plečiamos elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių ir pirmenybės, teikiamos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos elektros supirkimui, mažėja elektros energijos tiekimas iš tradicinių elektrinių (įskaitant tradicines bazinės apkrovos elektrines). Be to, Vokietija pati pripažįsta, kad tais laikotarpiais, kai paklausa yra mažesnė, o elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminama daug, bazinės apkrovos vartotojai vartoja iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją dėl to, kad prioritetas teikiamas jos supirkimui ir vartojimui, o ne tradicinių bazinių elektrinių įprastai tiekiamai elektros energijai. Iš to matyti, kad bazinės apkrovos vartotojų vartojimas neužtikrins tradicinių bazinių elektrinių rentabilumo ir kad nebus taip, kad kitų sistemos stabilumo priemonių (didesnio rezervų poreikio, poreikio operatyviai suintensyvinti elektrinių veikimą, sumažėjus elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių ir pan.) nebereikės, nors Vokietija ir suinteresuotosios šalys tvirtina, kad, jeigu tradicinės elektrinės veiks nepertraukiamai, tų priemonių nebereikės.

5.3.2.1.2.3. *Išvada dėl pagalbos tinkamumo energijos tiekimo saugumui užtikrinti ir elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių remti*

(189) Remdamasi pirmiau išdėstytais faktais, Komisija daro išvadą, jog Vokietija neįrodė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių gali padėti užtikrinti energijos tiekimo saugumą arba netiesiogiai remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir buvo tam tinkama priemonė.

(190) NET darant prielaidą, kad bazinės apkrovos vartotojų visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių padėjo siekti tikslo užtikrinti elektros tiekimo stabilumą ir netiesiogiai skatinti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių plėtrą, vis tiek reikia patikrinti, ar visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių galima laikyti būtinu šiems tikslams siekti, ar jis daro skatinamąjį poveikį, yra proporcingas ir ar neigiami priemonės padariniai yra mažesni už teigiamą poveikį. Toliau paaiškinta, kad tie reikalavimai nebuvo įvykdyti. Šie argumentai yra papildomi, nes Komisija mano, kad pagalbos negalima pripažinti suderinama jau vien dėl to, kad realiai ji negali padėti siekti visuotinės svarbos tikslo.

5.3.2.1.3. **Europos pramonės konkurencingumas**

(191) Vokietija pabrėžė, kad dėl sprendimo laipsniškai atsisakyti branduolinės energijos ir padidinti iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos dalį elektros energija pabrangtų (ir jos gamyba, ir jos perdavimas), dėl to, palyginti su kitose valstybėse narėse veikiančiomis konkurentėmis, kurios įgyvendinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos rėmimo politiką patiria daug mažesnes sąnaudas, ypač nukentėtų daug elektros energijos suvartojančių sektorių, pavyzdžiui, popieriaus, cemento, cheminių medžiagų, aliuminio ir kitų spalvotųjų metalų pramonės, įmonės. Atleidus nuo tinklo mokesčių esą sukuriamos vienodos veiklos sąlygos.

(192) Tačiau pažymima, kad dėl atleidimo nuo tinklo mokesčių nei sukuriamos vienodos veiklos sąlygos, nei jis susijęs su sąnaudomis, kurios būtų patiriamos dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos rėmimo politikos įgyvendinimo. Iš tikrųjų, bazinės apkrovos vartotojus visiškai atleidus nuo individualias sąnaudas atitinkančių tinklo mokesčių, Vokietijos bazinės apkrovos vartotojams nebereikia dengti jokių tinklo sąnaudų, įskaitant tinklo atkarpos, kuria bazinės apkrovos vartotojas yra prijungtas prie bazinės elektrinės, sąnaudas. Šios sąnaudos niekaip nesusijusios su atsinaujinančiųjų išteklių energijos rėmimu, kitose valstybėse narėse veikiantys konkurentai tokias sąnaudas turi dengti patys ir jos sudaro įprastą gamybos sąnaudų dalį, o Vokietijoje vartotojai ir konkurentai tas sąnaudas turi kompensuoti iš priemokos pagal 19 straipsnį.

(193) Galiausiai pažymima, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių siekiant pagerinti atitinkamų vartotojų konkurencingumą prieštarauja Reglamento (EB) Nr. 714/2009 14 straipsniui ir Direktyvos 2009/72/EB 32 straipsniui, nes atleidimas nuo tinklo mokesčių neatitinka sąnaudų ir neatitinka nediskriminavimo principo. Be to, teisės aktų leidėjo arba Vyriausybės suteiktas atleidimas nuo tinklo mokesčių neatitinka Direktyvos 2009/72/EB 37 straipsnio 1 dalies a punkto, kuriame įtvirtintas principas, kad tarifus turi nustatyti reguliavimo institucija.

(194) Dėl minėtų priežasčių daroma išvada, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, atitinkančių individualias atitinkamiems bazinės apkrovos vartotojams priskirtinas sąnaudas, kiek tai susiję su siekiu sustiprinti pagalbos gavėjų konkurencingumą, negali padėti siekti visuotinės svarbos tikslo.

5.3.2.2. ***Visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių būtinumas***

(195) Bet kuriuo atveju, kaip paaiškina 197–199 konstatuojamosiose dalyse, net darant prielaidą, kad Vokietija įrodė, jog visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių gali padėti netiesiogiai remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir užtikrinti energijos tiekimo saugumą bei yra tam tinkama priemonė, nebuvo įrodyta, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo reikalingas 2012–2013 m. Taip būtų, jeigu Vokietija būtų įrodžiusi, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo reikalingas siekiant užtikrinti bazinę apkrovą sudarantį vartojimą ir išvengti bazinės apkrovos vartotojų atsijungimo nuo tinklo.

(196) Tačiau, kaip matyti iš toliau išdėstytų faktų, Vokietija neįrodė, kad bazinės apkrovos vartotojų visiškai neatleidus nuo tinklo mokesčių jie būtų atsijungę nuo viešojo tinklo ir būtų tiesę tiesioginę liniją iki elektrinės arba pradėję elektros energiją savo reikmėms gaminti patys. Vokietija neįrodė ir to, kad be visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių atitinkami pagalbos gavėjai būtų keitę savo vartojimo įpročius ir jų apkrova būtų tapusi kintama ir neprognozuojama.

Tam, kad bazinės apkrovos vartotojai netiestų tiesioginės linijos, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra reikalingas

(197) Vokietija neįrodė, kad jeigu nuo tinklo mokesčių atleistiems bazinės apkrovos vartotojams vis tik reikėtų mokėti individualius tinklo mokesčius, kaip įprastu atveju turėtų būti pagal „EnWG“ 24 straipsnį, jie nepadėtų siekti visuotinės svarbos tikslo (stabilizuoti tinklą ir remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių), nes tiestų tiesioginės jungties su elektrine liniją.

(198) Vargu, ar tai yra tikėtina, nes individualūs tinklo mokesčiai būtų apskaičiuoti pagal fizinio kelio metodiką, pagal kurią analizuojamos su tinklo atkarpos nuo bazinės apkrovos vartotojo prijungimo prie tinklo (elektros paėmimo) vietos iki artimiausios bazinės elektrinės naudojimu susijusios sąnaudos. Tokiu atveju individualūs tinklo mokesčiai sutampa su sąnaudomis, kurios būtų patirtos tiesiant tiesioginę liniją iki artimiausios bazinės elektrinės, galinčios patenkinti bazinės apkrovos vartotojo paklausą. Kadangi sąnaudos būtų vienodos, bazinės

apkrovos vartotojas veikiau liktų prisijungęs prie tinklo, užuot pradėjęs ilgai trunkančią leidimo išdavimo procedūrą, kurios baigtis nėra aiški. Kadangi tiesioginę liniją daugeliu atvejų tektų tiesti per nuosavybę, kuri bazinės apkrovos vartotojui nepriklauso, tektų gauti įvairius leidimus, o juos gauti paprastai yra sudėtinga, nes plačioji visuomenė dažnai priešinasi elektros linijoms. Be to, daugeliu atvejų individualūs tinklo mokesčiai būna faktiškai mažesni už tiesioginės linijos tiesimo sąnaudas. Tiesdami tiesioginę liniją bazinės apkrovos vartotojai iš tiesų patirtų nemažai investicinių sąnaudų, būtų vykdoma ilgai trunkanti ir daug kainuojanti leidimų tiesti tokią liniją išdavimo procedūra. Visas pastoviąsias linijos išlaidas turėtų padengti vienas naudotojas, o pagal fizinio kelio metodiką naudotojas dengia tik jam tenkančią pastoviųjų išlaidų dalį.

Tam, kad bazinės apkrovos vartotojai nepradėtų elektros energijos savo reikmėms gaminti patys, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra reikalingas

(199) Vokietija taip pat neįrodė, kad jeigu visiškai nuo tinklo mokesčių atleisti subjektai turėtų mokėti individualius tinklo mokesčius, kaip įprastu atveju turėtų būti pagal „EnWG“ 24 straipsnį, kiltų rizika, kad jie pradėtų elektros energiją savo reikmėms gaminti patys. Vokietija nepateikė jokių dokumentų, iš kurių būtų matoma tendencija, kad dėl individualių tinklo mokesčių dydžio iki visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių bazinės apkrovos vartotojai pereina prie savarankiškos gamybos. Iš Vokietijos pateiktų duomenų kaip tik matyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nedaro poveikio bazinės apkrovos vartotojų sprendimui patiems pradėti gaminti elektros energiją savo reikmėms. Vokietija pateikė dešimties daugiausiai elektros energijos suvartojusių pagalbos gavėjų 2013–2015 m. (laikotarpio, kurį sudaro paskutinieji visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių metai ir dveji metai, kuriais taikyti individualūs tinklo mokesčiai) duomenis. Iš jų matyti, kad šešios iš dešimties šių įmonių 2013 m. neturėjo savo elektros energijos gamybos įrenginių ir kad vėl įvedus individualius tinklo mokesčius tokių įrenginių neįsigijo ([98]). Iš duomenų apie keturias kitas įmones matyti ([99]), kad viena iš jų visą pagaminamą elektros energiją tiekia į tinklą. Kitos trys įmonės 2013 m. jau turėjo savo elektros energijos gamybos įrenginius ir toliau juos naudojo visą 2013–2015 m. laikotarpį: vienoje įmonėje įrenginių naudojimas mažėjo, kitoje – didėjo, trečioje – išliko gana stabilus. Tai patvirtina, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nėra reikalingas norint išvengti perėjimo prie elektros energijos gamybos savo reikmėms ir kad bazinės apkrovos vartotojai elektros energijos gamybos savo reikmėms modelį nusprendžia rinktis dėl kitų veiksnių. Tai Vokietija patvirtino savo pastabose dėl valstybės pagalbos SA.46526 (2017/N) ([100]) – Vokietija pirmiausia nurodė, kad sprendimus elektros energiją gamintis patiems daug energijos suvartojančiuose sektoriuose ([101]) pirmiausia skatina sinergija su šilumos poreikiais, sinergija su atliekų dujomis ir gamybos atliekomis, o ne galimybė išvengti vartotojų Vokietijoje mokamo mokesčio už elektrą, iš kurio finansuojama parama elektros gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių (vadinamojo papildomo EEG mokesčio) ([102]). Vokietija taip pat parodė, kad, nepaisant to, kad papildomas EEG mokestis 2011–2014 m. labai padidėjo (papildomas EEG mokestis buvo didesnis už 2013 m. elektros energijos didmeninę kainą), elektros energijos gamyba savo reikmėms keturiuose pagrindiniuose sektoriuose, kuriuose šia galimybe naudojamasi daugiausiai (popieriais, chemijos, plieno gamybos ir naftos perdirbimo), 2010–2014 m. išliko stabilus ([103]).

Į indėlį užtikrinant tinklo stabilumą jau atsižvelgta nustatant individualius tinklo mokesčius.

(200) Norėdama pagrįsti visišką atleidimą nuo tinklo mokesčių, Vokietija paminėjo bazinę apkrovą sudarančio vartojimo stabilumą ir prognozuojamumą ir kad tai yra svarbus aspektas, padedantis valdyti tinklą, tad netiesiogiai padedantis užtikrinti energijos tiekimo saugumą.

(201) Tačiau pažymima, kad į visus tuos aspektus jau atsižvelgta apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius, nes atliekant tuos skaičiavimus kiekvienam bazinės apkrovos vartotojui priskiriama sąnaudų dalis, susijusi tik su tinklo atkarpa nuo bazinės apkrovos vartotojo prijungimo vietos iki artimiausios bazinės elektrinės, galinčios patenkinti jo paklausą. Balansavimo energijos sąnaudos vis tiek nėra įtraukiamos nei į bendrus, nei į individualius tinklo mokesčius. Rezervų ir perskirstymo sąnaudos neįtraukiamos į individualius tinklo mokesčius, o energijos nuostoliai dėl elektros transportavimo yra paskirstomi proporcingai pagal naudojamą tinklo dalį. Atsižvelgiama ir į mažesnį reaktyviosios galios kompensatorių įrenginių poreikį, nes apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius į tuos įrenginius atsižvelgiama tik tada, kai jie yra tinklo atkarpoje nuo bazinės elektrinės iki bazinės apkrovos vartotojo.

([98]) Tos įmonės priklausė […] ir […] sektoriams.
([99]) Tos įmonės priklausė […], […] sektoriams ir […] pramonės šakai.
([100]) 2017 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimas SA.46526 (2017/N) – Vokietija – pagal 2017 m. EEG sumažintas papildomas mokestis savarankiškai gamybai.
([101]) Vokietija nurodė, kad dauguma bazinės apkrovos vartotojų yra daug energijos suvartojančios įmonės.
([102]) Žr. Komisijos sprendimo byloje SA.46526 60 konstatuojamąją dalį.
([103]) Žr. Komisijos sprendimo byloje SA.46526 61 konstatuojamąją dalį.

(202) Kadangi atliekant skaičiavimus kiekvienam bazinės apkrovos vartotojui priskiriamos sąnaudos, susijusios tik su tinklo atkarpa nuo bazinės apkrovos vartotojo prijungimo vietos iki artimiausios bazinės elektrinės, galinčios patenkinti jo paklausą, į naudą, kurią bazinės apkrovos vartotojas teikia tinklo valdymui ir į netiesioginę naudą, kurią jis teikia užtikrinant energijos tiekimo saugumą, apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius jau pakankamai atsižvelgiama. Tad pagalbos priemonė, kurią sudaro visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, visiškai nėra reikalinga ir Vokietija nepateikė jokio fakto, iš kurio būtų matyti, kad, jeigu tinklo mokesčiai būtų apskaičiuojami pagal individualias sąnaudas (pavyzdžiui, pagal fizinio kelio metodiką), pagalbos gavėjų vartojimas taptų kintamas ir neprognozuojamas.

5.3.2.3. ***Skatinamasis poveikis***

(203) Vokietija taip pat neįrodė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių daro skatinamąjį poveikį. Pagalba daro skatinamąjį poveikį, jeigu dėl jos atitinkamų įmonių elgsena pakinta taip, kad jos imasi papildomos veiklos, kurios be pagalbos nevykdytų arba ją vykdytų ribotai arba kitokiomis priemonėmis.

(204) Iš keleto bylos medžiagoje esančių dalykų matyti, kad daugeliu atvejų bazinės apkrovos vartotojai buvo visiškai atleidžiami nuo tinklo mokesčių už vartojimo pobūdį, kuris atitinka jų įprastą vartojimo pobūdį, nes jų gamybos procesui reikalingas nuolatinis elektros vartojimas. Individualūs tinklo mokesčiai taikomi bazinės apkrovos vartotojams nuo 2005 m. Iš pradžių individualius tinklo mokesčius buvo galima taikyti tik bazinės apkrovos vartotojams, kurie tinklu naudojasi ne mažiau kaip 7 500 valandų. Dėl to bent jau bazinės apkrovos vartotojų, kurie pagal pradinę tvarką jau mokėjo individualius mokesčius, elgsenos visiškas atleidimas nuo mokesčių nepakeitė, palyginti su elgsena, kai taikyti individualūs tinklo mokesčiai, tad skatinamojo poveikio nepadarė. Be to, bazinės apkrovos vartotojų, kuriems 2014 m. taikyti individualūs tinklo mokesčiai, skaičius labai panašus į bazinės apkrovos vartotojų, kurie 2011–2013 m. buvo atleisti nuo tinklo mokesčių, skaičių, o prašymus atleisti nuo tinklo mokesčių dažnai teikė tie patys vartotojai. Tai taip pat patvirtina, kad daugumos bazinės apkrovos vartotojų elgsena dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių nepakito, palyginti su tuo, kaip jie elgtųsi mokėdami individualius tinklo mokesčius. Vokietijos nacionaliniai teismai pateikė tokias pačias pastabas (žr. 52 konstatuojamąją dalį). 2015 m. vertinimo ataskaitoje taip pat pabrėžta, jog kai kurie tinklo operatoriai pastebėjo, kad suinteresuotųjų bazinės apkrovos vartotojų vartojimo pobūdis jau buvo toks iki visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių ([104]).

5.3.2.4. ***Proporcingumas, neigiama įtaka prekybos sąlygoms ir bendram balansui***

(205) NET darant prielaidą, kad kai kuriuos bazinės apkrovos vartotojus buvo tikslinga visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių, kad tai buvo reikalinga visuotinės svarbos tikslui siekti ir darė skatinamąjį poveikį, reikėtų pažymėti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių nebuvo proporcingas ir kad neigiama pagalbos įtaka nusveria hipotetinį teigiamą poveikį.

(206) Kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų proporcingas, jis turėtų apsiriboti tokia suma, kokia yra reikalinga atitinkamų bazinės apkrovos vartotojų elgsenai pakeisti taip, kad tai padėtų užtikrinti energijos tiekimo saugumą arba remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių.

(207) Tačiau Vokietija neįrodė, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių buvo apribotas iki tokios sumos, kuri yra reikalinga paskatinti bazinės apkrovos vartotojus keisti vartojimo pobūdį, arba kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių yra mažiausiai iškraipanti priemonė, kuria bazinės apkrovos vartotojai yra skatinami prisidėti prie tinklo stabilumo ir energijos tiekimo saugumo. Dėl šio aspekto kai kurios suinteresuotosios šalys nurodė, jog tam, kad pasiektų 7 000 naudojimo valandų, jų darbuotojai turėtų dalį darbo laiko skirti vartojimui stebėti ir kad tada, kai elektros energija vartojama nepertraukiamai, gamyba taip pat vyksta nepertraukiamai, todėl produkto paklausai sumažėjus, gali susidaryti didesnės jo atsargos sandėliuose. Tačiau ta pati suinteresuotoji šalis pripažįsta, kad kiekvienos įmonės patiriamos su tuo susijusios sąnaudos būna skirtingos. Todėl, net ir darant prielaidą, jog norėdami pasiekti 7 000 tinklo naudojimo valandų, kai kurie bazinės apkrovos vartotojai patirtų papildomų sąnaudų, nėra garantijų, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių visais atvejais atitiktų tai, kas yra reikalinga toms papildomoms sąnaudoms padengti, o Vokietija neįrodė, kad buvo būtent taip.

(208) Taip pat pažymima, kad priemonė, regis, neskatina energijos tiekimo saugumo daugiau, negu jau į tai atsižvelgta apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius. Toks papildomas indėlis neįrodytas. Bet kuriuo atveju, Vokietija ir suinteresuotosios šalys pripažįsta, kad to indėlio kiekybiškai įvertinti neįmanoma.

(209) Taip pat pažymima, kad, net jei būtų daroma prielaida, kad bazinės apkrovos vartotojai prisideda prie energijos tiekimo saugumo ir tas indėlis viršija stabilizuojamąjį poveikį, į kurį jau atsižvelgta nustatant individualius tinklo

([104]) Žr. 2015 m. vertinimo ataskaitos p. 38.

mokesčius, ir taip pat netiesiogiai remiama elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių, Vokietija neįrodė, kad pagalba apsiriboja tuo, kas būtina tokiam teigiamam poveikiui pasiekti. 2015 m. vertinimo ataskaitoje „BNetzA“ pažymėjo, kad tinklo operatorių, prie kurių tinklo prisijungę bazinės apkrovos vartotojai, nuomonės išsiskyrė: vienų nuomone, bazinės apkrovos vartotojai daro stabilizuojamąjį poveikį, kitų nuomone, bazinės apkrovos vartotojai tokio poveikio nedaro (žr. ataskaitos 6 ir 7 pav. ir išvadas, išdėstytas p. 38). Nėra aišku, ar stabilizuojamąjį poveikį pastebėję tinklo operatoriai mano, kad tas poveikis viršija tai, į ką apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius jau atsižvelgta, nes ataskaitoje tinklo operatoriai taip neskirstyti. Vienas PSO paaiškino, kad bazinės apkrovos vartotojų indėlis į tinklo stabilumą priklauso nuo konkrečių tinklo aplinkybių. Jeigu susidaro perkrova, bazinės apkrovos vartotojai kelia grėsmę tinklo stabilumui, o kai apkrova nepakankama, jie padeda padidinti tinklo stabilumą, tad pagrindinis tinklo stabilumą lemiantis veiksnys iš tikrųjų yra lanksti apkrova ([105]). Tačiau su bazinės apkrovos vartotojais susijusi apkrova dėl vartojimo pobūdžio yra ne lanksti, bet stabili ir nelanksti. Iš tikrųjų, jeigu bazinės apkrovos vartotojai teiktų lankstumo paslaugas (pavyzdžiui, tinklo operatoriaus prašymu sumažintų vartojimą), jie nebeatitiktų bazinės apkrovos vartotojo apibrėžties, nes nebepasiektų 7 000 tinklo naudojimo valandų skaičiaus. Tai patvirtina bent jau tai, kad (darant prielaidą, kad tam tikromis sąlygomis bazinės apkrovos vartotojai padeda užtikrinti tinklo stabilumą daugiau, negu į tai jau buvo atsižvelgta apskaičiuojant individualius tinklo mokesčius) bazinės apkrovos vartotojų papildomas indėlis į tinklo stabilumą priklauso nuo kiekvieno atvejo aplinkybių, tačiau prielaidos, kad tokį indėlį įneša bet kuris bazinės apkrovos vartotojas, kuris suvartoja daugiau kaip 10 GWh ir tinklu naudojasi bent 7 000 valandų, savaime daryti negalima. Taip pat negalima iš anksto daryti prielaidos, kad tai visais atvejais būtų pagrindas visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių.

(210) Pažymėtina, jog Vokietijos ir suinteresuotųjų šalių argumentas, kad atleidimas nuo tinklo mokesčių užtikrintų bazinės apkrovos elektrinių, kurios yra svarbios sisteminių paslaugų teikėjos, išlikimą, pagrįstas prielaida, jog 2012 m. tyrime nustatyti minimalūs elektros energijos gamybos poreikiai išliks pastovūs, nepriklausomai nuo Vokietijos paklausos, tačiau taip nėra. Kaip tik, kaip paminėta 93 konstatuojamojoje dalyje, 2012 m. tyrimo rezultatų santraukos (vok. *Ergebniszusammenfassung*) i psl. pabrėžta, kad minimali elektros energijos gamyba labai priklauso nuo esamos padėties ir ypač ne tik nuo energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių, bet ir nuo paklausos dydžio. Vokietija nepateikė jokių faktų, iš kurių būtų matyti, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių apsiriboja tik tokiu bazinę apkrovą sudarančiu vartojimu, koks esą yra reikalingas tradicinių bazinės apkrovos elektrinių išlikimui užtikrinti, taip pat nepateikė faktų, kad ilgainiui visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų koreguojamas, kad atitiktų kintančius poreikius.

(211) Vokietija tvirtino, kad prekybos sąlygos nebus nederamai iškraipomos, nes poveikis konkurencijai bus ribotas, kadangi priemonė labai padeda užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir vargu ar daro kokį nors poveikį konkurencijai su kitų valstybių narių įmonėmis, turint galvoje tai, kad, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, Vokietijoje elektros energijos kainos yra labai didelės.

(212) Tačiau, atsižvelgiant į 5.3.2.1–5.3.2.4 skirsniuose išdėstytas išvadas, neįrodyta, kad visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių būtų tikslingas arba reikalingas siekiant užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir remti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių arba kad darytų skatinamąjį poveikį. Kaip pažymėta 205–210 konstatuojamosiose dalyse, pagalba neapsiriboja suma, kuri yra reikalinga tikslams pasiekti, tad dėl pagalbos susidaranti kompensacija yra pernelyg didelė. Hipotetinis teigiamas pagalbos poveikis yra labai ribotas, jei apskritai egzistuoja.

(213) Visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių kaip tik neatitinka Direktyvos 2009/72/EB 32 straipsnio ir Reglamento (EB) Nr. 714/2009 14 straipsnio.

(214) Dėl konkurencijos su kitomis valstybėmis narėmis iškraipymo pažymėtina, kad, priešingai tam, ką teigia Vokietija, konkurencijos iškraipymo negalima laikyti nereikšmingu. Pirma, pagal priemonę pagalbos gavėjai visiškai atleidžiami nuo tinklo mokesčių, o jų konkurentai savo valstybėse narėse privalo toliau mokėti tinklo mokesčius, kaip to reikalaujama Sąjungos teisės aktuose. Tai gali labai iškraipyti konkurenciją, nes Vokietija pati nurodė, kad dauguma pagalbos gavėjų yra daug elektros suvartojančios įmonės. Taigi, elektros energijos sąnaudos yra svarbus jų konkurencingumo veiksnys. Antra, tai, kad elektros energijos kainos Vokietijoje būtų didelės ir dėl jų labai padidėtų daug elektros suvartojančių Vokietijos įmonių gamybos sąnaudos, taip pat neįrodyta. Priešingai – pažymėtina, kad 2011–2013 m. daug elektros suvartojančios įmonės Vokietijoje galėjo pasinaudoti elektros energijos mokesčio sumažinimu, papildomu EEG mokesčiu ir papildomu kogeneracijos mokesčiu.

(215) Atsižvelgiant į šiuos dalykus, daroma išvada, kad neigiamas pagalbos poveikis viršija hipotetinį teigiamą indėlį, kuris pasireikštų tuo, kad būtų remiama elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių arba didinamas energijos tiekimo saugumas.

([105]) Žr. 2015 m. vertinimo ataskaitos p. 38.

5.3.3. IŠVADA

(216) 2012 ir 2013 m. suteikta pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka.

6. **SUSIGRĄŽINIMAS**

(217) Vadovaujantis SESV ir nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, Komisija yra kompetentinga nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė turi nutraukti arba pakeisti pagalbą, jeigu nustatoma, kad pagalba nesuderinama su vidaus rinka ([106]). Be to, Teisingumo Teismas nuosekliai laikėsi nuomonės, kad valstybės narės prievolė nutraukti pagalbą, kurią Komisija laiko nesuderinama su vidaus rinka, nustatyta siekiant atkurti anksčiau buvusią padėtį ([107]).

(218) Šiuo atžvilgiu Teismas nustatė, kad šis tikslas pasiekiamas, kai gavėjas grąžina suteiktos neteisėtos pagalbos lėšas, taip prarasdamas savo konkurentų atžvilgiu rinkoje turėtą pranašumą, ir atkuriama iki pagalbos suteikimo buvusi padėtis ([108]).

(219) Pagal šią teismo praktiką Tarybos reglamento (ES) 2015/1589 ([109]) 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „[j]eigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota iš gavėjo […]“.

(220) Taigi, kadangi aptariama pagalba įgyvendinta pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį ir yra nesuderinama su vidaus rinka, pagalbą reikia susigrąžinti iš jos gavėjų, kad būtų atkurta rinkoje iki pagalbos suteikimo buvusi padėtis. Pagalbą reikėtų susigrąžinti už laikotarpį nuo tos dienos, kai pagalbos gavėjas įgijo pranašumą, t. y. nuo pagalbos sumų išmokėjimo pagalbos gavėjui iki faktinio pagalbos susigrąžinimo; už šį laikotarpį reikėtų skaičiuoti palūkanas.

(221) Dėl kai kurių suinteresuotųjų šalių teiginio, kad pagalbos grąžinimas pažeistų teisėtų lūkesčių apsaugos principą, reikėtų pažymėti, kad Teisingumo Teismas ne kartą nurodė, jog teisę remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu turi kiekvienas asmuo, atsidūręs tokioje padėtyje, kai Sąjungos institucija konkrečiomis jam suteiktomis garantijomis suteikė pagrindą puoselėti tam tikrus lūkesčius. Tačiau jeigu rūpestingas ir nuovokus ekonominės veiklos vykdytojas galėjo numatyti, kad bus priimta tam tikra jo interesus greičiausiai paveiksianti Sąjungos priemonė ir jeigu ta priemonė priimama, šiuo principu jis nebegali remtis ([110]). Remiantis tokia teismo praktika pažymėtina, kad Sprendime *PreussenElektra* nagrinėtu atveju jokių teisėtų lūkesčių negalėjo kilti, nes nebuvo keltas klausimas dėl galimybės įgalioti privačias įstaigas administruoti pagalbos schemą, o parafiskalines rinkliavas ir mokesčius laikyti valstybiniais ištekliais. Jame nagrinėtas konkretus atvejis, jau paminėtas ir Sprendime *Van Tiggele* ([111]). Be to, dėl daugelio schemų, kurios buvo finansuotos iš valstybės nustatytos priemokos, Komisija padarė išvadą, kad valstybės pagalba buvo teikiama ([112]).

([106]) Žr. 1973 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija/Vokietija*, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13 punktą.

([107]) Žr. 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija/Komisija*, sujungtos bylos C-278/92, C-279/92 ir C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, 75 punktą.

([108]) Žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija/Komisija*, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64 ir 65 punktus.

([109]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).

([110]) Žr. 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Forum 187/Komisija*, sujungtos bylos C-182/03, C-217/03, ECLI:EU:C:2006:416, 147 punktą.

([111]) Žr. 1978 m. sausio 24 d. Sprendimą *Doux Elevage*, C-82/77, ECLI:EU:C:1978:10.

([112]) Žr., pvz., 2006 m. liepos 4 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos NN162a/2003 ir N317a/2006 – Austrija – parama elektros gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių pagal Austrijos ekologiškos elektros energijos įstatymą (OL C 221, 2006 m. rugsėjo 14 d., p. 8); 2012 m. vasario 8 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.33384 – Austrija – 2012 m. ekologiškos elektros energijos įstatymas (OL C 156, 2012 m. birželio 2 d., p. 1); 2010 m. balandžio 14 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N94/2010 – Jungtinė Karalystė – Tiekimo tarifai elektros gamybai iš atsinaujinančiųjų mažo anglies kiekio išteklių paremti (OL C 166, 2010 m. birželio 25 d., p. 2); 2007 m. balandžio 24 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos C 7/2005 – Slovėnija – Slovėnijos elektros tarifai (OL C 219, 2007 m. rugpjūčio 24 d., p. 9); 2009 m. spalio 26 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 354/2009 – Slovėnija – Parama elektros gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir kogeneracijos įrenginiuose (OL C 285, 2009 m. lapkričio 26 d., p. 2); 2007 m. rugsėjo 25 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 571/2006 – Airija – Paramos elektros gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių programa (OL C 311, 2007 m. gruodžio 21 d., p. 2); 2011 m. spalio 18 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.31861 – Airija – Elektros gamyba iš biomasės (OL C 361, 2011 m. gruodžio 10 d., p. 2); 2009 m. liepos 2 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 143/2009 – Kipras – Pagalbos schema elektros gamybai didelėse komercinėse vėjo, saulės, fotovoltinėse sistemose ir elektros gamybai iš biomasės skatinti (OL C 247, 2009 m. spalio 15 d., p. 2); 2003 m. kovo 19 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 707/2002 ir N 708/2002 – Nyderlandai – *MEP stimulering duurzame energie & MEP Stimulering warmtekrachtkoppeling* (OL C 148, 2003 m. birželio 25 d., p. 8); 2002 m. birželio 5 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos C 43/2002 (ex NN 75/2001) – Liuksemburgas – Elektros rinkos organizavimo kompensacinis fondas (OL L 159, 2009 m. birželio 20 d., p. 11); 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.38632 – Vokietija – 2014 m. EEG – Atsinaujinančiosios energijos įstatymo reforma (OL C 325, 2015 m. spalio 2 d., p. 4); 2011 m. kovo 8 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos C 24/2009 – Austrija – Valstybės pagalba daug energijos naudojančioms verslo įmonėms pagal Austrijos ekologiškos elektros energijos įstatymą (OL L 235, 2011 m. rugsėjo 10 d., p. 42).

(222) Bet kuriuo atveju Teisingumo Teismas Sprendime *Essent* ([113]) paaiškino Sprendimo *PreussenElektra* taikymo ribas ir priminė savo ankstesnius sprendimus, kad valstybės pagalba yra laikomas ir pranašumas, finansuojamas iš valstybės nustatytos ir valstybės paskirto subjekto administruojamos priemokos.

(223) Valstybinių išteklių sąvokos aiškinimas, kurio laikomasi šiame sprendime, atitinka tvirtai nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką ir pačios Komisijos sprendimų praktiką. Kadangi kiekvienas apdairus ir atsargus ekonominės veiklos vykdytojas tai galėjo numatyti, pagalbos sugrąžinimas nepažeistų teisėtų lūkesčių apsaugos principo.

(224) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ypač 216 konstatuojamojoje dalyje, pagalbą reikėtų susigrąžinti, nes ji yra nesuderinama su vidaus rinka, o į grąžintinas sumas reikėtų įtraukti palūkanas, susidariusias nuo tos dienos, kai pagalbos gavėjui buvo suteikta pagalba, iki faktinio pagalbos susigrąžinimo.

(225) Susigrąžinamas sumas turėtų sudaryti tik skirtumas tarp sumos, susidariusios dėl visiško atleidimo nuo tinklo mokesčių laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., ir individualių tinklo mokesčių sumos, kurią būtų reikėję sumokėti, jeigu nuo tinklo mokesčių nebūtų atleista, nes tik šis sumų skirtumas laikytinas valstybės pagalba.

(226) Kiekvienais atitinkamais metais susigrąžintina suma yra lygi individualiems tinklo mokesčiams, kuriuos pagalbos gavėjai būtų turėję sumokėti, jeigu nebūtų buvę visiškai atleisti nuo tinklo mokesčių.

(227) Pirmesnėje konstatuojamojoje dalyje paminėtus individualius tinklo mokesčius reikėtų apskaičiuoti pagal 2010 m. spalio 26 d. „BNetzA“ rekomendaciniame dokumente *Leitfaden zur Genehmigung individueller netzentgeltvereinbarungen nach § 19 Abs. 2 S. 1 und 2 StromNEV* aprašytą fizinio kelio metodiką.

(228) Už kiekvienus atitinkamus metus susigrąžintina suma yra lygi ne mažiau kaip 20 % sumos, kurią pagalbos gavėjas būtų turėjęs sumokėti, jeigu būtų turėjęs mokėti skelbtus tinklo mokesčius.

(229) Jeigu bendra pagalbos gavėjo gauta pagalbos suma yra mažesnė už 200 000 EUR ir pagalba atitinka visus kitus Komisijos reglamente (ES) Nr. 1407/2013 ([114]) arba Komisijos reglamente (EB) Nr. 1998/2006 ([115]) nustatytus kriterijus, reikėtų laikyti, kad ji nėra valstybės pagalba, apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, todėl šiai pagalbai nuostatos dėl sugrąžinimo neturėtų būti taikomos.

7. **IŠVADA**

(230) Daroma išvada, kad Vokietija nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. neteisėtai įgyvendino pagalbą, kurią sudarė bazinės apkrovos vartotojų, kurie per metus suvartoja ne mažiau kaip 10 GWh elektros energijos ir tinklu naudojasi bent 7 000 valandų, visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį.

(231) Valstybės pagalba yra lygi tinklo sąnaudoms, kurios 2012 ir 2013 m. faktiškai patirtos dėl nuo tinklo mokesčių atleistų bazinės apkrovos vartotojų, arba, jei tinklo sąnaudos yra mažesnės už minimalius tinklo mokesčius, sudarančius 20 % paskelbtų tinklo mokesčių, – minimaliems tinklo mokesčiams. Ta apimtimi visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių pagal 2011 m. „StromNEV“ 19 straipsnio 2 dalies antrą sakinį nukrypsta nuo to meto atskaitos sistemos. Atitinkamai valstybės pagalba yra lygi individualių tinklo mokesčių, kurių bazinės apkrovos vartotojai nesumokėjo 2012–2013 m. ir kurie sudaro bent 20 % atitinkamais metais paskelbtų tinklo mokesčių, vertei.

(232) Valstybės pagalba neatitinka jokių SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse išdėstytų nukrypti leidžiančių nuostatų ir jos negalima laikyti suderinama su vidaus rinka jokiu kitu pagrindu. Todėl ji yra nesuderinama su vidaus rinka.

(233) Pagal Reglamento (ES) 2015/1589 16 straipsnio 1 dalį Komisija privalo reikalauti, kad valstybė narė imtųsi visų reikalingų priemonių pagalbai susigrąžinti iš jos gavėjų. Todėl Vokietija turi susigrąžinti nesuderinamą pagalbą,

([113]) Žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74 punktą.
([114]) 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 352, 2013 12 24, p. 1).
([115]) 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 379, 2006 12 28, p. 5).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Bazinės apkrovos vartotojų visiškas atleidimas nuo tinklo mokesčių, kurį Vokietija neteisėtai taikė 2012 ir 2013 m., pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį yra valstybės pagalba ta apimtimi, kuria bazinės apkrovos vartotojai buvo atleisti nuo tinklo mokesčių, atitinkančių dėl jų patirtas tinklo sąnaudas arba, jei minimalūs tinklo mokesčiai sudarė mažiau negu 20 % paskelbtų tinklo mokesčių, buvo atleisti nuo tų minimalių tinklo mokesčių.

2. 1 dalyje nurodytą pagalbą Vokietija įgyvendino pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį, todėl pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka.

2 straipsnis

Pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą suteikta individuali pagalba nelaikoma valstybės pagalba, jei jos suteikimo metu ji atitiko pagal Reglamento (EB) Nr. 994/98 ([116]) 2 straipsnį priimtame ir tuo metu taikytame reglamente nustatytas sąlygas.

3 straipsnis

1. Vokietija susigrąžina iš pagalbos gavėjų su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą, suteiktą pagal 1 straipsnyje nurodytą pagalbos schemą.

2. Į grąžintiną sumą įskaičiuojamos palūkanos, susidariusios nuo tos dienos, kai pagalbos gavėjui buvo suteikta pagalba, iki faktinio pagalbos susigrąžinimo.

3. Palūkanos skaičiuojamos nuo pagrindinės sumos ir susikaupusių palūkanų pagal Reglamento (EB) Nr. 794/2004 ([117]) V skyrių.

4. Vokietija nuo šio sprendimo priėmimo dienos nutraukia visų pagal 1 straipsnyje nurodytą pagalbos schemą dar neišmokėtų pagalbos sumų mokėjimą.

4 straipsnis

1. Pagalba, suteikta pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą, turi būti susigrąžinta nedelsiant ir veiksmingai.

2. Vokietija užtikrina, kad šis sprendimas bus įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie jį dienos.

5 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Vokietija pateikia šią informaciją:

a) visų pagalbos gavėjų, kurie pagalbą gavo pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą, sąrašą ir bendrą kiekvieno iš jų pagal schemą gautos pagalbos sumą,

b) bendrą sumą (pagrindinę sumą ir palūkanas), kuri turi būti susigrąžinta iš kiekvieno pagalbos gavėjo,

c) išsamų priemonių, kurių jau imtasi arba planuojama imtis šiam sprendimui įgyvendinti, aprašymą ir

d) dokumentus, kuriais įrodoma, kad pagalbos gavėjams nurodyta grąžinti 1 straipsnyje nurodytą pagalbą.

2. Vokietija informuoja Komisiją apie pažangą, padarytą taikant nacionalines priemones šiam sprendimui įgyvendinti, kol bus visiškai susigrąžinta pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą suteikta pagalba. Komisijos prašymu Vokietija nedelsdama pateikia informaciją apie priemones, kurių jau imtasi ir kurių planuojama imtis šiam sprendimui įgyvendinti. Vokietija taip pat pateikia išsamius duomenis apie pagalbos sumas ir palūkanas, kurias pagalbos gavėjai jau grąžino.

([116]) 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 92 ir 93 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998 5 14, p. 1).

([117]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Vokietijos Federacinei Respublikai.

Priimta Briuselyje 2018 m. gegužės 28 d.

Komisijos vardu
Margrethe VESTAGER
Komisijos narė